

αντίλαδος ΤΗΣ ΒΡΙΣΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ 28
ΑΝΟΙΞΗ 2000

ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΒΡΙΣΑΣ

ΕΚΔΟΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΒΡΙΣΑΓΩΤΩΝ ΑΘΗΝΑΣ

«ΑΓΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ»

Νικηταρά 8-10 1ος όροφος

106 78, Αθήνα

Παλιό σχολείο. Έκθεση Φυσικής Ιστορίας

Εξώφυλλο: Ο πίνακας είναι του Λέσβιου λαϊκού ζωγράφου I. Καπτζή και ανήκει στη συλλογή B. Ψαριανού

**Τεύχος 28
Άνοιξη 2000**

Υπεύθυνος για τη σύνταξη
Βασ. Ψαριανός

Υπεύθυνο σύμφωνα με το νόμο το Διοικητικό Συμβούλιο
Πρόεδρος: Βασ. Ψαριανός, Αντιπρόεδρος: Βαρβάρα Σκιά, Γ. Γραμματέας: Γ. Τσάτσος,
Ειδ. Γραμματέας: Μαρ. Βερβάτη, Ταμίας: Ν. Γκουγκούλιος, Αναπλ. Ταμίας Στρ.
Ποδηματής, Μέλη: Κ. Αναγνώστου, Γ. Γεωργής, Σταύρος Παρασκευάς.

Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΚΑΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

Δήμητρος 48, Ταύρος - Τηλ.: 34 22 590

αντιλαλος

ΤΗΣ ΒΡΙΣΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Ο ρόλος του Συλλόγου μας στα χρόνια που έρχονται	5
Η Γενική Συνέλευση	6
Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο	6
Απολογισμός του απερχόμενου Δ.Σ.	7
Η αποκριάτικη λεσβιακή βραδιά	9

ΔΗΜΟΤΙΚΑ

Το τοπικό συμβούλιο Βρίσας και ο Δήμος Πολυχνίτου	11
(Η αλληλογραφία μας με το Δήμαρχο Πολυχνίτου)	12
Δημοσιεύματα στον Τοπικό Τύπο	14
Για τη στέγαση του Λαογραφικού Μουσείου Βρίσας	15
Ο δρόμος Μυτιλήνης - Πολυχνίτου	16

ΤΟ ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Το Γ' Κοινοτικό πλαίσιο Στήριξης και ο νότιος οδικός άξονας	17
Το Συνέδριο Παλαιοντολογίας & Τα εγκαίνια της έκθεσης φυσικής ιστορίας στο χωριό μας	18
Μια ομιλία που δεν έγινε	20
Ιδρύεται παράρτημα του Πανεπιστημίου Αθηνών στη Βρίσα	22

Η υγιεινή διατροφή των προγόνων μας	23
Σύντομες ειδήσεις και σχόλια	24

ΑΓΡΟΤΙΚΑ

Επιστροφή στην αγροτική ζωή - Κίνητρα για τους νέους	27
Επιστήμη και αγροτική οικονομία	28
Οι προοπτικές ανάπτυξης του αγροτοτουρι- σμού στην περιοχή μας	29

ΟΙ ΧΩΡΙΑΝΟΙ ΓΡΑΦΟΥΝ

Ο φίλος μου ο Νικολάκης, του Απ. Στεργίου ..	30
Ήταν και οι δύο τους Κύριοι! του Β. Ψαριανού	30
Στο κατώφλι του 2000 μ.Χ. της Βρισιδίας Ψαλιδομάτη	32
Όταν τα κορίτσια δε... χρειάζονταν τα γράμμα- τα. της Μαρ. Χαχαδάκη	32
Βρισιγώτικα ανέκδοτα. της Βαρβάρας Σκιά ..	33
Ο Σεπτέμβρης των Βατερών. της Βρισιδίας Ψαλιδομάτη	34
Τα μονότονα. του Απ. Στεργίου	35
Το πάθημα του Στρατή του παπλωματά. του Β. Ψαριανού	35
Βρισιγώτικα Ανέκδοτα. του Παν. Γιαννάκα ..	36
Αποκριάτικα. του Β. Ψαριανού	37
Στο Άγιον Όρος	38

ΛΕΣΒΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Ιατρική και ποίηση	43
Άνοιξες την πόρτα μου. του Γιάννη Καβουρή	.43
Ανατριχλα. του Γιάννη Καβουρή43
Τόσα και τόσα σχέδια. του Κ. Μίσσιου44
Με πίστην βλέπω. του Κ. Μίσσιου44
Πρέπει να λογάριασες πολύ. του Κ. Μίσσιου .	44
Στον ίσκιο ενός θεού. της Βρισηδίας	
Ψαλιδομάτη44
Το Διήγημα: Ο Σαλαβατής και η Μπερμπερούδα45
ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ	
Η Μυθολογία του χωριού μας. της Σοφίας Γεωργακή47

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ - ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

Χριστουγεννιάτικα έθιμα της Βρίσας. της Ειρ.	
Αναγνώστου47
Τραγούδια της καρδιάς από τη Βρίσα48
Αυτά που χάθηκαν. της Β. Σκιά50
Κατούδια και Βιγλιά. του Β. Ψαριανού54
Τα Βρισαγώτικα πιο καθαρόαιμα ελληνικά. του Β. Ψαριανού55
Τι ξέρει ο πατέρας56
ΤΟ ΛΥΚΕΙΟ ΠΟΛΥΧΝΙΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ..57	
ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΒΡΙΣΑΣ ..58	
ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ ..60	
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ..61	
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ..63	

Φωτογραφία του χωριού μας από το 1925. Στην εκκλησιά δεν έχει ακόμα χτιστεί το καμπαναριό (1926) και στο δημοτικό σχολείο ο περίβολος (1932-1933). (Φωτογραφικό αρχείο Απ. Στεργίου)

ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΥ ΕΡΧΟΝΤΑΙ

Στο δημοτικό σχολείο του χωριού μας, όπου τόσες γενιές Βρισαγωτών έμαθαν τα πρώτα γράμματα, σήμερα φοιτούν συνολικά 20 παιδιά, ήτοι 3 - 4 μαθητές σε κάθε τάξη. Κι αυτό σημαίνει ότι σε 15 - 20 χρόνια στο χωριό μας θα έχουν απομείνει μερικοί μόνο γέροντες.

Αυτή είναι η απαισιόδοξη προοπτική\$ υπάρχει όμως και η αισιόδοξη προοπτική που δημιουργούν οι νέες συνθήκες που διαμορφώνονται στις μέρες μας. Κι αυτές οι νέες συνθήκες, αν τις αξιοποιήσουμε, μας δίνουν μεγάλες δυνατότητες για ν' αλλάξουμε τη φορά των πραγμάτων, ν' ανατρέψουμε τη φθίνουσα πορεία του χωριού μας και της ευρύτερης περιοχής του.

Ποιές είναι αυτές οι νέες συνθήκες;

1. Οι νέοι δήμοι που δημιουργήθηκαν με το Νόμο "Καποδίστρια" αποκτούν οικονομικά και τεχνικά μέσα, καθώς και το αναγκαίο επιστημονικό προσωπικό για ν' αντιμετωπίσουν τα χρονίζοντα προβλήματα της περιοχής μας.

2. Με το νέο αναπτυξιακό πρόγραμμα που καταρτίζεται για το νησί μας στα πλαίσια του Γ' κοινοτικού πλαισίου στήριξης (165 δις για το Β. Αιγαίο) προβλέπονται σημαντικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση της οικονομικής ζωής ολόκληρου του νησιού μας.

3. Η αποκατάσταση της ειρήνης και της συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, εάν τελικά επιτευχθεί, θα προωθήσει σημαντικά την οικονομική ανάπτυξη του νησιού μας, το οποίο θα καταστεί η γέφυρα μεταξύ της Ελλάδας και των απέναντι μικρασιατικών ακτών.

4. Η διεθνής προβολή των Βατερών με την ανακάλυψη των παλαιοντολογικών απολιθωμάτων, εάν αξιοποιηθεί σωστά με τη δημιουργία Μουσείου και Κέντρου επιστημονικών ερευνών, θ' αποτελέσει πηγή ζωής για τους κατοίκους της περιοχής μας.

5. Η κατασκευή του νότιου οδικού άξονα που θα διατρέχει ολόκληρο το νότιο τμήμα του νησιού μας, από το Κόλπο της Γέρας ως τον Κόλπο Καλλονής και παραπέρα ως την Ερεσσό και το Σήγρι, εάν ολοκληρωθεί, θα δώσει νέες διαστάσεις στην τουριστική και γενικότερα την οικονομική ανάπτυξη ολόκληρου του νότιου τμήματος.

Στο χέρι μας λοιπόν είναι να κερδίσουμε το μέλλον μας.

Τι πρέπει όμως και τι μπορούμε να κάνουμε ως πολιτιστικός Σύλλογος Βρισαγωτών Αθήνας;

1. Να μείνουμε ενεργοί και συσπειρωμένοι στο Σύλλογό μας και να διατηρήσουμε ζωντανή την επαφή μας με το γενέθλιο τόπο μας.

2. Να επιστρατεύσουμε το ανθρώπινο δυναμικό που διαθέτουμε και να συμβάλλουμε όσο μπορούμε στην αξιοποίηση των ευκαιριών που παρουσιάζονται για την πρόοδο του χωριού μας.

3. Να ενημερώνουμε τους Βρισαγώτες της διασποράς για όσα συμβαίνουν στο χωριό μας, να ενισχύουμε τους δεσμούς μεταξύ μας και με τον τόπο μας και να ενθαρρύνουμε την επιστροφή και επανεγκατάσταση των ξενητεμένων στην προγονική γη.

4. Πρέπει γι' αυτό να ισχυροποιηθεί ο Σύλλογος και να δραστηριοποιηθεί περισσότερο. Η δύναμη του Συλλόγου είστε όλοι εσείς οι Βρισαγώτες που ζείτε στην Αθήνα, πρέπει όμως να είστε παρόντες.

Κανένα Διοικητικό Συμβούλιο δε μπορεί να δράσει αποτελεσματικά χωρίς τη δική σας παρουσία. Και μόνη η παρουσία σας ενισχύει ηθικά όσους αναλαμβάνουν την ευθύνη να εργαστούν για τους σκοπούς του Συλλόγου. Πέρα όμως από την ηθική ενίσχυση χρειαζόμαστε τις

απόψεις σας, τις προτάσεις σας, τη συμφωνία ή τη διαφωνία σας.

Χρειαζόμαστε τους νέους Βρισαγώτες με την ορμή της νιότης τους, χρειαζόμαστε και τους παλιούς με την ωριμότητα και την πολύτιμη πείρα τους.

Χρειάζονται όλοι.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Οι Βρισαγώτες της Αθήνας ανταποκρινόμενοι στο κάλεσμα του απερχόμενου διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου μας, σε μια πολυπληθή συγκέντρωσή τους στην αίθουσα Πολυχνιατών (Μαυρομιχάλη 147) διαδήλωσαν με τον πιο πανηγυρικό τρόπο την απόφασή τους να ενδυναμώσουν ακόμα περισσότερο τους δεσμούς τους, τόσο μεταξύ των Βρισαγωτών της διασποράς, όσο και με το γενέθλιο τόπο τους.

Στη Γενική Συνέλευση παραβρέθηκε και ο πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου Βρίσας κ. Δημήτρης Ταξείδης, ο οποίος ενημέρωσε τους ξενητεμένους Βρισαγώτες για τα προβλήματα του χωριού μας και τις ενέργειες που γίνονται για την επίλυσή τους.

Το χαιρετισμό του στη Συνέλευση έστειλε και ο Αντιπρόεδρος του Τ.Σ. Βρίσας κ. Γιώργος Χαχαδάκης, ο οποίος μεταξύ άλλων συγχαίρει το Δ.Σ. του Συλλόγου για τη συμπαράστασή του στα προβλήματα που αντιμετωπίζει το χωριό και προβλέπει καλύτερες μέρες για την πρόοδο και προκοπή των κατοίκων του. Ειδικότερα ως υπεύθυνος για τα τουριστικά θέματα του Δήμου Πολυχνίτου προβλέπει μια αρκετά ικανοποιητική τουριστική κίνηση για την ερχόμενη περίοδο.

Την έκθεση των πετρογιμένων του απερχόμενου Δ.Σ. έκανε ο Γεν. Γραμματέας κ. Βασ. Ψαριανός, ο οποίος στην ομιλία του αναφέρθηκε στις αδυναμίες που παρουσίασε ο Σύλλογος από την άποψη της οργάνωσης και της συλλογικής

δράσης, αλλά και στο σημαντικό ρόλο που έπαιξε με τις παρεμβάσεις του σε ζητήματα, που αφορούσαν την προστασία των συμφερόντων του χωριού μας και των μελών του Συλλόγου μας.

Κατά την ψηφοφορία που ακολούθησε η Γενική Συνέλευση **εξέλεξε για το Δ.Σ.** κατά σειράν τους:

- 1) Βασίλη Ψαριανό
- 2) Βαρβάρα Σκιά
- 3) Γιώργο Τσάτσο
- 4) Γιώργο Γιωργή
- 5) Νίκο Γκουγκούλιο
- 6) Κώστα Αναγνώστου
- 7) Μαρία Βερβάτη
- 8) Σταύρο Πρασκευά
- 9) Στρατή Ποδηματή

Ως αναπληρωματικούς τους:

- 1) Σοφία Γεωργακή
- 2) Μιχάλη Βάσσο
- 3) Κώστα Καλπακτσή
- 4) Βαγγέλη Καρτέρη

Για την εξελεγκτική επιτροπή τους:

- 1) Κατερίνα Γεωργή
- 2) Γιώργο Μαργαρίτη
- 3) Παναγ. Κρουσταλλιό
- 4) Γιώργο Πετρά

Και για την Ο.Λ.Σ.Α. τους :

- 1) Γιάννη Βογιατζή
- 2) Βασίλη Ψαριανό
- 3) Γιώργο Τσάτσο
- 4) Γιώργο Γεωργή

Τα μέλη του νέου Δ.Σ. συγκροτήθηκαν σε σώμα την 19/3/2000 ως εξής:

1. Πρόεδρος: Βασίλης Ψαριανός
2. Αντιπρόεδρος: Βαρβάρα Σκιά
3. Γεν. Γραμματέας: Γιώργος Τσάτσος
4. Ειδικός Γραμματέας: Μαρία Βερβάτη
5. Ταμίας: Νίκος Γκουγκούλιος
6. Αναπλ. Ταμίας: Στρατής Ποδηματής
- Μέλη: Γιώργος Γεωργής
- Κώστας Αναγνώστου
- Σταύρος Πρασκευάς

**ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ
ΤΟΥ ΑΠΕΡΧΟΜΕΝΟΥ Δ.Σ. ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΤΙΑ
1998 - 2000**

Αγαπητοί συγχωριανοί

Η ενασχόληση με τα θέματα πολιτιστικών Συλλόγων, όπως είναι ο δικός μας Σύλλογος, είναι στην εποχή μας μια πολύ ρομαντική υπόθεση.

Και είναι ρομαντική υπόθεση, διότι προϋποθέτει αυτοθυσιαστική διάθεση, πολύ μεράκι κι ανυστερόβουλη αγάπη. Εδώ το μόνο κέρδος είναι η ηθική ικανοποίηση και όποιος ψάχνει για άλλα κέρδη βγαίνει χαμένος.

Στις μέρες μας όμως σπανίζουν οι ρομαντικοί. Η συλλογική ζωή περνά κρίση και ο ατομισμός θεριεύει. Ο Σύλλογός μας όμως πρέπει να επιβιώσει. Πρώτα γιατί χρειαζόμαστε το παρελθόν μας - ο άνθρωπος που χάνει το παρελθόν του προχωρεί ανάπτηρος ψυχικά στο μέλλον - και ο Σύλλογός μας κρατά ζωντανό αυτό το παρελθόν.

Ύστερα το Σύλλογό μας τον χρειάζεται το χωριό μας. Ο Σύλλογος και το Τοπικό Συμβούλιο έχουν σημαντικό ρόλο να παίξουν μέσα στη νέα δομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στα δυο χρόνια που πέρασαν δε μπορούμε να πούμε ότι κάναμε όσα έπρεπε και όσα μπορούσαμε να κάνουμε:

Βατερά 1957

Α' Αρνητικά στοιχεία

Η λειτουργία και η απόδοσή μας ως Δ.Σ. και η παρουσία και δράση μας ως Σύλλογος σε κάποιες περιπτώσεις υπήρξε προβληματική.

Γι' αυτό πρέπει να σκεφτούμε τι πρέπει να κάνουμε για να ξανασυστειρώσουμε και να ενεργοποιήσουμε τα μέλη μας, όλους τους συγχωριανούς μας που ζουν μακριά από το χωριό μας.

Κατά τη γνώμη μας χρειάζονται νέες ιδέες, χρειάζονται καινούριες προτάσεις, καινούριοι τρόποι επικοινωνίας μεταξύ μας. Χρειάζονται νέοι άνθρωποι - όχι μόνο ήλικιακά άλλα και πνευματικά - που θ' αναλάβουν με πίστη και υπευθυνότητα να δουλέψουν για το Σύλλογο. Άλλως ο Σύλλογός μας δεν έχει μέλλον.

Τα συμπτώματα της κρίσης που παρουσίασε ο Σύλλογος μας στη διετία που πέρασε ήταν έκδηλα στις συνελεύσεις και τις εκδηλώσεις του Συλλόγου καθώς και στην κατάσταση των οικονομικών του, τα οποία έφτασαν σε τέτοιο σημείο ώστε να μην επιτρέπουν την έκδοση του νέου τεύχους του περιοδικού μας.

Με ευχάριστη έκπληξη και ικανοποιήση διαπιστώνουμε σήμερα τη μαζική σας προσέλευση στη Συνέλευσή μας κι αυτό το χαιρετίζουμε ως αισιόδοξο σημάδι, ως ελπιδοφόρο μήνυμα για μια καινούρια αρχή στη συλλογική μας ζωή.

Β' Θετικά στοιχεία

Στα πεπραγμένα του Δ.Σ. αξιολογούμε ως θετικά στοιχεία τις παρεμβάσεις που κάναμε ως Σύλλογος σε φορείς και αρχές προκειμένου να προστατεύσουμε ή να πρωθήσουμε τα συμφέροντα των μελών μας και του χωριού μας.

Ειδικότερα:

- 1) Ζητήσαμε από το Γεωργικό Συνεταιρισμό

Βρίσας την κατάργηση των κρατήσεων που γίνονταν στις επιδοτήσεις κατά παράβαση των διατάξεων της Ε.Ε. και ζητήσαμε επίσης την καλύτερη λειτουργία των γραφείων του Συνεταιρισμού και την καλύτερη εξυπηρέτηση των μελών μας. (ιδιαίτερα επιμείναμε στην παροχή των νομίμων αποδείξεων για κάθε δοσοληψία μεταξύ Συνεταιρισμού και των συνεταιρισμένων ή εξυπηρετουμένων απ' αυτόν)

2) Υποβάλαμε υπόμνημα στη Νομαρχία Λέσβου και το Δήμο Πολυχνίτου με τα σημαντικότερα προβλήματα του χωριού μας, τα οποία έπρεπε να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα.

3) Με έγγραφό μας στο Δήμαρχο Πολυχνίτου επισημάναμε τους κινδύνους που εγκυμονεί η υποβάθμιση του ρόλου του Τ.Σ. ΒΡΙΣΑΣ, η οποία επιχειρήθηκε τον προηγούμενο χρόνο.

4) Με νεώτερο έγγραφό μας διαμαρτυρήκαμε μέσω του Τοπικού Τύπου για την αντιδημοκρατική συμπεριφορά του Δημάρχου Κ. Γιανέλλη να μας επιστρέψει την προαναφερθείσα επιστολή μας ως "απαράδεκτη". (Με ικανοποίηση πληροφορούμαστε πως αποκαταστάθηκε τελευταία η συνεργασία που προβλέπεται από το Νόμο μεταξύ Δημάρχου και Τ.Σ. Βρίσας. Εμείς πρώτοι χαιρετίζουμε το γεγονός αυτό, διότι πιστεύουμε ότι η αρμονική συνεργασία Δημάρχου και Τ.Σ. είναι όρος αναγκαίος για την πρόοδο της περιοχής του Δήμου μας.)

5) Με δημοσιεύματα στον Τύπο και με προφορικές παραστάσεις στο Νομάρχη και Περιφερειάρχη προβάλαμε την αναγκαιότητα να επισπευσθεί η κατασκευή του δρόμου Πλωμαρίου - Βατερών και ακόμα να ολοκληρωθεί ο νότιος οδικός άξονας ο οποίος θα διατρέχει σε όλο το μήκος της τη νότια παραλία του νησιού μας: από τον Κόλπο Γέρας θα φθάνει στον Κ. Καλλονής και μέσω της ζεύξης του στομίου του Κόλπου Καλλονής θα περνά στην Ερεσσό και θα καταλήγει στο Σίγρι (αυτή η πρόταση μας στην αρχή χαρακτηρίστηκε ως ρομαντική ή πολύ τολμηρή, σήμερα αρχίζει να συζητείται και να θεωρείται πια εφικτή!)

6) Υποστηρίξαμε όσο μπορούσαμε την προσπάθεια για την προβολή και αξιοποίηση των παλαιαντολογικών ευρημάτων των Βατερών (με ικανοποίηση πληροφορούμαστε ότι το θέμα της δημιουργίας παραρτήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών και της ανέγερσης του Μουσείου στο χωριό μας βρίσκεται σε καλό δρόμο)

7) Συμβάλαμε στην επισκευή του καμπαναρίου της εκκλησίας του χωριού μας με την αποστολή σχετικού υπομνήματος στον μητροπολίτη Ιάκωβο της Μυτιλήνης, συνεχίζοντας παλιότερη παρέμβασή μας για το ίδιο θέμα στο πρ. Υπ. Τουρισμού από το οποίο αποσπάσαμε το κονδύλι του ενός εκατομμυρίου, που δόθηκε τελικά από το Δήμο Πολυχνίτου για την επισκευή του καμπαναρίου.

8) Διευρύναμε τη συνεργασία του Συλλόγου μας με άλλους συντοπίτικους Συλλόγους, με τους οποίους μας ενώνουν κοινά προβλήματα και κοινοί στόχοι: πρώτα με τον αδελφό Σύλλογο Πολυχνιατών και τελευταία με τους Συλλόγους της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Πλωμαρίου με τους οποίους οργανώνουμε από κοινού τη λεσβιακή βραδιά στο ΤΙΤΑΝΙΑ στις 10 Μαρτίου.

Αγαπητοί Συγχωριανοί

Όπως ανέφερα και στην αρχή ο Σύλλογός μας είναι ανάγκη να μείνει ζωντανός και δραστήριος.

Ενισχύστε με την παρουσία σας το Δ.Σ. και τις δραστηριότητες του Συλλόγου. Η συνεχής παρουσία και το ενδιαφέρον σας για το Σύλλογο είναι η μόνη εγγύηση ότι θα ξεπεραστούν τα συμπτώματα της κρίσης που παρατηρούνται τελευταία, όχι μόνο στο δικό μας σύλλογο αλλά γενικότερα στους μαζικούς φορείς.

Προσπαθήστε να φέρετε πιο κοντά στο Σύλλογο τους νέους συγχωριανούς μας. Η εκδήλωση της ερχόμενης Παρασκευής στο ξενοδοχεία ΤΙΤΑΝΙΑ είναι μια ευκαιρία να ενδυναμώσουμε τους δεσμούς μας μεταξύ μας καθώς και με τις ρίζες μας.

Σας ευχαριστώ

Η αποκριάτικη "λεσβιακή βραδιά" των συντοπίτικων Συλλόγων του νότιου τμήματος της Λέσβου

Η κοινή οργάνωση του αποκριάτικου χορού στο ξενοδοχείο TITANIA από τους Συλλόγους της Αθήνας των Ακρασιωτών, Βρισαγωτών, Νεοχωριτών, Παλαιοχωριτών, Πλωμαριτών και Πολυχνιατών βρήκε θερμή ανταπόκριση και σημείωσε ικανοποιητική επιτυχία.

Παρά τα κάποια οργανωτικά προβλήματα, πάνω από πεντακόσιοι συντοπίτες - μέλη των παραπάνω Συλλόγων καθώς και πολλοί φίλοι γέμισαν την αίθουσα του ξενοδοχείου TITANIA το βράδυ της 10ης Μαρτίου και "γλέντησαν μέχρι πρωίας" με τη συνοδεία της συντοπίτικης ορχήστρας του Κιοβρέκη.

Το πρόγραμμα της βραδιάς εμπλούτισαν με την παρουσία τους οι ντυμένοι με παραδοσιακές στολές χορευτές - μέλη των παραπάνω Συλλόγων, καθώς και οι Πλωμαρίτισσες που τραγούδησαν παλιά τραγούδια του νησιού μας.

Το αποτέλεσμα της συνεργασίας που εγκαινιάστηκε από τους παραπάνω συλλόγους με την κοινή αποκριάτικη εκδήλωση, ενθαρρύνει τους συντοπίτες του νότιου τμήματος του νησιού μας, να συνεχίσουν και να διευρύνουν τη συνεργασία τους όχι μόνο στον τομέα των πολιτιστικών εκδηλώσεων, αλλά και για την προώθηση ζητημάτων που αφορούν την ανάπτυξη και την πρόοδο του νότιου τμήματος του νησιού μας.

Απόσπασμα από την προσφώνηση του εκπροσώπου των Συλλόγων μας προς τους καλεσμένους στη λεσβιακή βραδιά:

"Κοινά προβλήματα και κοινοί στόχοι οδήγησαν όλους εμάς τους συντοπίτικους Συλλόγους του νότιου τμήματος του νησιού μας, να συνενώσουμε τις προσπάθειές μας για την αποτελεσματικότερη προώθηση των ζητημάτων που απασχολούν το νότιο τμήμα του νησιού μας, και που παραμένει εγκαταλαλειμένο στις τόσες δεκατίες.

* Αγωνιούμε για το μέλλον του γενέθλιου τόπου μας και

* Ονειρευόμαστε το ξαναζωντάνεμα των χωριών μας

* Ονειρευόμαστε έναν ολοκληρωμένο οδικό άξονα που θα διατρέχει την παραλία του νότιου τμήματος του νησιού μας και από τον κόλπο Γέρας θα φτάνει στον κόλπο Καλλονής κι από εκεί μέσω ζεύξης του στομίου του κόλπου Καλλονής θα καταλήγει στην Ερεσσό και στο Σίγρι και με τον οποίο θα συνδέονται τα πλησιέστερα χωριά μεταξύ των και με τις παραλίες των.

* Ονειρευόμαστε μαρίνες σ' όλη την έκταση του νοτίου τμήματος

* Ονειρευόμαστε ακόμα ένα Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, κι ένα Μουσείο Αλατιού στην περιοχή μας

* Ονειρευόμαστε την αξιοποίηση των θερμοπηγών.

Όμως για να βγουν τα όνειρά μας αληθινά, πρέπει ν' αγρυπνούμε και ν' αγωνιζόμαστε. Κι όσο περισσότεροι στρατευόμαστε για ένα στόχο, τόσο καλύτερα και ταχύτερα τ' αποτελέσματα της προσπάθειάς μας.

Απόψε εγκαινιάζουμε αυτή τη συνεργασία μας με μια εορταστική εκδήλωση και ελπίζουμε να συνεχίσουμε ενωμένοι και τις διασκεδάσεις και τις προσπάθειες για το καλό του τόπου μας."

Από τη Λεσβιακή βραδιά στο Τιτάνια. Χορευτές με παραδοσιακές φορεσιές

ΔΗΜΟΤΙΚΑ

ΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΒΡΙΣΑΣ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΧΝΙΤΟΥ

Το Δ.Σ. του Συλλόγου μας στη διαχείριση των ζητημάτων που αφορούν το Σύλλογο και το χωριό μας έχει αποκηρύξει κάθε σχέση με κομματικές ή προσωπικές σκοπιμότητες.

Στις αποφάσεις και στις ενέργειές μας γνώμονας πάντα είναι το συμφέρον του χωριού μας και των μελών μας.

Με το πνεύμα αυτό ενεργήσαμε και στην περίπτωση της ρήξης που σημειώθηκε τον περασμένο χρόνο στις σχέσεις του Τοπικού Συμβουλίου Βρίσας, με το Δήμαρχο Πολυχνίτου Κ. Γιαννέλη.

Σε συνεδρίαση του το Δ.Σ. του Συλλόγου μας αφού εξέτασε το θέμα που προέκυψε, αποφάσισε να παρέμβει στέλνοντας στο Δήμαρχο Πολυχνίτου την παρακάτω επιστολή.

Κύριε Δήμαρχε,

Πριν από ένα χρόνο, χαιρετίζοντας την εκλογή σας στο δημαρχιακό αξίωμα, δηλώναμε ότι θα καταβάλουμε κάθε δυνατή και ειλικρινή προσπάθεια για την επίτευξη των κοινών μας στόχων. Σ' αυτή τη θέση εμμένουμε.

Κάποια όμως γεγονότα που μεσολάβησαν από την έναρξη της θητείας σας στο δημαρχιακό αξίωμα ως τα σήμερα, μας αναγκάζουν να επανέλθουμε στις αρχικές μας εκείνες δηλώσεις για να επαναπροσδιορίσουμε σαφέστερα τους κοινούς μας στόχους, τους οποίους τότε θεωρήσαμε αυτονόητους.

Κοινοί στόχοι μας είναι :

1) Να καλλιεργήσουμε πνεύμα σύμπνοιας και συνεργασίας ανάμεσα στους κατοίκους των χωριών μας, γεφυρώνοντας τις ψυχικές αποστάσεις που τους χωρίζαν και αξιοποιώντας χωρίς αποκλεισμούς το ανθρώπινο δυναμικό που διαθέτουν.

2) Να θέσουμε τέρμα στις παραταξιακές, τοπικές ή προσωπικές αντιθέσεις και διαμόχες, προτάσσοντας σε κάθε περίπτωση το συμφέρον του συνόλου των συνδημοτών μας.

3) Να εργαστούμε για την καλύτερη εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου για την τοπική αυτοδιοίκηση, έτσι ώστε να μεγιστοποιηθεί η απόδοση των συνενωμένων δυνάμεων που διαθέτει ο νέος δήμος μας.

4) Να ιεραρχήσουμε τις ανάγκες και τα προβλήματα της περιοχής μας και να επιδιώξουμε τη λύση τους, εξασφαλίζοντας την ομόθυμη υποστήριξη όλων των κατοίκων της περιοχής μας.

5) Να κάνουμε πράξη τη δημοκρατία στη λειτουργία της δημοτικής αρχής, κατοχυρώνοντας τον διάλογο και τη διαφάνεια ως τα βασικά στοιχεία στις σχέσεις της δημαρχιακής αρχής με τα τοπικά συμβούλια και τους κατοίκους των χωριών μας.

Δίνοντας, λοιπόν, αυτό το περιεχόμενο στους κοινούς μας στόχους - το οποίο, πιστεύουμε, ότι αποδέχεται κάθε δημοκρατικός και υπεύθυνος πολίτης - δε μπορούμε να κατανοήσουμε τη ρήξη σας με το Τοπικό Συμβούλιο της Βρίσας και ιδιαίτερα με τον πρόεδρό του κ. Δημ. Ταξειδή. Δεν μπορούμε να κατανοήσουμε το ύφος και το περιεχόμενο των εγγράφων σας με τα οποία:

α) ανακαλείτε τις δικαιοδοσίες που είχατε εκχωρίσει στον πρόεδρο του Τ.Σ., χωρίς καμιά προηγούμενη συζήτηση ή απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

β) Καλείτε τον πρόεδρο του Τ.Σ. σε μεσαιωνικού τύπου διαπόμπευση (να ζητήσει δημόσια συγνώμη) και τον απειλείτε με δικαστική δίωξη, διότι σας "προσέβαλε" ασκώντας τις αρμοδιότητες που του δίνει ο Νόμος, σύμφωνα με τον

οποίο "Το Τ.Σ. εκφέρει γνώμη και διατυπώνει προτάσεις προς το Δημοτικό Συμβούλιο για όλα τα ζητήματα που ενδιαφέρουν το δημοτικό διαμέρισμα. Διατυπώνει προτάσεις στα πλαίσια της κατάρτισης του τεχνικού προγράμματος του Δήμου για τα εκτελεστέα έργα και προγράμματα που αφορούν την περιφέρειά του. Παρακολουθεί την υλοποίηση των έργων και προγραμμάτων που εκτελούνται στο δημοτικό διαμέρισμα, έχοντας δικαίωμα να λαμβάνει γνώση των οικονομικών και τεχνικών στοιχείων που αφορούν τη μελέτη και εκτέλεση των έργων και προγραμμάτων αυτών και υποβάλλει σχετικές προτάσεις προς τα αρμόδια όργανα του Δήμου".

Δεν μπορούμε τέλος να κατανοήσουμε τα θλιβερά και απαράδεκτα επεισόδια που έλαβαν χώρα στην κεντρική πλατεία της Βρίσας, τον "Πλάτανο", την ημέρα του λαϊκού γλεντιού που είχε οργανωθεί προς τιμήν των ξένων που συμμετέχαν στο συνέδριο Φυσικής Ιστορίας, όπου ουσιαστικά καταργήθηκε το Τοπικό Συμβούλιο, απαγορεύτηκε στον πρόεδρο του Τ.Σ. να κάνει και ένα απλό καλωσόρισμα στους φιλοξενούμενους, αποκλείστηκαν καφενεία του Πλατάνου από το γλέντι και το χειρότερο εκτοξεύτηκαν παρουσία των χωριανών μας προσβλητικές εκφράσεις κατά προσώπων που είχαν εργαστεί με ζήλο για την επιτυχία της έκθεσης και του συνεδρίου Φυσικής Ιστορίας, πράγμα που παρ' ολίγο - εάν κάποιοι δεν διατηρούσαν την ψυχραιμία τους - να οδηγούσε σε συμπλοκή ενώπιον των ξένων συνέδρων.

Κύριε Δήμαρχε,

Δεν θέλουμε να πιστέψουμε τις φημολογίες που κυκλοφορούν στα καφενεία του χωριού μας ότι επιδιώκετε εσείς ή οι "σύμβουλοί" σας να εξαναγκάσετε σε παραίτηση τον πρόεδρο του Τ.Σ., για να αντικατασταθεί από άλλο μέλος του Τ.Σ. περισσότερο "έμπιστο" και "πειθήνιο". Δεν θέλουμε να πιστέψουμε ότι υποκύπτετε σε πιέσεις κάποιων προσώπων που θεωρούν ότι κινδυνεύει η "πολιτική τους καρριέρα" από την ανάθεση (νόμιμων) δικαιοδοσιών στον πρόεδρο του Τ.Σ. Βρίσας.

Ελπίζουμε ότι αντιλαμβάνεστε ότι η αρμονική συνεργασία σας με τα τοπικά συμβούλια είναι αναγκαίος και απαραίτητος όρος για να συνυπάρξουν τα χωριά μας κάτω από ενιαία διοίκηση και ακόμα ότι η αρμονική συνεργασία με τα Τ.Σ. εξυπηρετεί, εκτός από το γενικότερο συμφέρον, και το δικό σας προσωπικό συμφέρον, αφού το Τ.Σ. είναι η "ευαίσθητη κεραία" σας, που "πιάνει" τις πραγματικές ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και το "δεξί χέρι" σας, που κινητοποιεί τους κατοίκους, όταν τους χρειάζεστε.

Τελειώνοντας αυτή την παρέμβασή μας επιτρέψτε μας να κλείσουμε θυμίζοντας σας τους λόγους του αρχαίου ποιητή: " πρέπει αυτοί που βρίσκονται στην εξουσία να έχουν στο νου τους πρώτον ότι πρέπει να κυβερνούν σύμφωνα με το Νόμο, δεύτερον ότι έχουν απέναντί τους ανθρώπους και τρίτον ότι δεν θα βρίσκονται για πάντα στην εξουσία".

Με την παραπάνω επιστολή μας δεν τοποθετήθηκαμε "απέναντι" στη δημαρχιακή αρχή, αντίθετα με τον "παραινετικό" μας λόγο προσπαθήσαμε να την ενισχύσουμε υπενθυμίζοντας τις αρχές και τους κανόνες που εξασφαλίζουν την ομαλή και αποδοτική λειτουργία της.

Ο Δήμαρχος όμως Κ. Γιαννέλης ή δεν αντιλήφθηκε το πραγματικό νόημα των όσων του γράφουμε ή "υπέκυψε" στη γνώμη των συμβούλων του. Άλλιώς δεν εξηγείται η επιστροφή της επιστολής μας, η οποία συνοδεύεται από ιδέες που εκθέτουν τον ίδιο ως αιρετό άρχοντα καθώς και το θεομό που υπηρετεί.

Παραθέτουμε στην επόμενη σελίδα, φωτογραφία του απαντητικού εγγράφου του Δημάρχου Πολυχνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΛΕΣΒΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΙΧΝΙΤΟΥ

Πολιχνίτος ¹⁶-12-1999
Αριθ. Πρωτ.
2977

ΠΡΟΣ

Τον Πολιτιστικό Σύλλογο
Βρισαγωτών Αθήνας

Νικηταρά 8-10
10678 ΑΘΗΝΑ

Οι άνθρωποι, που συνεχίζουν να συνεργάζονται μαζί μας, και εμείς προσωπικά, θα δώσουμε λόγο των πράξεών μας, ενώπιον του Λαού του διευρυμένου Δήμου Πολιχνίτου, που μας εξέλεξε για μια τετραετία, πιστεύοντας ότι μπορούμε να επιλύσουμε τα δυσβάστακτα προβλήματά του.

Εσείς που είσθε ένας Πολιτιστικός Σύλλογος, όπως γράφει η σφραγίδα σας, καλό είναι να ασχοληθείτε με τα πολιτιστικά σας. Θα μας βρείτε συμπαραστάτες, κατά το δυνατόν.

Επί του παρόντος, σας επιστρέφουμε την επιστολή σας, σαν απαράδεκτη.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΠΙΚΟ ΤΥΠΟ

Μετά την “απάντηση” του Δημάρχου κ. Γιαννέλη αναγκαστήκαμε να προσφύγουμε στον Τοπικό Τύπο του νησιού μας για να εξηγήσουμε τη θέση μας σχετικά με το θέμα που προέκυψε στις σχέσεις μας με το Δήμο Πολυχνίτου.

Παραθέτουμε το σχετικό έγγραφο:

Κύριε Διευθυντά,

Ως πολιτιστικός Σύλλογος Βρισαγωτών Αθήνας στα είκοσι χρόνια της ενεργής παρουσίας μας είχαμε ως βασικό μας στόχο να διατηρήσουμε ζωντανή την επαφή με τη γενέτειρά μας και να συμβάλλουμε στην πρόοδο της. Και της στόχευσής μας αυτής υπήρξαν αρκετά έμπρακτα δείγματα.

Μετά τη διοικητική υπαγωγή του χωριού μας στον Καποδιστριακό Δήμο Πολυχνίτου, χαιρετίσαμε την εκλογή της νέας δημαρχιακής αρχής και υποχεθήκαμε να συμβάλλουμε με τις δυνάμεις που διαθέτουμε στην επίτευξη των κοινών μας στόχων, που δεν είναι άλλοι από την ανάπτυξη και την πρόοδο της περιοχής του Δήμου μας.

Στη συνέχεια, στους πρώτους μήνες εγκατάστασης της νέας δημαρχιακής αρχής, συντάξαμε και αποστείλαμε στο Δήμο Πολυχνίτου υπόμνημα, στο οποίο αναφέραμε τα προβλήματα του χωριού μας, που έπρεπε κατά τη γνώμη μας να αντιμετωπιστούν.

Και όταν εμφανίστηκαν ορισμένα συμπτώματα κρίσης στις σχέσεις του Δημάρχου Πολυχνίτου με το Τοπικό Συμβούλιο Βρίσας, με επιστολή μας υπενθυμίσαμε στο Δήμαρχο κ. Γιαννέλη τους κοινούς μας στόχους και τις αρχές που πρέπει να διέπουν τις σχέσεις του Δημάρχου με το Τοπικό Συμβούλιο, προκειμένου να ευδοθεί η κοινή προσπάθεια.

Σε απάντηση της τελευταίας επιστολής μας λάβαμε το έγγραφο που παραθέτουμε παρακάτω, με το οποίο ο δήμαρχος Πολυχνίτου μας επιστρέφει την επιστολή μας ως “απαράδεκτη”!

Επί λέξει το απαντητικό έγγραφο του Δημάρχου Πολυχνίτου έχει ως εξής: “οι άνθρωποι που συνεχίζουν να συνεργάζονται μαζί μας, και εμείς προσωπικά θα δώσουμε λόγο των πράξεών μας, ενώπιον του Λαού του διευρυμένου Δήμου Πολυχνίτου, που μας εξέλεξε για μια τετραετία, πιστεύοντας ότι μπορούμε να επιλύσουμε τα δυσβάστακτα προβλήματα του. Εσείς που είστε ένας πολιτιστικός Σύλλογος, όπως γράφει η σφραγίδα σας, καλό είναι να ασχολήθείτε με τα πολιτιστικά σας. Θα μας βρείτε συμπαραστάτες κατά το δυνατόν.

Επί του παρόντος, σας επιστρέφουμε την επιστολή σας σαν απαράδεκτη.”

Μετά την απάντηση αυτή του δημάρχου Πολυχνίτου αναγκαζόμαστε να προσφύγουμε σε σας για να ενημερώσουμε δια του Τύπου τους συνδημότες μας σχετικά με το θέμα που προέκυψε.

Ειδικότερα θέλουμε να επισημάνουμε τους κινδύνους που εγκυμονούνται για την εφαρμογή της διοικητικής μεταρρύθμισης στην Τοπική Αυτοδιοίκηση από τις “περιέργες” ιδέες περί δημοκρατίας, που φαίνεται να πρεσβεύει ο δήμαρχος κ. Γιαννέλλης, καθώς και από την αντίληψη που έχει σχηματίσει για το βάθος και πλάτος της έννοιας λαός, τον οποίο μάλιστα στο απαντητικό του έγγραφο γράφει - τιμητικά (;) - με κεφαλαίο λάμδα.

Θα προσπαθήσουμε για μια ακόμα φορά να στείλουμε μέσα από τις στήλες της εφημερίδας σας το μήνημά μας στο Δήμαρχο Πολυχνίτου, το οποίο μήνυμα πιστεύουμε ότι εκφράζει ολόκληρο το “Λαό” του Δήμου Πολυχνίτου:

1. Το δικαίωμα έκφρασης γνώμης και άσκησης κριτικής αποτελεί στη σύγχρονη δημοκρατία όχι μόνο δικαίωμα αλλά και υποχρέωση κάθε

πολίτη - δημότη και πολύ περισσότερο ενός συλλογικού οργάνου, όπως ο Σύλλογός μας, που εκπροσωπεί τους Βρισαγώτες της διασποράς, ισάριθμους περίπου μ' εκείνους που διαμένουν μόνιμα στο χωριό.

2. Υπό καθεστώς δημοκρατίας πρέπει να εξοικειωθεί ο κ. Γιαννέλλης με την ιδέα ότι θα λογοδοτεί καθημερινά στους δημότες του, γι' αυτό το καλύτερο που έχει να κάνει είναι να κατοχυρώσει τη συλλογικότητα χωρίς αποκλεισμούς στη λειτουργία της δημοτικής αρχής και τη διαφάνεια στη λήψη των αποφάσεων

3. Ως Πολιτιστικός Σύλλογος δεν αντιλαμβανόμαστε το ρόλο μας, όπως φαίνεται να τον προσδιορίζει ο κ. Γιαννέλλης. Εμείς θα συνεχίσουμε να μην αρκούμαστε στη διοργάνωση πανηγύρεων, αλλά να ενδιαφερόμαστε για την εφαρμογή στην πράξη της δημοκρατίας και ν' αγωνιούμε για την πρόοδο του τόπου μας κι αυτό πιστεύουμε ότι επιβεβαιώνει την ευαισθησία μας για την ουσία του πολιτισμού και δικαιώνει τον πολιοτικό μας ρόλο.

4. Η συνεργασία του δημάρχου με τα εκλεγμένα Τοπικά Συμβούλια δεν είναι θέμα προσωπικού "γούστου" αλλά είναι υποχρέωση του δημοτικού άρχοντα, καθότι αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ορθή εφαρμογή του Νόμου και την αποδοτική λειτουργία της νέας διοικητικής δομής.

5. Η ρήξη στις σχέσεις του δημάρχου κ. Γιαννέλλη με το Τ.Σ. Βρίσας, το οποίο μάλιστα προέρχεται από την ίδια πολιτική παράταξη με εκείνη του κ. Γιαννέλλη, υποδηλώνει σοβαρή έλλειψη "συνεργασιμότητας" κι αυτό, εκτός των άλλων, επηρεάζει αρνητικά την "οικοδόμηση" της ψυχικής ενότητας ανάμεσα στους κατοίκους των χωριών μας.

Για το Δ.Σ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΤ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΒΑΣ. ΨΑΡΙΑΝΟΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΕΓΑΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΡΙΣΑΣ

Δήμαρχο Πολυχνίτου
κ. Ευστράτιο Γιαννέλη
ΠΟΛΥΧΝΙΤΟ

Κύριε Δήμαρχε,

Μετά τη σύστασή σας να περιόριστούμε στα πολιτιστικά μας ζητήματα, την οποία μας απευθύνατε με το 2977/14.12.1999 απαντητικό έγγραφό σας, και παρά τη διαφωνία μας, όσον αφορά στο περιεχόμενο της έννοιας του πολιτισμού, επανερχόμαστε σήμερα με ένα αίτημά μας... καθαρώς πολιτιστικό και παρακαλούμε για την ικανοποίησή του.

Το αίτημά μας αναφέρεται στην αγορά εκ μέρους του Δήμου Πολυχνίτου της οικίας Παναγιώτη Καραμάνου και της στέγασης σ' αυτήν του Λαογραφικού Μουσείου Βρίσας.

Όπως ανεπισήμως πληροφορούμαστε οι κληρονόμοι του Παναγιώτη Καραμάνου έχουν δηλώσει τη θέλησή τους να παραχωρήσουν έναντι μικρού σχετικά τιμήματος την κυριότητα της εν λόγω οικίας στο Δήμο Πολυχνίτου. Και όπως με ικανοποίηση μάθαμε και σεις προσωπικά είχατε δηλώσει την κατ' αρχήν συμφωνία σας για την αγορά της εκ μέρους του Δήμου μας.

Επειδή, λοιπόν, θεωρούμε το θέμα της αγοράς της οικίας Παναγιώτη Καραμάνου πολύ σημαντικό για το χωριό μας, και λόγω της θέσης της στο κέντρο του χωριού και λόγω της άμεσης ανάγκης για τη στέγαση του Λαογραφικού Μουσείου, σας μεταφέρουμε το αίτημα όλων των Βρισαγωτών της Αθήνας, το οποίο συντάσσεται με εκείνο των μονίμων κατοίκων του χωριού μας, και παρακαλούμε να εξαντλήσετε όλες τις δυνατότητες που σας δίνει το αξίωμά σας, ώστε μετά από οπευθείας συνεννόηση με τους κληρονόμους του Παναγιώτη Καραμάνου να περιέλθει η κυριότητα του παραπάνω οικήματος στο Δήμο μας.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΒΑΣ. ΨΑΡΙΑΝΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Γ. Τσάτσος

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ ΠΟΛΥΧΝΙΤΟΥ

Το Δ.Σ. του Συλλόγου Βρισαγωτών Αθήνας σε συνεδρίασή του στις 16/4/2000, αφού εξέτασε το θέμα που προέκυψε ανάμεσα στο Δήμο Αγιάσου και το Δήμο Πολυχνίτου σχετικά με το δρόμο Μυτιλήνης - Πολυχνίτου, αποφάσισε να εκδώσει την παρακάτω ανακοίνωση, η οποία δημοσιεύτηκε στον Τοπικό Τύπο της Μυτιλήνης.

Παρακολουθούμε εδώ και καιρό τη διαμάχη που έχει ξεσπάσει ανάμεσα στους δυο Δήμους Αγιάσου και Πολυχνίτου σχετικά με την επαναχάραξη του δρόμου Μυτιλήνης - Πολυχνίτου στο σημείο Άγιος Δημήτριος - Τσίγκος. Ανεξάρτητα από τα αίτια που προκαλούν αυτή τη διαμάχη, εάν δηλαδή είναι η προστασία των πηγών του Τσίγκου ή τα συμφέροντα κάποιων μικροϊδιοκτητών, εκείνο που μας προκαλεί αισθήματα απογοήτευσης και ανησυχίας είναι η αιδυναμία των δυο όμορων Δήμων να καθίσουν γύρω από ένα τραπέζι και να βρουν την καλύτερη λύση και για τους δυο Δήμους.

Ο Σύλλογός μας βλέποντας τα πράγματα από απόσταση και από την οπτική γωνία των ξενιτεμένων Λεσβίων, που η ευαισθησία και η έγνοια τους αγκαλιάζει ολόκληρο το νησί της Λέσβου, απευθυνόμαστε και στους δυο Δημάρχους και τους καλούμε να καταβάλουν κάθε προσπάθεια για να ξεπεραστούν τα εμπόδια της χάραξης μερικών χιλιομέτρων δρόμου και να συνεργαστούν για τη διάνοιξη της... λεωφόρου του μέλλοντος.

Οι δυο όμοροι Δήμοι έχουν πολλά να κάνουν και πολλά να ωφεληθούν από μια συνεργασία: στην περιοχή των δυο όμορων Δήμων υπάρχουν φυσικές καλλονές και πλουτοπαραγωγικές πηγές που περιμένουν την αξιοποίησή τους. Η απ' ευθείας διασύνδεση μ' ένα σύγχρονο δρόμο των δυο παραδοσιακών οικισμών της Αγιάσου και του Πολυχνίτου και η έξοδος της Αγιάσου στις παρολίες του Δήμου Πολυχνίτου θα βοηθήσει στην παραπέρα τουριστική ανάπτυξη και των δυο περιοχών.

Αιρόμενοι πάνω από τα μικρά που μας χωρίζουν ας αδράξουμε τις ευκαιρίες, που μας προσφέρει η σύγχρονη τεχνογνωσία και η ένταξη του νησιού μας στα αναπτυξιακά προγράμματα του Γ' κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

Γιατί αν χάσουμε κι αυτό το τρένο θα μείνουμε, μ' αποκλειστικά δική μας ευθύνη, μια φτωχή, ίσως η φτωχότερη, γωνιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κι αυτό θα είναι κρίμα για το όμορφο νησί μας κι άδικο για τα νέα παιδιά της Λέσβου που ονειρεύονται ένα καλύτερο μέλλον.

Με εκτίμηση

Για το Δ.Σ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΒΑΣ. ΨΑΡΙΑΝΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Γ. Τσάτσος

Από τα παλιά : Ζαφ. Καραϊσκος, Αντ. Κώσσης
(από το αρχείο Βαρβάρας Σκιά)

ΤΟ ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Το Γ' Κοινοτικό Πλαισίο Στήριξης και η κατασκευή του Νότιου οδικού άξονα του νησιού μας

Δε γνωρίζουμε τα κριτήρια και τις προτεραιότητες που ίσχυσαν για την κατανομή των πόρων του προγράμματος περιφερειακής ανάπτυξης που συντάχθηκε από το περιφερειακό συμβούλιο Β. Αιγαίου στα πλαίσια του Γ. Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Εκείνο πάντως που είναι βέβαιο είναι ότι η διάθεση αυξημένων πιστώσεων για τον εκσυγχρονισμό της υποδομής και την ενίσχυση της αναπτυξιακής προσπάθειας θα έχει πολλαπλές ωφέλειες για τα νησιά του Β. Αιγαίου και ειδικότερα για το νησί μας.

Ένα μεγάλο μέρος από τις πιστώσεις του αναπτυξιακού προγράμματος, όπως πληροφορούμαστε, θα διατεθεί -και ορθά- στην κατασκευή του οδικού δικτύου που στερείται η Λέσβος και το οποίο αποτελεί τη βασική υποδομή για να προχωρήσει οποιαδήποτε μορφή οικονομικής ανάπτυξης.

Δεν παραγνωρίζουμε την ανάγκη της κατασκευής ενός σύγχρονου κεντρικού άξονα που θα συνδέει το ανατολικό με το δυτικό τμήμα του νησιού μας (Μυτιλήνη - Σύγρι)· όμως εξίσου αναγκαίο θεωρούμε την κατασκευή του νότιου οδικού άξονα που θα συνδέει τον Κόλπο Γέρας με τον Κόλπο Καλλονής, μέσω Πλωμαρίου - Βατερών, και ο οποίος θα προχωρεί δυτικά μέσω της ζεύξης του στομίου του Κόλπου Καλλονής, για να καταλήξει, περνώντας από την Ερεσό στο Σύγρι.

Όταν πρωτακούστηκε η πρότασή μας για τη ζεύξη του στομίου του Κόλπου Καλλονής πολλοί τη θεώρησαν αρκετά... ρομαντική, όπως ίσως ρομαντική φαινόταν πριν από μερικές δεκαετίες η ζεύξη Ρίου - Αντιρρίου.

Η προτεινόμενη βέβαια ζεύξη δεν έχει καμιά σχέση με εκείνη του Ρίου - Αντιρρίου· εδώ πρόκειται για ένα έργο ανάλογο με εκείνο του Ακτίου

της Πρέβεζας. Εξάλλου εμείς δεν εννοούμε την κατασκευή οπωδήποτε μιας σταθερής γέφυρας πάνω από το στόμιο· αυτό μπορεί να μετατεθεί για το απότερο μέλλον. Προς το παρόν το έργο της ζεύξης μπορεί να περιοριστεί στην κατασκευή δυο αποβαθρών, μιας στο ακρωτήρι Πέραμα από την πλευρά της Νυφίδας και της άλλης στο ακρωτήρι Παναγιούδα από την πλευρά της Αποθήκας και στη χρησιμοποίηση ενός μικρού οχηματαγωγού για τη μεταφορά των αυτοκινήτων και των ανθρώπων από τη μια αποβάθρα στην άλλη.

Η κατασκευή αυτού του οδικού άξονα, που θα διατρέχει ολόκληρη τη νότια παραλία του νησιού και θα συνδέει σημαντικά τουριστικά κέντρα, όπως είναι το Πλωμάρι, τα Βατερά, τη Νυφίδα, την Ερεσό και το Σύγρι και θα αναδεικνύει τις θαυμάσιες παραλίες, πολλές από τις οποίες σήμερα είναι απομονωμένες και απρόσιτες, θα συμβάλει στην ενίσχυση της τουριστικής κίνησης και γενικότερα στην οικονομική ανάπτυξη του νοτίου τμήματος, αφού θα εξασφαλίζει την άνετη διακίνηση ανθρώπων και αγαθών και θα προσφέρει ενναλλακτικές λύσεις για μια πιο ευχάριστη διαμονή ντόπιων και ξένων.

Επίσης με την άμεση επικοινωνία, μέσω καθέτων οδών, του νότιου άξονα με τον κεντρικό και τον βόρειο θα εξασχαλιστεί η άνετη διασύνδεση των σημαντικότερων οικονομικών και πολιτιστικών κέντρων του νησιού μας, όπως είναι η Αγιάσσος, η Καλλονή, ο Μόλυβος, με εκείνα του νότιου τμήματος, με αποτέλεσμα να αναδειχθούν τα φυσικά και πολιτισμικά πλεονεκτήματα όλων των περιοχών. Έτσι μπορεί να ανασχεθεί η φθίνουσα πορεία του νότιου τμήματος και τα επιτευχθεί η ισόρροπη ανάπτυξη όλων των τμημάτων του νησιού μας.

Είναι ανάγκη λοιπόν όλοι οι αρμόδιοι παράγοντες και ενδιαφερόμενοι φορείς και προσωπικότητες να καταδείξουν τη σημασία που έχει η ολοκλήρωση της κατασκευής του νότιου άξονα του νησιού μας και να ενεργήσουν για την ένταξή του

στο αναπτυξιακό πρόγραμμα του Περιφερειακού Συμβουλίου.

Εμείς οι συντοπίτικοι σύλλογοι Αθήνας που εκπροσωπούμε τους ξενητεμένους λεσβίους του νοτίου τμήματος και ειδικότερα τους Δήμους Πολυχνίτου και Πλωμαρίου κάναμε το πρώτο βήμα για τη διαμόρφωση και υποστήριξη μιας κοινής θέσης σχετικά με το νότιο οδικό άξονα· το κύριο βάρος όμως της προσπάθειας πρέπει ν' αναλάβει η Τοπική Αυτοδιοίκηση του νότιου τμήματος του νησιού μας που θα επεξεργαστεί μια κοινή και ολοκληρωμένη πρόταση και θα την υποβάλει στο Νομαρχιακό και το Περιφερειακό Συμβούλιο.

(Το παραπάνω κείμενο προσυπογράφηκε από όλους τους Συλλόγους του Νότιου Τμήματος της Λέσβου και στάλθηκε στις Αρχές της Περιφέρειας και του Νομού καθώς και στον Τοπικό Τύπο.)

To 1ο Διεθνές Συμπόσιο Παλαιοανθρωπολογίας - παλαιοντο- λογίας και τα εγκαίνια της Συλλογής Φυσικής Ιστορίας Βρίσας

Υπό την αιγιδα και χορηγία του Υπουργείου Αιγαίου πραγματοποιήθηκε από 29 Σεπτεμβρίου έως 2 Οκτωβρίου 1999 το 1ο διεθνές Συμπόσιο Παλαιοανθρωπολογίας - Παλαιοντολογίας στο Δήμο Πολυχνίτου.

Την ευθύνη για την οργάνωση του συνεδρίου είχαν ο καθηγητής Μιχάλης Δερμιτζάκης, ο ολλανδός καθηγητής P.Y.Sondaar, η δρ. Χ. Ντρίνια και ο συγχωριανός μας καθηγητής Β/θμίας εκπαιδευτής Κώστας Ταξείδης.

Συνδιοργανωτές ήταν η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, η Νομαρχία Λέσβου και ο Δήμος Πολυχνίτου. Στο συνέδριο πήραν μέρος πολλοί έλληνες και ξένοι επιστήμονες, οι οποίοι

Της νιότης μας οι θαλασσιές οι μέρες

Προθήκη με παλαιοντολογικά ευρήματα στο μουσείο φυσικής ιστορίας της Βρίσας

Τα εγκαίνια της Συλλογής Φυσικής Ιστορίας, 29 Σεπτεμβρίου 1999

παρουσίασαν τα επιστημονικά συμπεράσματα από τις έρευνες που πραγματοποίησαν στον τομέα τους.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχαν οι ανακοινώσεις ελλήνων και ξένων επιστημόνων σχετικά με τα απολιθωμένα παλαιοντολογικά ευρήματα των Βατερών.

Οι εργασίες του συνεδρίου διεξήχθησαν στο Πολύκεντρο Πολυχνίτου (παλιό ελαιοτριβείο).

Στα πλαίσια του διεθνούς Συμποσίου έγιναν και τα εγκαίνια της Συλλογής Φυσικής Ιστορίας Βρίσας στο ανακανισμένο παλιό Σχολείο (παρθεναγωγείο) στην πλατεία του Αγίου Κωνσταντίνου.

Στην εκδήλωση που έγινε το βράδυ της 29 Οκτωβρίου, παραβρέθηκαν οι Πρυτανικές αρχές του Πανεπιστημίου Αθηνών, Ακαδημαϊκοί και εκπρόσωποι της διεθνούς ελληνικής πανεπιστημιακής κοινότητας, καθώς και εκπρόσωποι της πολιτικής, θρησκευτικής και στρατιωτικής αρχής

του Νησιού μας. Πολύ εντυπωσιακή ήταν η παρουσία στις εκδηλώσεις των κατοίκων του χωριού μας, πράγμα που προκάλεσε εκ μέρους των ξένων πολλά κολακευτικά σχόλια για το χωριό μας. Ιδιαίτερη εντύπωση προκάλεσε στους επισκέπτες της έκθεσης των παλαιοντολογικών ευρημάτων το ομοίωμα χελώνας, ηλικίας δύο εκατομμυρίων ετών, της οποίας το συνολικό μήκος φθάνει τα 2,80 μέτρα. Το ομοίωμα τοποθετήθηκε στον αύλειο χώρο του παλιού Σχολείου.

Η πραγματοποίηση του διεθνούς συνεδρίου στα Βατερά και η φιλοξενία τόσων ελλήνων και ξένων επιστημόνων στο χωριό μας έχει εκτός των ειδικών επιστημονικών αποτελεσμάτων τεράστια σημασία για το "μέλλον" του τόπου μας. Εάν αξιοποιηθούν τα παλαιοντολογικά ευρήματα των Βατερών σύμφωνα με το όραμα των πρωτεργατών Κ. Ταξείδη και Μιχ. Δερμιτζάκη, τότε η περιοχή μας μπορεί να γίνει ένας πόλος διεθνούς

εμβέλειας που θα προσελκύει σημαντικό αριθμό επιστημόνων και επισκεπτών, πράγμα που θα δώσει νέες διαστάσεις στην τουριστική ανάπτυ-

ξη όχι μόνο των Βατερών αλλά ολόκληρης της περιοχής του Δήμου Πολυχνίτου και ευρύτερα ολόκληρου του νότιου μέρους του νησιού μας.

*Αναπαράσταση της χελώνας που έζησε στα Βατερά πριν από μερικά ... εκατομμύρια χρόνια.
(φωτό Β.Ψ.)*

MIA OMILIA POU DEN EGINE

Η παρακάτω ομιλία - καλωσόρισμα των ξένων, που ήταν προσκεκλημένοι από τη Συλλογή Φυσικής Ιστορίας Βρίσας να παρευρεθούν στο λαϊκό γλέντι που θα γινόταν στον Πλάτανο του χωριού μας (Παρασκευή 1 Οκτωβρίου), δεν εκφωνήθηκε ποτέ!

Κάποιος... "δάκτυλος" εμπόδισε τον πρόεδρο του Τοπικού Συμβουλίου κ. Δημήτρη Ταξιδή να κάνει το καλωσόρισμα στους ξένους.

Εμείς παρ' όλα αυτά τον δημοσιεύουμε στο

περιοδικό μας για να μείνει ως ντοκουμέντο στην ιστορία του χωριού μας.

"Η Βρισαίων χώρα, η περιοχή της Βρίσας, είναι μια πανάρχαια χώρα που κατοικείται με θαυμαστή συνέχεια από την προϊστορική εποχή ως τις μέρες μας.

Εδώ κατά την παράδοση αποβιβάστηκε ο πρώτος οικιστής της Λέσβου ο μυθικός Μάκαρ και ίδρυσε το ναό του Βρισαίου Διονύσου "Το ιερόν του Θεού εν τη Βρίση φησίν, ιδρύσθαι υπό Μάκαρος".

Κοντά στο ναό αναπτύχθηκε η πόλη της

Βρίσας που έγινε ισχυρή και πλούσια, όπως δηλώνει το όνομά της.

Ο πλούτος και η ομορφιά των γυναικών της, που όπως λέγει ο Όμηρος για τις Λεσβίδες "κάλλει ενίκων φύλα γυναικών", προκάλεσαν την εκστρατεία του πολιορκητή της Τροίας Αχιλλέα.

Πολύτιμο λάφυρο από την άλωση της πόλης στα χέρια του Αχιλλέα η κόρη του Βασιλιά Βρισέα, η Βρισηΐδα.

Η παράδοση από το πέρασμα του Αχιλλέα έμεινε ζωντανή μες τους αιώνες. Οι Βρισαγώτες έδειχναν πάντα με καμάρι το πηγάδι του Αχιλλέα, το Αχιλλοπήγαδο, και έδιναν στα κορίτσια τους το βαφτιστικό όνομα Βρισηΐδα.

Περιμέναμε λοιπόν την αρχαιολογική σκαπάνη να ξεθάψει την αρχαία Βρίσα και ν' ανακαλύψει την ιστορία μέσα στο Μύθο.

Μας πρόλαβε όμως η Φυσική Ιστορία που προχώρησε μερικά εκατομμύρια χρόνια πιο μπροστά και αποκάλυψε το παλαιοντολογικό παρελθόν της περιοχής μας.

Το συναπάντημα αυτό της Ιστορίας του πολιτισμού με τη Φυσική Ιστορία το χαιρετίζουμε ως τύχη αγαθή. Ό,τι ξεθάβεται από το παρελθόν μας, το πρόσφατο ή το απώτατο, φωτίζει τη γνώση μας και πλουτίζει τον τόπο μας.

Και γ' αυτό είμαστε ευγνώμοντες, σε όλους εσάς που αγαπήσατε τον τόπο μας και μοχθείτε για την επιστήμη.

Ο Θεός Διόνυσος που κάποτε διαφέντευε στους απέραντους αμπελώνες της Βρίσας, προτού η ιερή ελιά της Αθηνάς απλωθεί ως το αμμουδερά ακρογιάλια της, μπορεί να περιμένει τη δική του σειρά, την αρχαιολογική σκαπάνη που θα φέρει ένας άλλος Μιχάλης Δερμιτζάκης, για να βγουν στο φως μαζί με τα πετρωμένα χνάρια που άφησαν τα έμβια όντα πριν από εκατομμύρια χρόνια και τα μαρμάρινα ίχνη που άφησαν τα δημιουργικά χέρια των προγόνων μας που έζησαν σ' αυτό τον τόπο.

Απόψε έχουμε την τιμή οι Βρισαγώτες να φιλοξενούμε στην πλατεία του χωριού μας τους εμπνευστές, τους ακούραστους πρωτεργάτες και θεμελιωτές της Συλλογής Φυσικής Ιστορίας Βρίσας και όλους όσους με το δικό τους τρόπο

συνέβαλαν στο στήσιμο αυτού του ιδρύματος.

Εκπροσωπώντας τους κατοίκους της Βρίσας ευχαριστώ εκ μέρους των, τον καθηγητή της Γεωλογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών κ. Μιχάλη Δερμιτζάκη τον ακούραστο, αεικίνητο και εμπνευσμένο επιστήμονα, που επισκέφθηκε άπειρες φορές το χωριό μας και περπάτησε στα χώματα της γης των προγόνων μας, που μοις κληροδότησαν, για να φέρει στο φως με ανασκαφές τα παλαιοντολογικά ευρήματα που ήταν θαμμένα εκατομμύρια χρόνια σ' αυτά.

Ευχαριστούμε τον πρύτανη του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Δημόπουλο για την απόφασή του να λειτουργήσει η Συλλογή ως παράρτημα των ανωτάτου ιδρύματος της χώρας. Όλους τους επιστήμονες ξένους και Έλληνες, που διέθεσαν την επιστημονική τους γνώση στη μελέτη των θησαυρών της περιοχής μας.

Τους φοιτητές που κι αυτοί εργάστηκαν φιλότιμα για τον ίδιο σκοπό.

Το Δήμαρχο του Δήμου μας, ο οποίος από την πρώτη στιγμή αντιλήφθηκε την αξία και τη μεγάλη σημασία που έχει το Πανεπιστημιακό ίδρυμα της Βρίσας και δεν εφείσθηκε κόπου και χρήματος για να στεφθούν με επιτυχία το συνέδριο και τα εγκαίνια της Συλλογής.

Θα ήταν παράλειψή μας αν δεν ευχαριστούσαμε και δεν αναφερόμαστε εδώ, στο ενδιαφέρον, την ηθική και οικονομική στήριξη προς τη Συλλογή, του Μητροπολίτη Ιακώβου, του Υπουργού Αιγαίου, του Περιφερειάρχη, των Βουλευτών μας, τον Νομάρχη και όλων των προϊσταμένων των υπηρεσιών του Νομού.

Δεν είναι σωστό να λησμονήσουμε να ευχαριστήσουμε τον Πρόεδρο και τα μέλη του προηγουμένου Κοινοτικού Συμβουλίου, που με την ιστορική τους απόφαση υπέγραψαν την πρώτη ιδρυτική Σύμβαση με το Πανεπιστήμιο Αθηνών, τους χωριστούς μας που χάρισαν ευχαρίστως τα πρώτα ευρήματα στη Συλλογή, καθώς και τους δωρητές των οικοπέδων για το χτίσιμο του νέου Μουσείου.

Τελευταίο άφησα να ευχαριστήσω το συγχωριανό μας κ. Κώστα Ταξείδη τον οραματιστή,

πρωτεργάτη, εμπνευστή και θεμελιωτή της Συλλογής. Τον είδατε όλοι να τρέχει ημέρα και νύχτα, να μοχθεί, να αγωνιά. Σήμερα πιστεύω να είναι ικανοποιημένος κι ευτυχής, βλέποντας το όραμά του να γίνεται πραγματικότητα.

Εκεκτοί μας φίλοι, υψηλοί προσκεκλημένοι μας, ξένοι κι Έλληνες, η Βρίσα σας αγκαλιάζει απόψε και σας ευγνωμονεί. Όλοι σας εργαστήκατε για να δημιουργηθεί ένα ίδρυμα που θα συμβάλλει στη γνώση, στην επιστήμη και στον πολιτισμό, πρέπει να αισθάνεσθε γι' αυτό υπερήφανοι. Η Βρίσα πάντοτε θα σας υποδέχεται ευπρόσδεκτα.

Αγαπητοί Βρισαγώτες όσα παρακολουθήσατε να γίνονται αυτές τις ημέρες στο χωριό μας είναι πρωτόγνωρα και σπουδαία. Το παλιό Σχολειό, όπως λέγαμε μέχρι σήμερα, μετατράπηκε σ' ένα φάρο του πνεύματος και του πολιτισμού.

Η Βρίσα από σήμερα ξεπερνά τα γεωγραφικά όριά της και γίνεται γνωστή σ' ολόκληρη της Ελλάδα και σ' όλο τον κόσμο.

Το μέλλον της Βρίσας για μας και τους απογόνους μας ξανοίγεται λαμπρό.

Εύχομαι σε όλους καλή διασκέδαση.

*To Αχιλλοπήγαδο. Στο δρόμο για το Άγιο - Φωκά
(φωτό Κατερίνα Σκιά)*

ΙΔΡΥΕΤΑΙ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΣΤΗ ΒΡΙΣΑ

Με ικανοποίηση μάθαμε ότι λίγες μέρες πριν από την επίσημη προκήρυξη των εκλογών και τη διάλυση της Βουλής ψηφίστηκε ο νόμος που δίνει τη δυνατότητα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών να ιδρύει παραρτήματά του. Με τη ψήφιση αυτού

του νόμου άνοιξε ο δρόμος για την ίδρυση παραρτήματος Φυσικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών στη Βρίσα.

Το γεγονός αυτό αποτελεί δικαίωση για όλους εκείνους που οραματίστηκαν ένα επιστημονικό κέντρο στο χωριό μας, όπου θα συγκεντρώνονται επιστήμονες και φοιτητές από ελληνικά και ξένα πανεπιστήμια για να μελετήσουν τα παλαι-

οντολογικά ευρήματα της περιοχής μας. Και αποτελεί επίσης δικαίωση για το Σύλλογό μας, ο οποίος εξαρχής αντιλήφθηκε την τεράστια σημασία που θα είχε η αξιοποίηση και η προβολή των ευρημάτων αυτών για την ανάπτυξη της περιοχής μας και συνέβαλε με όσες δυνάμεις διέθετε στην ευόδωση της δύσκολης προσπάθειας που είχαν αναλάβει ο συγχωριανός μας Κώστας Ταξιδίνης με τον καθηγητή Μιχάλη Δερμιτζάκη.

Η επιτυχία όμως αυτή αντανακλά και σ' ολόκληρο το χωριό μας και σ' όλους τους Βρισαγώτες, όπου γης, που ομόθυμα και ομόγνωμα συμπαραστάθηκαν στην προσπάθεια.

Κι αυτή η επιτυχία δημιουργεί ένα πολύτιμο απόθεμα αυτογνωσίας, αυτοπεποίθησης και αισιοδοξίας για τις δυνατότητες που έχουμε ως Βρισαγώτες, όταν παραμερίζουμε "τρέχουσες" σκοπιμότητες και ιδιοτελή μικροσυμφέροντα και στοιχιζόμαστε όλοι στης εξυπηρέτηση ενός κοινού στόχου, την πρόοδο του τόπου μας.

Η ΥΓΕΙΝΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΟΝΩΝ ΜΑΣ

Πολύς λόγος γίνεται τελευταία για την υγεινή διατροφή, τις βιοκαλλιέργειες και ιδιαίτερα το βιολογικό λάδι και το κρασί.

Μελέτες που έγιναν από επιστήμονες, απέδειξαν ότι η διατροφή των μεσογειακών χωρών και ιδιαίτερα η Κρητική διατροφή, μειώνουν σε μεγάλο βαθμό τους κινδύνους των καρδιαγγειακών νοσημάτων και αποτελούν εγγύηση μακροζωίας.

Οι διαπιστώσεις αυτές επαναφέρουν στην επικαιρότητα το θέμα της διατροφής των προγόνων μας, που έζησαν στο χωριό μας και των οποίων η διατροφή έχει πολλά κοινά στοιχεία με εκείνην των Κρητικών.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της διατροφής των προγόνων μας ήταν:

1) η κατανάλωση κυρίως οσπρίων (κουκιά, φασόλια, ρεβύθια, φακές) και νωπών λαχανικών - χορταρικών

2) η κατανάλωση φρέσκων φρούτων ή ξερών που συντηρούνται με φυσικούς τρόπους (λιόκαυτα, ζεματιστά, φουρνιστά)(σύκα, σταφίδες)

3) παραγωγή με φυσικούς τρόπους χωρίς λιπάσματα ή φυτοφάρμακα οσπρίων, σιταριού, ελαιολάδου, κρασιού, λαχανικών και φρούτων

4) διατήρηση ή συντήρηση τροφίμων σε δοχεία από πηλό ή ξύλο (λάδι, κρασί, τυρί, ελιές κ.λ.π.)

5) κατανάλωση γαλακτοκομικών προϊόντων που προέρχονται από ζώα ελεύθερης βοσκής

6) μικρή κατανάλωση κρεατικών που στις περισσότερες περιπτώσεις περιορίζονται στις εορτές Χριστουγέννων (μνούχος), του Πάσχα και του Δεκαπενταύγουστου

7) μικρή κατανάλωση ζοχαρωδών προϊόντων - γλυκισμάτων (κυρίως γλυκά ταψιού και κουταλιού), χρησιμοποίηση για την παρασκευή τους γνήσιου μελιού (γιρλίσιου) και βράσματος (πετιμεζιού)

8) περιορισμένη χρήση λιπαρών ουσιών - χρησιμοποίηση κυρίως του ελαιόλαδου για την παρασκευή των φαγητών και γλυκισμάτων ή για τη συντήρηση φαγώσιμων (ελιών, τυριού)

9) μεγάλη κατανάλωση φρέσκων ψαρικών - θαλασσινών

10) κατανάλωση ποτών (ρακιού και κρασιού) από ντόπια αποστακτήρια ή πατητήρια χωρίς χημικά συστατικά

11) μεγάλη κατανάλωση σκορδοκρέμμυδων και σαλατικών, αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών που χρησιμοποιούνται για παρασκευή ροφημάτων (φασκομηλιά)

12) περιορισμένη χρήση καφέ που τις περισσότερες φορές "εμπλουτιζόταν" με καβουρντισμένο ρεβύθι ή κριθάρι

13) παρασκευή φαγητών από τροφές που συλλέγονται ως αυτοφυείς από τη φύση, όπως ραδίκια και διάφορα άλλα χορταρικά, σπαράγγια, μανιτάρια, καθώς και σαλιγκάρια

Η παραπάνω διατροφή σε συνδυασμό με την συνεχή καθημερινή άσκηση - χειρωνακτική εργασία που διαρκούσε τουλάχιστον ένα δωδεκάρο και συνεχιζόταν μέχρι τα βαθειά γεράματα - αποτελούσαν τα μυστικά της καλής υγείας και της μακροζωίας των προγόνων μας.

Είναι καιρός λοιπόν όχι μόνο να επανέλθουμε στη διατροφή των προγόνων μας αλλά και να εκμεταλλευτούμε την αυξημένη ζήτηση για βιολογικά προϊόντα επιδιδόμενοι στην παραγωγή βιολογικών προϊόντων και πριν απ' όλα του βιολογικού ελαιόλαδου, το οποίο η λεσβιακή φύση ευνοεί ιδιαίτερα.

ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

* Εξοπλίζονται με τεχνικά μέσα οι νέοι Δήμοι. Ο δήμος Πολυχνίτου απέκτησε 1 γκρέιντερ, 1 φορτωτή και 1 ημιφορτηγό.

* Επίσης για τη μηχανοργάνωση των υπηρεσιών των δήμων διατέθηκε μηχανογραφικός εξοπλισμός και επιμορφώθηκε προσωπικό για την αξιοποίησή του.

* Διατέθηκαν 50 επιστήμονες που θα στελέχωσουν τους νέους δήμους του νομού μας. Οι επιστήμονες πριν από το διορισμό τους στους δήμους παρακολούθησαν 14μηνο πρόγραμμα επιμόρφωσης και πρακτικής άσκησης. Ο Δήμος Πολυχνίτου όμως υπήρξε άτυχος, διότι ο μηχανικός που τελικά τοποθετήθηκε εκεί δεν αποδέχτηκε το διορισμό του.

* Ιδρύθηκαν και λειτουργούν από εφέτος δυο νέα τμήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου στη Μυτιλήνη: 1) Τμήμα Κοινωνιολογίας και 2) Τμήμα Επιστημών της θάλασσας.

* Ενδιαφέρον για την αξιοποίηση των θερμοπηγών του Πολυχνίτου εξεδήλωσαν γερμανοί επενδυτές. Η πρωτοβουλία ξεκίνησε από γερμανούς καθηγητές ιατρικής που επισκέφτηκαν μαζί με Έλληνες συναδέλφους τους τις ιαματικές πηγές του Πολυχνίτου και διαπίστωσαν ότι με τη λουτροθεραπεία μπορούν να αντιμετωπίσουν πολλές ασθένειες.

* Έξι σχολικές βιβλιοθήκες δημιουργήθηκαν στη Λέσβο με χρηματοδότηση από το Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Ανάμεσα στα σχολεία που επιλέγησαν και το Τ.Ε.Λ. Πολυχνίτου.

* Προκηρύχτηκε μελέτη ύψους 60 εκατ. δραχμών για το τμήμα του δρόμου Παλαιοχώρι - Βατερά. Η μελέτη είναι στη φάση κατακύρωσης. Με εντολή του Νομάρχη επιστεύδονται οι διαδι-

κασίες κατακύρωσης στο μελετητή, ο οποίος και θα επιλεγεί, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το Νόμο, για να υπογραφεί αμέσως και η σχετική σύμβαση.

* Μετά τον Ιούνιο του 2000 προβλέπεται να ενταχθούν στο Εθνικό Κτηματολόγιο οι περιοχές Πλωμαρίου και Πολυχνίτου - Βρίσας.

* Συζητείται στην Ε.Ε. η καταβολή των αγροτικών ενιοχύσεων να γίνεται κατευθείαν στους αγρότες από τη Δ.Ι.Δ.Α.Γ.Ε.Π. (Γεν. Διεύθυνση Διαχείρισης Αγορών Γεωργικών Προϊόντων) μέσω των τραπεζικών τους λογαριασμών χωρίς τη μεσολάβηση των γεωργικών Συνεταιρισμών.

* Από την 1/11/99 έγινε υποχρεωτική σε όλα τα ελαιοτριβεία της χώρας η χρησιμοποίηση νέων αυτόματων ζυγιστικών μηχανημάτων, όπου θα ζυγίζονται οι ελιές προτού ξεκινήσει η διαδικασία της έκθλιψής τους. Το μέτρο επιβάλλεται σε εφαρμογή της 2366/98 απόφασης της Ε.Ε. Το ζυγιστικό μηχάνημα απαραιτήτως θα καταγράφει ανεξίτηλα σε ταινία τα παρακάτω στοιχεία: αύξοντα αριθμό του παραστατικού, ονοματεπώνυμο παραγωγού, ημερομηνία και ώρα ζύγισης, ποσότητα ελαιοκάρπου σε κιλά.

* Η Μυτιλήνη τίμησε το Μαύρο Καβαλάρη του Μικρασιατικού Πολέμου, το στρατηγό Νικόλαο Πλαστήρα, στήνοντας το άγαλμά του στην πλατεία στο Κιόσκι. Το άγαλμα φιλοτέχνησε η γλύπτρια Μαρία Καλιπολίτη. Τα αποκαλυπτήρια έγιναν με κάθε επισημότητα στις 24 Νοεμβρίου 1999.

* Σιγά - σιγά επεκτείνεται η τουριστική περίοδος και στα Βατερά. Λιγοστοί βέβαια οι τουρίστες πέρυσι το Σεπτέμβρη αλλά το αισιόδοξο είναι ότι παρέμειναν μέχρι το τέλος του μήνα. Και το σημαντικότερο είναι ότι οι Βατεριανοί επιχειρηματίες κατάλαβαν ότι πρέπει κάθε θυσία να παραμένουν ανοιχτοί και το Σεπτέμβρη. Οι λίγοι

τουρίστες σήμερα θα φέρουν περισσότερους αύριο. Οι ντόπιοι πάντως δεν το ... κούνησαν από τα Βατερά, ώσπου άρχισαν οι βροχές.

Οι εραστές των σεπτεμβριανών διακοπών όσο πάει και πληθαίνουν!

* Την Κυριακή 5 Δεκεμβρίου τα μέλη του Συλλόγου Βρισιγωτών Αθήνας επισκέφθηκαν το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου ξεναγήθηκαν από τον καθηγητή κ. Μιχάλη Δερμιτζάκη.

* Τα προγράμματα "Μονοπάτια της Λέσβου" μπαίνουν στη φάση της εφαρμογής τους και θα είναι έτοιμα, όπως λένε οι εμπνευστές τους, για να τα περπατήσουν οι λάτρεις της λεσβιακής φύσης, ντόπιοι και ξένοι, στην ερχόμενη τουριστική περίοδο. Τρία "μονοπάτια του λαδιού" όπως ονομάστηκαν, προϋπολογισμού 40 εκατομ.

θα ξεκινούν: το πρώτο από τον Πολυχνίτο και θα καταλήγει στη Συκαμιά, το δεύτερο από το Συκαμιά στο Σίγρι και το τρίτο από τη Γέρα στην περιοχή Πλωμαρίου.

Ένα ακόμα πρόγραμμα ύψους 30 εκατομ. που πέτυχε να εντάξει ο Δήμος Καλλονής στο πρόγραμμα Interreg II θα αναδείξει τα μονοπάτια της περιοχής του δήμου Καλλονής.

Διαβάζοντας αυτές τις ειδήσεις ξαναγυρίσαμε στις παλιές μας σκέψεις που τις είχαμε γράψει σε παλιότερο τεύχος του περιοδικού μας (τευχ. 26 σελ. 18) και ξαναπερπατήσαμε νοερά τα μονοπάτια Βατερά - Αη Γιώργη - Δαξάρι - Νιγκίδα, Βατερά - Σχωρεμένα - Σκάφες, Άγιος Φωκάς - Μαρμάρι - Χοντροκούκια - Τραπιδιά - Νυφίδα.

* Καθιερώθηκε και στο νησί μας το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των οικοπέδων και αγροτεμαχίων που βρίσκονται σε

Από την επίσκεψη στο μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ξεναγεί ο καθηγητής Μιχ. Δερμιτζάκης. (φωτό Κατερίνα Σκιά)

περιοχές εκτός σχεδίου πόλεως. Οι τιμές που καθορίστηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών είναι πολύ χαμηλότερες από τις τιμές που διαμορφώνονται στην αγορά, και κλιμακώνονται ανάλογα, εάν το ακίνητο βρίσκεται κοντά στη θάλασσα ή πάνω σε κεντρικούς δρόμους.

* Με ικανοποίηση είχαμε πληροφορηθεί πως ο Δήμος Πολυχνίτου διαπραγματευόταν την αγορά της οικίας Καραμάνου για να στεγαστεί εκεί το Λαιογραφικό Μουσείο Βρίσας που παραμένει χωρίς στέγη μετά την εγκατάσταση στο παλιό Παρθεναγωγείο της Συλλογής Φυσικής Ιστορίας. Τελευταία όμως μάθαμε πως παρουσιάστηκε κάποια "περίεργη" εμπλοκή στο θέμα. Ήδωμεν!

* Συζητείται η μεταφορά του εργοστασίου της ΔΕΗ στην περιοχή του Δήμου Πολυχνίτου. Χρειάζεται προσοχή! Σημαντικό το έργο από πολλές απόψεις μπορεί όμως ν' αποβεί ολέθριο για το περιβάλλον, εάν δεν εξασφαλιστούν οι απαραίτητες προϋποθέσεις.

* Αναβλήθηκε η απόφαση για την κατασκευή από τους Τούρκους του πυρηνικού εργοστασίου στο Ακούγιο της Ν. Τουρκίας; Ο Άλλαχ ας τους φωτίσει για να μην γίνει πυρηνικό ολοκαύτωμα ολόκληρη η Ανατολική Μεσόγειος.

* Παραχωρήθηκαν από το Υπουργείο Γεωργίας 768 στρέμματα στην περιοχή Σιγρίου και Μιστεγνών για τη δημιουργία "ομογενειακών χωριών".

**κ. Νίκο Σηφουνάκη
Υπουργό Αιγαίου**

**Σας συγχαίρουμε για την ανάληψη του υπουργείου Αιγαίου.
Ευελπιστούμε και ευχόμαστε κατά τη θητεία σας να αναδειχθεί το Αιγαίο
σε χώρο ειρήνης, ευημερίας και πολιτισμού.**

Αι - Γιάννης στα Πλατάνια (Φωτό Κατερίνα Σκιά)

Επιστροφή στην αγροτική ζωή - Κίνητρα για τους νέους

Όσοι νέοι κουράστηκαν να ψάχνουν για δουλειά στα μεγάλα αστικά κέντρα και θέλουν να δουλέψουν και να ζήσουν κοντά στη φύση μπορούν να το κάνουν και μάλιστα με γενναία αμοιβή! Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θεσπίσει σημαντικές οικονομικές ενισχύσεις για τους νέους αγρότες με στόχο την ανανέωση του ενεργού αγροτικού πληθυσμού. Οι νέοι κάτω των 40 ετών που αποφασίζουν να ασχοληθούν κατά κύριο επάγγελμα με την αγροτική οικονομία (που σημαίνει ότι τουλάχιστον το 50% του εισοδήματος τους προέρχεται από τις αγροτικές δραστηριότητές τους) και εγκαθίστανται σε κάποια περιοχή της Ελλάδας, εκτός από τους νομούς Αττικής και

Θεσσαλονίκης, μπορούν να ενταχθούν στο παραπάνω πρόγραμμα της Ε.Ε.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το πρόγραμμα για τους νέους αγρότες προβλέπονται τα εξής:

1) Εφάπαξ πριμοδότηση της πρώτης εγκατάστασης που κυμαίνεται από 500.000 έως 4 εκατ. δρχ. ανάλογα με την περιοχή εγκατάστασης και την έκταση της γεωργικής εκμετάλλευσης.

2) Χορήγηση χαμηλότοκων δανείων από την Α.Τ.Ε. ύψους 2 - 4 εκατ. δρχ. για την αγορά βασικών μηχανημάτων, εργαλείων, ζώων ή φυτών.

3) Αυξημένες οικονομικές ενισχύσεις για επενδύσεις.

Για περισσότερες πληροφορίες: Υπουργείο Γεωργίας, Διεύθυνση Προγραμματισμού και Γεωργικών Διαρθρώσεων, Αχαρνών 2 101 76 ΑΘΗΝΑ.

Προφήτης Ηλίας. (φωτό Κατερίνα Σκιά)

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

B. Ψαριανού

Η αγροτική οικονομία δε θα πάψει ν' αποτελεί βασικό τομέα της οικονομικής δραστηριότητας του ανθρώπου, αφού συνδέεται άμεσα με την ικανοποίηση της κυριότερης ανάγκης του ανθρώπου που είναι η εξασφάλιση της τροφής του.

Τα σημαδια μάλιστα που έρχονται από το μέλλον δείχνουν πως ο τομέας της αγροτικής οικονομίας ολοένα και περισσότερο θα ενισχύεται και θα εκσυγχρονίζεται, προκειμένου να ανταποκριθεί στις αυξανόμενες ανάγκες της παγκόσμιας αγοράς για φυσικές και υγιεινές τροφές.

Η παραγωγή βιολογικών τροφίμων, χωρίς το βιασμό της φύσης με χημικές ουσίες και παρεμβάσεις στο γενετικό κώδικα, διαρκώς θα κατακτά την προτίμηση του καταναλωτικού κοινού.

Ήδη η ζήτηση του βιολογικού λαδιού στην Αμερική είναι τόσο μεγάλη που απορροφά αμέσως τις παραγόμενες πιοσότητες της χώρας μας.

Σήμερα στην Ελλάδα 35.000 στρέμματα ελαιοκαλλιέργειας έχουν ήδη υπαχθεί στη βιολογική καλλιέργεια και ακολουθεί η βιοκαλλιέργεια της αμπέλου.

Εκείνο όμως που επίσης είναι βέβαιο είναι ότι θα αλλάξει ριζικά το ανθρώπινο δυναμικό που αποσχολείται στον τομέα της αγροτικής οικονομίας. Ο εμπειρικός αγρότης, ο πολυαπασχολούμενος σε διάφορους τομείς και η πολυκομματιασμένη μικροϊδιοκτησία είναι είδη προς εξαφάνιση. Κι αυτό όχι διότι το επιτάσσει κάποια "ντιρεκτίβα" της Ε.Ε., αλλά διότι το επιβάλλει η αδήριτη ανάγκη της σύγχρονης ζωής, οι άτεγκτοι νόμοι της παγκόσμιας αγοράς.

Η μεγάλη αγροτική ιδιοκτησία, που θα ανήκει σε ιδιοκτήτες - επιχειρηματίες ή σε συνεταιρισμούς, καθώς και οι "επιστήμονες - αγρότες" θα κυριαρχήσουν στην ύπαιθρο και θ' αντικαταστήσουν στις επόμενες δεκαετίες τους σημερινούς αγρότες.

Οι νεότερες γενιές των αγροτών που θα κατορθώσουν να αφομοιώσουν τη σύγχρονη τεχνογνωσία, που θα είναι σε θέση να χειρίζονται τον ηλεκτρονικό υπολογιστή, να εφαρμόζουν τα δεδομένα της βιοτεχνολογίας, της ζωοτεχνίας και φυτοτεχνολογίας, να χρησιμοποιούν ακόμα το διαδίκτυο για την ενημέρωση τους και τη διάθεση των προϊόντων τους, θα μπορέσουν να επιβιώσουν μέσα στο ανταγωνιστικό περιβάλλον της ενοποιημένης Ευρώπης και της Παγκοσμιοποιημένης αγοράς. Όσοι όμως θα μείνουν προσκολλημένοι στο παρελθόν, στην ανατολίτικη... αυτάρκεια και τη μοιρολατρεία, θα παραμείνουν στην ύπαιθρο ως εργατικό προσωπικό στις μεγάλες αγροτικές επιχειρήσεις ή θα... μεταναστεύσουν στα αστικά κέντρα αναζητώντας εκεί κάποια θέση εργασίας.

Η χώρα μας - και ιδιαίτερα το νησί μας - είναι από τη φύση της προικισμένη με όλα εκείνα τα στοιχεία που μπορούν να την αναδείξουν ως την κατ' εξοχήν τροφο-δότρια χώρα όλης της Ευρώπης (ηλιοφάνεια - κλίμα - εδαφολογική ποικιλία), αρκεί να διαχειριστεί με γνώση και με σεβασμό τη φυσική της προίκα, και πριν απ' όλα ν' απορρίψει τη "φιλοσοφία του καφενέ" που όλα τα "ξέρει" όλα τα "υποπτεύεται" όλα τα "χρεώνει" ή τα περιμένει από την... πολιτεία.

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΑΣ

Ο αγροτοτουρισμός στις Ευρωπαϊκές χώρες, όπως στην Αυστρία, την Ελβετία και τη Γαλλία, αποτελεί εδώ και χρόνια ένα ειδος τουριστικής δραστηριότητας, που παρέχει ποιοτικά υψηλές υπηρεσίες και αποδίδει ως συμπληρωματική πηγή σημαντικά έσοδα στους αγρότες.

Στη χώρα μας καθυστερημένα και δειλά άρχισαν να γίνονται, πριν από μερικά χρόνια κάποιες επενδύσεις στον αγροτοτουρισμό και την αγροτοβιοτεχνία.

Ακόμη πιο περιορισμένες είναι οι σχετικές επενδύσεις στο νησί μας, παρ' όλο ότι οι γυναίκες στην Πέτρα ήταν οι πρώτες που ίδρυσαν το 1983 Αγροτοτουριστικό Συνεταιρισμό και παρ' όλον ότι η φυσική μας προίκα και η πολιτισμική μας κληρονομιά ευνοούν περισσότερο από άλλες περιοχές την ανάπτυξη, τόσο του αγροτοτουρισμού όσο και της αγροτοβιοτεχνίας.

Τα κίνητρα που παρέχονται σε όσους αποφασίσουν ν' ασχοληθούν με τους παραπάνω τομείς είναι σημαντικά: Με τον Κανονισμό 950/ 97 της Ε.Ε. οι αγρότες που θα χτίσουν ή θα διαμορφώσουν κατοικίες με παραδοσιακή αρχιτεκτονική ως τουριστικά καταλύματα, που θα ιδρύσουν κάποια βιοτεχνία ειδών διατροφής που παράγονται από ντόπιες πρώτες ύλες, εργαστήρια υφαντικής, κεραμεικής, ξυλογλυπτικής, εκτροφεία θηραμάτων κ.λ.π., μπορούν να υπαχθούν στις ευεργετικές διατάξεις του παραπάνω κανονισμού.

Ειδικότερα οι νέοι αγρότες του νησιού μας, κάτω των 40 ετών, που αναλαμβάνουν τέτοιες δραστηριότητες επιδοτούνται σε ποσοστό 68% επί της συνολικής δαπάνης του ακινήτου που θα χτίσουν ή θα αγοράσουν, καθώς και για τη δαπάνη επίπλωσης και εξοπλισμού του. Για τις άλλες δαπάνες επιδοτούνται σε ποσοστό 55%.

Η επιδότηση για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς που μπαίνουν σε προγράμματα αγροτοτουρισμού το ποσό της επιδότησης μπορεί να φθάσει μέχρι τα 264 εκ.

Προκειμένου να ενταχθεί ένας αγρότης στα προγράμματα αγροτοτουρισμού - αγροτοβιοτεχνίας πρέπει να απευθυνθεί στο Τομέα Γεωργικής Ανάπτυξης της Νομαρχίας, όπου πρέπει να υποβάλει τα εξής δικαιολογητικά:

- 1) Αίτηση και υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86
- 2) Σχέδιο βελτίωσης για τις επενδύσεις του Αγροτοτουρισμού ή της αγροτοβιοτεχνίας που προτίθεται να πραγματοποιήσει.
- 3) Βεβαίωση του Δήμου στον οποίο διαμένει μόνιμα
- 4) Τίτλους κυριότητας της μόνιμης κατοικίας του
- 5) Τίτλους κυριότητας του οικοπέδου, όπου θα γίνει η κτηριακή επένδυση
- 6) Συμφωνητικό μίσθωσης για τα αγροτοτεμάχια
- 7) Αποδεικτικό επαρκούς επαγγελματικής ικανότητας
- 8) Επικυρωμένο αντίγραφο της αρχιτεκτονικής μελέτης του κτιρίου και αναλυτικό προϋπολογισμό που συντάσσεται από ιδιώτη μηχανικό
- 9) Έγκριση καταλληλότητας από τον Ε.Ο.Τ.
- 10) Άδεια οικοδόμησης από την Πολεοδομία

ΟΙ ΧΩΡΙΑΝΟΙ ΓΡΑΦΟΥΝ

Ο φίλος μου ο Νικολάκης

του Απόστολου Στεργίου

Μπορεί η ταυτότητά του να τον έκανε εβδομήντα ετών, τα μητρώα του να επιβεβαίωνον τούτο, όμως ο ίδιος, ούτε το παραδεχόταν, αλλά ούτε και το έδειχνε.

Φαινόταν τριαντάρης, με το στητό του παραστημα, τα λαμπερά μάτια του, το χαμογελαστό πρόσωπό του.

Ανύπαντρος, γύριζε εδώ κι εκεί, σα λεύτερο πουλί, με τις διασκεδάσεις και την ανοιχτή καρδιά του.

Κυκλοφορούσε τακτικά μ' ένα μοτοσικό, και η μεγάλη μανία του ήταν το κυνήγι.

Η παρέα του, συνήθως, ο Γιώργος ο κουρέας, ο Παύλος ο δάσκαλος και δυο - τρεις άλλοι.

Έκανε χρόνια στην Αίγυπτο, και χαιρόσουν να τον ακούς να διηγείται ιστορίες, με την ιδιαίτερη προφορά του και το χιούμορ του.

Είχα μια γαδουρέλλα -έλεγε μια φορά-, και την έλεγα Σοφία. Είχα και μια γειτόνισσα και την έλεγαν κι αυτήν Σοφία. Φώναζα Σοφία τη γαδουρέλλα, έβγαινε η γειτόνισσα στο παράθυρο. Φώναζα Σοφία τη γειτόνισσα, κούναγε η γαδουρέλλα τ' αυτιά της. Η γειτόνισσα παρεξηγήθηκε "Νικουλάκι, δεν είνι κατάστασ'

τούτην. Θ' αγουράσου τσι γω ένανα πινό, τσι θα τουν φουνάζου Ινκόλα".

Μια μέρα ο Νικολάκης αρρώστησε. Κρύωσε στο κυνήγι, κι έκανε πυρετό. Έμενε στο σπίτι. Οι δυο αδελφές του τον περιποιόταν. Γιατροί, χαμομήλια, φάρμακα και τέτοια. Με την αύριο η κατάσταση η ίδια. Ήρθαν και κάνα - δυο συγγενείς του. Το βραδάκι, ο πυρετός ανέβηκε. Όλοι άρχισαν ν' ανησυχούν.

Ξαφνικά χτυπά η πόρτα: Ο Νικολάκης ανακάθισε στο κρεβάτι του και τους λέει:

- Ανοίξτε. Ήρθε ο Χάρος.

Όλοι τρόμαξαν. Δεν ήξεραν τι να κάνουν. Τι να πουν.

Η πόρτα ξαναχτυπά.

- Ανοίξτε σας είπα. Είναι ο Χάρος. Με ειδοποίησε πώς θα ρθεί απόψε.

Οι γυναίκες άρχισαν να σταυροκοπιούνται. Πάρει τρελάθηκε!

Επιτέλους, η πόρτα άνοιξε και μπήκε ο... Χάρος.

.....

Και σήμερα ακόμα, στη Πόλη του Κάστρου, άμα απ' το λιμάνι προχωρήσεις για την αγορά δεξιά, θα δεις μια ταμπέλα:

"ΚΟΥΡΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΑΡΟΥ".

Ήταν και οι δυο τους κύριοι!

του Βασίλη Ψαριανού

Στο χωριό όλοι τον ήξεραν με το παρατσούκλι του ο Σαντακλάρας.

Είχε έρθει οικογενειακώς από την Αμερική πριν από το 40. Όταν ξέσπασε ο πόλεμος δεν πρόλαβε να φύγει κι έτσι τον έπιασε η Κατοχή στο χωριό.

Σταμάτησαν και τα "τσέκια" από την Αμερική κι ο άνθρωπος άρχισε να ξεπουλάει ό,τι πολύτιμο είχε για να ζήσει τα παιδιά του. Ύστερα, είδε κι

απόειδε, είχε κι άλλα τέσσερα στόματα να ταίσει, έπιασε την παλιά του τέχνη, για να συμπληρώσει το αγροτικό του εισόδημα, όπως έκαναν άλλωστε και οι περισσότεροι συγχωριανοί. Άνοιξε κουρείο μέσα στο τσιαρσί.

Το κουρείο όμως του Σαντακλάρα είχε κάτι το ξεχωριστό: άστραφτε από καθαριότητα και η ευγένειά του και η περιποίησή του στους πελάτες του έγιναν παροιμιώδεις.

Τώρα πώς του έβγαλαν το παρατσούκλι οι συγχωριανοί μας;

Ε, δεν είναι πολύ δύσκολο ούτε σπάνιο στο

χωριό να σου κολλήσουν το παρανόμι δίπλα στο κανονικό σου όνομα. Στο χωριό δεν υπάρχει κανείς που να μην έχει το δικό του παρατσούκλι. Αρκεί να πεις μια λέξη, μια φράση που θα τους χτυπήσει παράξενα στ' αυτιά και σου φέρεσαν αμέσως το καινούριο σου όνομα.

Έτσι και ο συγχωριανός μας ο Αμερικάνος, επειδή ανάφερνε συχνά την πόλη Σάντα-Κλάρα, όπου ζούσε στην Αμερική, βαφτίστηκε αμέσως Σαντακλάρας.

Κι έδεσε τόσο πολύ το παρατσούκλι με το πρόσωπό του, που πολλοί ξέχασαν το αληθινό του όνομα. "Πώα στου Σαντακλάρα να κουρευτώ ή να ξυριστώ" ελεγαν. Όταν όμως τα παρατσούκλια κολλάνε τόσο γερά, επόμενο είναι να προκαλούνται μπερδέματα και ιστορίες για γέλια!

Μια μέρα λοιπόν αποφάσισε και ο Παναγιώτης ο Σούμας, πιο πολύ γνωστός κι αυτός με το παρατσούκλι του Ντομούζης, να πάει για μια έξτρα περιποίηση στο κουρείο του Σαντακλάρα. Ο Παναγιώτης ο Ντομούζης ήταν από τους προκομένους ζευγάδες του χωριού. Είχε ένα ζευγάρι βόδια κι ολημερίς κι ολοχρονίς ζευγάριζε, έσπερνε και θέριζε κι είχε γεμάτη πάντα τη σεντούκα στο κατεβατό του με όλα τα γεννήματα. Εκείνα όμως που έκαναν ονομαστό τον Παναγιώτη το Ντομούζη ήταν τα ψήμενα κουκιά του. Ήταν τόσο βραστερά που μ' ένα νερό γίνονταν "μυαλός".

Κι οι χωριανοί μας που στην Κατοχή είχαν φάει από τον πρώτο χρόνο δι' τι είχαν και δεν είχαν, ακόμα και το σπόρο για τη σπορά, έτρωγαν τ' αυτιά του Ντομούζη.

- Αμάν κυρ Παναγιώτη, μεγάλη χάρη θα σου χρωστώ, πάρε λάδι όσο θέλεις και δώσε μου λίγα κουκιά.

Ο Παναγιώτης όμως ο Ντομούζης δεν ήταν μαυραγορίτης, δεν το σήκωνε η ψυχή του να εκμεταλλευτεί το συγχωριανό του. Όσα κουκιά του περίσσευαν τα έδινε τράμπα, μια με μια, όπως έλεγαν τότε, μια οκά λάδι, μια οκά κουκιά· όσα όμως χρειάζονταν για το φαΐ της φαμίλιας του, τα κλείδωνε καλά στη σεντούκα του, γιατί κανείς δεν ήξερε πόσο θα κρατούσε η παλιοκατάσταση.

Άκουγε κι ο Σαντακλάρας πως ο Ντομούζης

είχε τα καλύτερα κουκιά στο χωριό, αλλά καθώς ήταν ευγενικός και ντροπολός άνθρωπος ντιριόταν να πάει και να χτυπήσει την ξένη πόρτα, να παρακαλέσει για μια τσουκαλιά κουκιά, να βραζε και κείνος στη γραφούδα του να φάνε τα παιδιά του, να πάρουν λίγο χρώμα στα μάγουλα, που είχαν πρασινίσει πια από τα χορτάρια και τη λαχανίδα.

Να, όμως, που αντί να χτυπήσει αυτός την πόρτα του Ντομούζη ήρθε εκείνος στη δική του!

Τη μέρα κείνη ο Σαντακλάρας καθόταν και συλλογίζονταν ποιόν θα έβαζε να μεσολαβήσει στον Παναγιώτη τον Ντομούζη για λίγα ψήμενα κουκιά. Και ζαφνικά, ώρα σπερνού, ανοίγει η πόρτα τού κουρείου του και μπαίνει αξύριστος κι αναμαλλιασμένος ο Ντομούζης, που μόλις είχε σκολάσει από το ζευγάρι.

Με άκουσε ο Θεός, είπε μέσα του ο Σαντακλάρας, και μου τον έστειλε εδώ. Επιστράτευσε όση ευγένεια διέθετε για να περιποιηθεί τον "ψηφλό" πελάτη του.

Τράβηξε την πέτσινη πολυυθρόνα να καθίσει ο κυρ Παναγιώτης, έβγαλε από το αρμάρι την πιο καθαρή και απαλή πετσέτα του και βάζοντας μέλι στη φωνή του ρώτησε τον πελάτη του:

"Κούρεμα ή ξύρισμα;"

Κι όταν ο Ντομούζης του απόντησε,

"Τσι απ' τα δυο", πήρε το ψαλίδι του και βάζοντας όλη τη μαστοριά του άρχισε να ψαλιδίζει τ' αγγιοτσούλουφά του, όπου είχαν μπλεχτεί κότσαλα και πρινόφυλλα. Ύστερα σαν τέλειωσε με τα μαλλιά του πελάτη του, πήρε το ασημένιο τάσι που είχε φέρει από την Αμερική, έβαλε μέσο λίγο τριμμένο λαδοσάπουνο, έριξε και ζεστό νερό, έκανε μπόλικο αφρό και με απαλές πινελιές άρχισε να τον απλώνει στα γένια του κυρ Παναγιώτη, που πέταγαν σαν αγκάθια από φραγκακινό στα λιοκαμένα μάγουλά του.

Ο Ντομούζης απολάμβανε με μισόκλειστα μάτια τα "χάδια" του Σαντακλάρα κι όπως ήταν "κουσιάφ" από την κούραση, τον είχε "μισοπάρει" ξαπλωμένος στην αναπαυτική πολυυθρόνα.

Ο Σαντακλάρας παραφύλαγε να βρει την κατάλληλη στιγμή που ο πελάτης του θα ήταν... πρόσφορος, για να του υπαβάλει το αίτημά του. Κράτησε όσο μπορούσε σταθερά το νυστέρι, σηκώνοντας τέρμα το μικρό δαχτυλάκι του χερι-

ού του και τράβηξε ανάλαφρα το ξυράφι στο μάγουλο του κυρ Παναγιώτη.

Με τη δεύτερη όμως ξουραφιά στόμωσε το νυστέρι. Ο Σαντακλάρας ξεκρέμασε από το καρφί το λουρί κι ὄρχισε ν' ακονίζει το ξυράφι.

Τότε μισάνοιξε το ένα μάτι ο κυρ Παναγιώτης.

- Κύριε Ντομούζη, του λέει ο Σαντακλάρας,

έμαθα πως έχετε ψήμενα κουκιά.

Δε μπόρεσε όμως να συνεχίσει, η απάντηση ήρθε κοφτή και ὄγρια:

"Ξύρζι μουρή Σαντακλάρα!"

(Σημ. η τυχόν ομοιότητα με υπαρκτά πρόσωπα είναι τυχαία)

Στο κατώφλι του 2000 μ.Χ.

της Βρισηΐδας Ψαλιδομάτη

Αυτό το χρόνο χάσαμε την ἀνοιξη, που έφυγε τρομαγμένη από τις μπόμπες που έπεφταν ασταμάτητα, νύχτα και μέρα, πάνω σε ενόχους και αθώους.

Αυτό το χρόνο πληγώθηκε κατάστηθα το φθινόπωρο από το σεισμό, που γκρέμισε τα σπίτια κι ἔθαψε πολλές ζωές ανυποψίαστων συνανθρώπων μας.

Αυτό το χρόνο μεγάλωσε η απορία μας για όσα συμβαίνουν στον κόσμο μας και ο φόβος μας κατέλαβε για τη μοναξιά των ανήμπτορων ανθρώπων.

Αυτό το χρόνο νιώσαμε πως τυφλοί βαδίζουμε ένα δρόμο, χωρίς να ξέρουμε πού θα μας βγάλει.

Ἀνοιξη - Φθινόπωρο 1999

Όταν τα κορίτσια δε... χρειάζονται τα γράμματα

της Μαρίτσας Χαχαδάκη

Μια οικογένεια είχε τέσσερις κόρες. Όταν το 1954 η πρώτη από τις κόρες έβγαλε το Δημοτικό λέει ο δάσκαλος - ο Γεώργιος Ταξείδης θεός σχωρέστον - στον πατέρα της: η κόρη σου είναι πολύ έξυπνη και τα μαθαίνει τα γράμματα, να την στείλεις στο Γυμνάσιο. Ο πατέρας απάντησε: "Α, θα το σκεφτώ." Στο μυαλό του όμως είχε βγάλει την απόφασή: "δε χρειάζονται τα κορίτσια πολλά γράμματα".

Η κόρη του όμως ήθελε πολύ να πάει στο Γυμνάσιο, στον Πολυχνίτο, κι ας ήταν μια ώρα περπάτημα, γιατί τότε δεν είχε αυτοκίνητα.

Τότε τα βιβλία τα πλήρωναν οι γονείς. "Λεφτά για πέταμα", έλεγε ο πατέρας, "Εγώ έχω τέσσερις κόρες και πρέπει να κάνω τέσσερα σπίτια για να

βρουν γαμπρό". Εκείνη έκλαιγε συνέχεια για να πάει στο Γυμνάσιο. Πήγε στο αλώνι κι αλώνιζε με τα βόδια, χωρίς να σταματά το κλάμα. Το απόγευμα πια άρχισαν να τη λυπούνται. Προσπάθησαν να την πείσουν να σταματήσει το αλώνισμα και να πάει στις Βίγλες να κόψει μπερμούτες. Αυτή όμως δεν άφηνε το αλώνι. "Δεν πάγου πουθενά, έδιου θ' αλέσω ούλου του στάρ' ώσπου να πάγου μι το' φιλινάδισ' ιμ στουν Πουλυχνίτου, στου Γυμνάσιου, να ξιφίγου πια απ' τούτις το' ιδλιές"!

Είδε κι απόειδε ο πατέρας, αφού η κόρη δε σταματούσε το κλάμα, "άντι καλά", της λέει, "αύριο θα πάμι στον Πολυχνίτο να σε γράψω". Τέλειωσε και το σιτάρι κι αφού νύχτωσε πια γυρίσαν στο χωριό. Άλλα κείνη πού να καθίσει στο σπίτι. Γύριζε στις γειτονιές, έμπαινε στα σπίτια και με χαρά έλεγε: "του μάθατι; Θα μη πα πατέρασιμ' στου Γυμνάσιου!"

Όλη τη νύχτα δεν κοιμήθηκε. Νύχτα ακόμα, πριν ξημερώσει, με τη λάμπα, στολίστηκε κι ετοιμάστηκε να την πάει ο πατέρας της να τη γράψει στο Γυμνάσιο.

Σε λίγη ώρα έσκασε η βόμβα. "Δε θα πάμι στο Γυμνάσιο κόρημ, λέει ο πατέρας, γιατί ήπριπτι χτες να οι γράψου. Τώρα πέρασι η μηρουμηνία".

Το κορίτσι ποτέ, μα ποτέ, δε θα το ξεχάσει αυτό.

Ήτανε βλέπετε τα χρόνια "στενά"!

Πέρασαν τρία χρόνια. Ο πατέρας τώρα ήταν οικονομικά καλύτερα αλλά και είχε μετανιώσει γι' αυτό που είχε κάνει στην πρώτη κόρη του.

Πηγαίνει στο δάσκαλο και του λέει:

"Δάσκαλι, μιτάνιουσα για τότι που δεν πήγα τ'

κόρη μ' στου Γυμνάσιου, τσι τώρα λέου να πάγου τ' νάλλ' τ' πιο μικρή"

"Κάθησε τώρα εκεί που κάθεσαι, του απαντά ο δάσκαλος, γιατί αυτή εδώ η κόρη σου δεν τα μαθαίνει καθόλου τα γράμματα. Έπρεπε να πας την άλλη τότε που στο είχα πει".

Έβαλε ο πατέρας κάτω το κεφάλι κι έφυγε για το σπίτι.

Οι ευκαιρίες στη ζωή μας είναι μετρημένες και πρέπει να τις αρπάζουμε όταν μας παρουσιάζονται.

Υ.Γ. Και να φανταστείτε ότι σήμερα τα παιδιά τα παρακαλάς να πάνε στο σχολείο κι αυτά κάνουν "καταλήψεις"!

Βρισαγώτικα Ανέκδοτα

Της Βαρβάρας Σκιά

Βρισαγώτες στην Αθήνα

Είχε έλθει στην Αθήνα να δει το γιο της το Μιχάλη η Αντώνια του Αϊβαλιώτη, και κατέληξε στο σπίτι του αδελφού της του Μανώλη, που ήταν εργολάβος καλοκρατούμενος. Μια μέρα την πήρε και πήγαν σ' ένα ζαχαροπλαστείο. Παρήγγειλε πάστες ο Μανώλης, έφαγε τη δική του, ενώ εκείνη μόνο τσίμπησε λίγο από τη δική της. Τη ρώτησε "Γιατί δεν τρως; Δε σ' αρέσει;" "Οχι, όχι, μ' αρέσει", του απάντησε, αλλά από μέσα της σκεπτόταν να μην τη φάει, να την πάει στο γιο της το Μιχαλέλ'. Έπιασαν την κουβέντα, πέρασε η ώρα και, όπως ήταν επόμενο, φώναξε ο αδελφός της το γκαρσόνι να πληρώσει, κι εκείνος, όπως έφυγε, πήρε και το δίσκο με τη μια πάστα σχεδόν ολόκληρη. Εκείνη φαρμακώθηκε. "Παναγιά μ', Παναγιά μ' κρίμας τ' πάστα" μουρμούρισε. "Αφού δεν την ήθελες, τι λες τώρα;" είπε ο αδελφός της. "Την ήθελα βρε Μανώλ' αλλά είπα να μη τ' φάγου να τ' πάγου του Μιχαλαλέλ' να τ' φα, γι' αυτό Δε τν έτρουγα, κατάλαβις;"

Ε ρε κατακαημένη Μάνα, πώς δεν κατάλαβε!

Η κουτσολιά ήταν ακριβή

Ένα αντρόγυνο βρισαγώτες που είχαν έρθει για δουλειές στην Αθήνα, βρεθήκαν στην οδό Πανεπιστημίου, και, όπως είχαν κουραστεί, καθίσαν στου Φλόκα και παρήγγειλαν. Τους πήγαν κάτι μικρές παστούλες. Όταν πήγε ο λογαρισμός, ήταν τσουχτερός. Όπου γυρίζει η γυναίκα και λέει: "Οξ' απιδώ, ένα σουρό παράδις εύτην' την κουτσολιά".

Ο πατέρας κι ο κόσμος του

Μια φορά που ήρθε στην Αθήνα ο πατέρας μου ο μπάρμπα Στέλιος ο Αβαγιάννης, τον πήγαμε στον Εθνικό Κήπο. Κοίταξε δεξά, κοίταξε ζερβά, κοίταξε κι απάνω με θαυμασμό "Διντρούκλις" είπε για μια στιγμή "Εχ κατ' ξύλα γι' αλέτρια". "Καλά;" τον ρωτήσαμε.

"Καλά δε θα πει τίποτα. Τσι μουνουκόματο, θα βγαίν' μαζί μι τ' αλετρόχειρο".

Και σε λίγο πάλι, παρατηρώντας τη γης και το δροσερό πράσινο που υπήρχε παντού είπε χαμογελώντας "Να είχαμε τα βόδια δω μέσα, θέλων να πριστούν στο φαΐ.

Ο κόσμος ο μικρός, ο μέγας!

Οδός μπουλαντίσκα

Είχαν συνεννοηθεί απ' το τηλέφωνο με την κόρη της ποια μέρα θα ερχόταν στην Αθήνα. "Άλλά δε θα μπορέσουμε να κατεβούμε να σε πάρουμε, μπες σ' ένα ταξί κι έλα" της είπε. Μπαίνει η καλή σου σ' ένα ταξί και είπε τη συνοικία που ήθελε και σε λίγο είπε: "Μπουλαντίσκα". "Καλά", είπε ο ταξιτζής, "όταν πάμε κατά κει θα μου πεις". "Μπουλαντίσκα" είπε πάλι εκείνη και συνέχισε να λέει "Μπουλαντίσκα" και "Μπουλαντίσκα" και γύριζε πάνω κάτω τη συνοικία ο οδηγός και οδός Μπουλαντίσκα δεν έβρισκε. "Δεν υπάρχει τέτοια οδός Μπουλαντίσκα", είπε. "Γω μπουλαντίσκα βρε άθρουπε, όχ' γ' ουδός", του εξήγησε σε άπταιστα βρισαγώτικα, "Κατάλαβες; Ζαλίσκα, τίλιγια να στου πω". "Ε γιατί δε λες ζαλίστηκα", της είπε. "Γιατί μεις έδιας του λέμε στ' Μυτιλήνη μπουλαντίσκα, τσι' άμα σας αρέσ".

Μυτιληναϊκός αποχωρισμός εν έτει 1977

Ταξίδι με το πλοίο βρέθηκα να κάνω και, περιμένοντας να φύγει, χάζευα τον κόσμο που μπαινόβγαινε κουβαλώντας βαλίτσες, κούτες και

καλάθια. Τότε ήλθε δίπλα μου και στάθηκε μια γυναίκα μ' ένα νεαρό που, όπως λέχθηκε αργότερα, ήταν Μυτιληνιοί. Κοιτάζοντας έναν άλλο νεαρό που στεκόταν στην προβλήτα, έλεγε κλαίγοντας η γυναίκα. "Γιε μου, κουπιλάριμ', κουπιλάριμ' ξο, άειντι μουρέλιμ' να πας μια βόλτα να ξισκάεις κουμάτ" που είσι ψιακουμένου τοι σικλιτσμένου". Και να κλαίει απαρηγόρητη, ενώ ο νεαρός που στεκόταν δίπλα της κλαίγοντας έλεγε κι αυτός "Άειντι, σώπα πλια τοι ξιστσίζιτι τοι μένα η καρδιά μ' σοι λέγου". Τότε πλησίασε κοντά μας μια άλλη γυναίκα, πιο νέα και φανταχτερά ντυμένη και είπε σ' αυτή που έκλαιγε: "Σώπα, μην κλαίς, γω τι να πω που έχασα τ' κόρη μ'". "Πού τν έχασις;" ρώτησε η πρώτη, ενώ την κοιτούσε απορημένη για τα χτυπητά χρώματα που φορούσε. "Να, τν άφσα στην Αθήνα μοι τουν άντρα το' τοι ένα μουρέλ". "Άμ μένα είνι λέυτιρους" είπε κι εξακολούθησε να λέει: "Γιοκα μ', κουπιλάριμ' ξο ματελιάμ' που σ' αφήκα μουναχό σ' τοι πάηκα". Και συνέχισε να κλαίει.

Παρακολουθώντας τη σκηνή, ήρθαν στο νου μου τα λόγια του τραγουδιού:

"Βαρύς είναι ο θάνατος, βαρύ 'ναι και το χώμα
Μα ο ζωντανός ο χωρισμός βαρύτερος ακόμα".

Ο Σεπτέμβρης των Βατερών

της Βρισιγδιας Ψαλιδομάτη

Βατερά τέλη Σεπτέμβρη. Ανεβασιά! Το πρωινό πούσι κάθισε στο Λογαρά και δε θέλει να ξεκολλήσει.

Σαν αναλαμπή σ' ασβεστωμένο τοίχο ο ήλιος. "Σεπτέμβρης από κιμωλία", που λέει και ο ποιητής. Η παραλία τεράστιο ηλιοτρόπιο, που ρουφάει μ' όλους τους κόκκους της τη γλύκα της φθινοπωρινής λιακάδας.

- Και συ ανάσκελα στα καστανόξανθα κύματα της αμουδιάς, μ' όλους τους πώρους του κορμιού σου ανοιχτούς να αρμενίζεις.

Απέραντη γαλήνη! Η σιωπή σα φτερούγα σκέπτασε τους ήχους. Μόνο τα βότσαλα χαϊδολογιούνται στην ακρογιαλιά.

- Παραδίνεσαι χωρίς σκέψη, χωρίς έγνοια, χωρίς καμιά φιλοδοξία. Μόνο μια αίσθηση ζωής ανάμεσα σ' ουρανό και θάλασσα.

Ροκί και παπαλίνα στο τραπέζι της μοναχικής παρέας και μια τουρίστρια που ψάχνει για παρέα.

Παλάμη της Ανατολής! Κλωνί βασιλικού στον κόρφο μου.

Βατερά. Σεπτέμβρης 1999

ΤΑ MONOTONA

του Απόστολου Στεργίου

Καλοκαίρι - Αύγουστος μήνας. Ένα τσούρμο παλληκαρόπουλα, ανεβαίναμε απ' τα Βατερά στο χωριό. Είχαμε κατέβει για μπάνιο, και μετά, άλλος σε γάϊδαρο απάνω, άλλος με τα πόδια, γυρίζαμε πίσω.

Είχε περάσει το μεσημέρι και η ζέστη μας είχε ζαλίσει. Είχαμε σταματήσει και τις κουβέντες. Κοντεύαμε να φθάσουμε στο χωριό.

Ξαφνικά ο Κωστής, άρχισε να τραγουδά δυνατά, πάνω από το γάϊδαρό του, ένα σκοπό της τότε εποχής.

"Ένα βράδυ πουύβρεχε,
πουύβρεχε μονότονα..."

Όπως ξαφνικά άρχισε, έτσι και ξαφνικά σταμάτησε και γεμάτος απορία ρωτά:

- Ρε σεις, τι είν' έφτα τα μουνότουνα που
έβριχι;;;

ΤΟ ΠΑΘΗΜΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗ ΤΟΥ ΠΑΠΛΩΜΑΤΑ

του Βασ. Ψαριανού

Ο Στρατής δεν τα πήγαινε καλά με τους φοραντζήδες.

- Και ποιός τα πηγαίνει καλά μ' αυτούς που
του παίρνουν τους παράδεις από την τσέπη;

Κάθε φορά όλο και κάτι έβρισκαν για να τον
τζερεμετίζουν: πότε δεν κρατούσε ντεφτέρια,
πότε πως δεν τα 'χε σωστά γραμμένα.

- Για δε, ξελεγε ο Στρατής, συνεταίρ' στην τζέπ'
μας το' βάλαμι τούτοιν!

Είδε κι απόειδε, πως από τα νύχια τους δε θα
'μενε δράμι κρέας απάνω του, σηκώνεται μια
μέρα, μαζεύει τα ντεφτέρια του και τα πηγαίνει
στη Χώρα στ' αφεντικά των φοραντζήδων.

- Πάρτε τα, τους λέει, εγώ το κλείνω το
παπλωματάδικο, να βρείτε άλλους να χαρατζώ-
νετε.

Γύρισε πίσω στο χωριό, κατέβασε την ταμπέ-
λα, που του είχε "ζωγραφίσει" ο δάσκαλος "ΕΦΑ-
ΠΛΩΜΑΤΟΠΟΙΕΙΟΝ: Ο ΚΑΥΓΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΠΛΩ-
ΜΑ", κουβάλησε όλο το εμπόρευμα στο σπίτι του

κι έκλεισε το παπλωματάδικο, που είχε μέσα στο
τσιαρσί.

Δε σταμάτησε όμως να κάνει παπλώματα,
μόνο που τώρα δε φαινόταν πως είχε εργαστήρι.
Όποιος ήθελε πάπλωμα χτυπούσε την εξώπορ-
τα στο σπίτι του Στρατή, έβγαζε κείνος το κόλ-
ντεμιρ από πίσω, άνοιγε και τον περνούσε στην
αυλή. Εκεί κάτω από τη σκεπαστή είχε στήσει το
καινούριο εργαστήρι του: είχε τα δοξάρια του για
να στιβάζει το μπαμπάκι και μερικά τόπια λου-
λουδάτο πανί για να διαλέγει, όποιος ήθελε ν'
παραγγελει πάπλωμα. Όποιος πάλι ήθελε ν'
αγοράσει από τα έτοιμα, είχε κι απ' αυτά δυο
τρία στο ράφι.

Έτσι ο Στρατής βρήκε την ησυχία του από
τους φοραντζήδες. "Βρε πώς δεν το 'χα σκεφτεί
τόσον καιρό και τους έδινα χαζίρκους παράδεις",
έλεγε και ξανάλεγε.

Ευχαριστημένος από τη ζωή του, όταν τελείω-
νε την παραγγελία, έβγαινε και καθόταν στο
πεζούλι, δίπλα στην εξώπορτα. Έστριβε τον τσι-
γάρο του και τον κάπνιζε αργά - αργά μισοκλεί-
νοντας τα μάτια.

Κι όταν έβλεπε κάποιον να κατηφορίζει το
σοκάκι και βεβαιωνόταν πως ήταν δικός του μου-
στερής, σηκώνονταν, έλυνε τα κρικέλια που τα
'δενε πάντα πίσω του, όταν έβγαινε, μ' ένα κομ-
μάτι σκοινί, κοίταζε πάνω - κάτω κι έβαζε μέσα
τον άνθρωπο.

Σε λίγο ξαναπρόβελνε από την εξώπορτα,
ξανακοίταζε πάνω - κάτω κι έκανε νόημα στον
πελάτη: "έβγα τώρα".

Τη μέρα που κατέβαιναν οι φοραντζήδες στο
χωριό να εισπράξουν τους φόρους ο Στρατής το
μάθαινε πρώτος.

Ο ξάδερφός του, Στρατής κι αυτός, είχε κου-
ρείο μπροστά - μπροστά μπαίνοντας στο τσιαρ-
σί και δεν του ξέφευγε όποιος κατέβαινε από το
λεωφορείο ή άφηνε το γάϊδαρο στο χάνι κι ανη-
φορίζε κατά τα μαγαζά.

Μόλις λοιπόν έπαιρνε ειδηση πως έφτασαν οι
φοραντζήδες, άφηνε το κουρείο κι έτρεχε να ειδο-
ποιήσει τον ξάδερφό του τον παπλωματά.

- Στρατή, έχι του νου σ' το' ήρταν πάλι εύτοιν!

Έβαζε το κόλντεμιρ πίσω από την εξώπορτα ο
Στρατής ο παπλωματάς και δεν άνοιγε σε κανέ-

ναν, μέχρι να τον ειδοποιήσει πάλι ο ξάδερφός του πως "ξικουμπιστήκαν εύτοιν μι σ' τσάντις".

Δεν κράτησε όμως για πολύ η ευτυχία του Στρατή.

Κάπτοιος συγχωριανός του που δεν τον χώνευε - κακό χρόνο να 'χει - πήγε και τον "κάρφωσε" στους φορατζήδες. Πρέπει μάλιστα να τους είπε με το νι και με το σίγμα πώς μάθαινε ο Στρατής τον ερχομό τους στο χωριό κι έπαιρνε τα μέτρα του.

Έτσι οι φορατζήδες μπόρεσαν και κατάστρωσαν τέλεια το σχέδιό τους.

Μόλις κατέβηκαν από το αυτοκίνητο, ο ένας, ο πιο μεγάλος στην ηλικία και καλοντυμένος, μπήκε αμέσως στο κουρείο του ξάδερφου και διάταξε: "ένα ξύρισμα και στα γρήγορα, γιατί βιάζομαι".

Ο άλλος, ο πιο νέος, που ήταν και κακοντυμένος, σα να 'ταν από χωριό, προχώρησε μέσα στο τσιαροί και στο πρώτο στενό έστριψε στο σοκάκι που έβγαζε στο σπίτι του Στρατή του Παπλωματά.

Είχε μια ωραία λιακάδα κείνη τη μέρα και ο Στρατής, που είχε τελειώσει τον τσιγάρο του καθισμένος στο πεζούλι, δεν έλεγε ν' αφήσει τη γλύκα της ζεστασιάς. Έίχε κλείσει τα μάτια και σιγομουρμούριζε έναν αμανέ.

Έτσι δεν πήρε χαμπάρι τον ξένο που κατέβαινε το σοκάκι, ώσπου ήρθε και στάθηκε μπροστά του.

- Δε μου λες πατριώτη, τον ρωτά ο ξένος, ξέρεις κανέναν εδώ που κάνει παπλώματα, να παραγγείλω ένα για την κόρη μου που παντρεύεται;

Τον κοίταξε ο Στρατής, του φάνηκε σαν κοντοχωριανός δεν κρατούσε και τσάντα, τον πίστεψε.

- Έλα μέσα, του λέει, αφού κοίταξε καλά πάνω - κάτω στο σοκάκι.

Κι όταν ο ξένος πέρασε μέσα από την εξώπορτα, βάζει το κολντεμίρ ο Στρατής και λέει:

- Να κλείσουμε τ' μπόρτα, γιατί είνι μέρα ντους που 'ρχόντι εύτοιν οι ρουφιάν' οι φορατζήδες.

- Εγώ είμι ένας απ' εύτοιν το' ρουφιάν, του απαντά ο φορατζής, βγάλι τα ντιφτέρια σ' να δούμι τι χρουστάς στου κράτους!

Ανέκδοτα του χωριού μας του Παν. Γιαννάκα

Ο Σεβνταλής

Συνέβη στην Αγιάσο, πριν λίγα χρόνια.

Ο Σεβνταλής συναντά τη δασκάλα.

- Τι έμαθα κυρά δασκάλα μας, παγαίνς;

- Ναι. Μετατίθεμαι.

- Νάσι καλά! Ξικουράζαμι καμιά φουρά τα μάτια μας!!

(Ήταν όμορφη, με καλλίγραμμες, υπέροχες γάμπες)

Ένας κι ένας

Κείνα τα χρόνια όλη η διακίνηση του εμπορίου γινόταν στη Σκάλα Πολυχνίτου. Όλη η περιοχή ψιώνιζε από κει. Έτσι κι ένας χωριανός μας βρακάς, μι του αϊβαλιώτκου του φέσ', ξεκίνησε με το γαϊδουράκο του και πήγε κούτσα - κούτσα να αγοράσει σιτάρι που θα πλήρωνε... στου μαξούλ.

Το αφεντικό έλειπε και ο υπάλληλος δεν τον γνώριζε, γι' αυτό ζητούσε εγγυήσεις.

- Ποιούς μαθέ γνουρίζς ρε μπάρμπα σ' Σκάλα;

- Τσι ποιόν ε γνουρίζου; Ουλ' μι ξέριν. Ποιόν θέλς; Λέγι: του Γιώρ' του Μαντάτς έναν, τουν Παναγιώτ' τουν Καψούλ' δυο, τουν Κουστή του Βλαμένου τρεις, του Γιάνν' τ' Μίξα τέσσιρις, του Δημητρό του Κτσάχυρου...

- Φτάν', φτάν', κατάλαβα. Εν εχ' μπάρμα στάρ' για σένα.

(Ήταν όλοι τους ένας κι ένας, ήταν... φερέγγυοι!)

Του στσλαρ'

Αγιασώτης παπούς προγυμνάζει το μικρό εγγονό του.

- Ε μι λες ρε Γκόπι, έφτου του γράμμα που είνι σαν αυγό, τι του λέν;

- Ο.

- Άμα βάλουμι τοι ένα μπαστουνέλ';
 - Α.
 - Άμι του άλλου που είνι σαν αυγό το' έχ' τοι μια ουρούδα;
 - Ρ.
 - Φτο που είνι σα ψαλδέλ';
 - Χ.
- Και ο παπούς ενθουσιασμένος για τη σοφία του προκομένου (Γκόπ = Προκόπης):
- Βρε του στολάρ, Δισπότης θα γέν'

Ο Ηλικτρίς

Ο γείτονας μου απ' τον Παγών', Γιώρς του Κουφιδάκ' άμα απολύθηκε απ' το στρατό, μετά τον Εμφύλιο, δεν ήρθε καθόλου στο χωριό, έμεινε στην Αθήνα για δουλειά. Έγινε εισπράκτορας στα λεωφορεία και συν τω χρόνω έγινε ελεγκτής.

Η Θεια-Μαριγώ καμάρωνε για το μοναχογιό της και έλεγε στις γειτόνισσες στου Παγών'

- Γιώρσιμ' γίντσι ηλικτρίς!

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΑ

του Βασ. Ψαριανού

Ο αδερφός μου με ξεσήκωνε να πάω στην Πάτρα τις Απόκριες, να δω και το Καρναβάλι. "Ξέρω ότι δε σ' αρέσουν τέτοιες καρναβαλικές εκδηλώσεις", μου έλεγε, "πάρτο όμως σαν πρόσχημα να ξεφύγεις για λίγο από την Αθήνα".

Τελικά το αποφάσισα. Θα πήγαινα να δω το καρναβάλι στην Πάτρα. Κοιμήθηκα νωρίς για να ξεκινήσω πρωί, να μην πέσω στη μεγάλη κίνηση. Τώρα πώς βρέθηκα στο χωριό μου τη Βρίσα αντί για την Πάτρα, δε μπορώ να το εξηγήσω. Το πιο απίθανο ήταν ότι ντυθηκα μασκαράς και γώ! Τέτοιο πράγμα είχα να το κάνω από τότε που ήμουν οχτώ χρονών παιδί. Μια φορά και μοναδική είχα ντυθεί τότε, γιατί έπρεπε στο "θίασο" με τα "γιούνια" της γειτονιάς να υπάρχει κι ένα παιδί. Από τότε δεν ξαναμασκαρεύτηκα. Τώρα τι το ήθελα το μασκαρίλικι στα γεράματα; Ήρθε πρωί - πρωί της Καθαρής Δευτέρας ο γείτονάς μου ο Γιωργάρας και με ξύπνησε. "Σήκω", μου είπε, "κι έλα μαζί μου. Εσύ θα κάνεις τον άρρωστο και γω θα είμαι ο γιατρός σου και θα σε κουράρω".

- Άσε με μπαρμπα-Γιώργη κι εγώ δεν κάνω για τέτοια.

- Έλα, επέμενε, είναι το αντέτ και δεν πρέπει να χαθεί. Έλα, επανέλαβε, μη με στενοχωρείς κι είναι η τελευταία αποκριά που κάνω το γιατρό.

Χωρίς να το καταλόβω τον ακολούθησα στον Πλάτανο. Ο Γιωργάρας ήταν ντυμένος γιατρός με άσπρο κουστούμι από "δέμα" της Αμερικής κι

ένα κίτρινο ψαθάκι στο κεφάλι. Κρατούσε ένα πήλινο αγγειό γεμάτο ως τα μισά με θρεψίνη. Κάθε τόσο ανακάτωνε τη θρεψίνη και έβγαζε μια κουταλιά.

- Έλα παιδί μου, με παρακαλούσε, έλα να πάρεις το φάρμακό σου.

- Δε θέλω, φώναζα εγώ.

- Έλα, καλό μου παιδί, θα δεις πως θα γίνεις αμέσως καλά! Αυτό το φάρμακο ήρθε από την Αμερική και θεραπεύει πάσαν νόσον και βλακείαν!

- Δε θέλω φώναζα εγώ, βρωμάει.

- Άνοιξε το στόμα σου, που να σε πάρει και να σηκώσει, είναι γλυκύτατο σοι λέου.

Πού ν' άνοιξα όμως το στόμα μου εγώ, μόνο που έβλεπτα να ανακατώνει τη θρεψίνη στο αγγειό, μου γύρναγαν τ' άντερα.

Κι ο Γιωργάρας κάθε τόσο έπαιρνε μια κουταλιά θρεψίνη από τ' αγγειό και την έτρωγε ξερογλυφόμενος.

- Κοίταξε, παιδί μου, πως το καταπίνω εγώ! Έλα άνοιξε το στοματάκι σου και θα γίνεις αμέσως περδίκι!

Είχαν μαζευτεί όλοι οι χωριανοί κάτω από τον Πλάτανο και με παρότρυναν γελώντας.

- Φάτο, φάτο μη στενοχωρείς το γιατρό.

- Δε μπορώ βρωμάει επέμενα εγώ.

- Κλείσε τη μύτη σου, βρε άρρωστε, κι άνοιξε το στόμα σου, κοίταξε εμένα πως το κάνω.

Έβαλε ο Γιωργάρας τ' αγγειό πάνω σ' ένα τραπέζι, έπιασε με το ένα χέρι τη μύτη του και με τ' άλλο χλιάριζε τη θρεψίνη και την κατάπινε.

- Ου! ούχου! φώναζαν οι γυναίκες που ήταν

μαζεμένες στο ντουρσέκι, κλείνοντας αιδιασμένες με την παλάμη τους το στόμα.

Κείνη την ώρα κατέφθασε κι ο Μπαρμπα-Γιάννης ο Μπογιατζής, καβάλα στη γαιδάρα του, όπου είχε κρεμασμένα λογιώ - λογιώ σκαλουμπάρδακα.

Έβγαλε από τον κόρφο του ένα χασαπόχαρτο, όπου είχε γραμμένη την παλιοπτραμάτια του, κι άρχισε να διαβάζει φωνοχτά "έχω, έχω και τι δεν έχω..."

Πάνω στην ώρα έφτασε και ο αραμπάς όπου επέβαινε το δικαστήριο, που θα δίκαζε το Μάνστρο. Ο κατηγορούμενος δεμένος χειροπόδαρα καθόταν σε μια ψάθινη καρέκλα στη μέση του αραμπά, ενώ ο εισαγγελέας, το Αποστολάρι, όρθιος πάνω σ' ένα τραπέζι αγόρευε.

Ξαφνικά ένας δαιμονισμένος θόρυβος σκέπασε

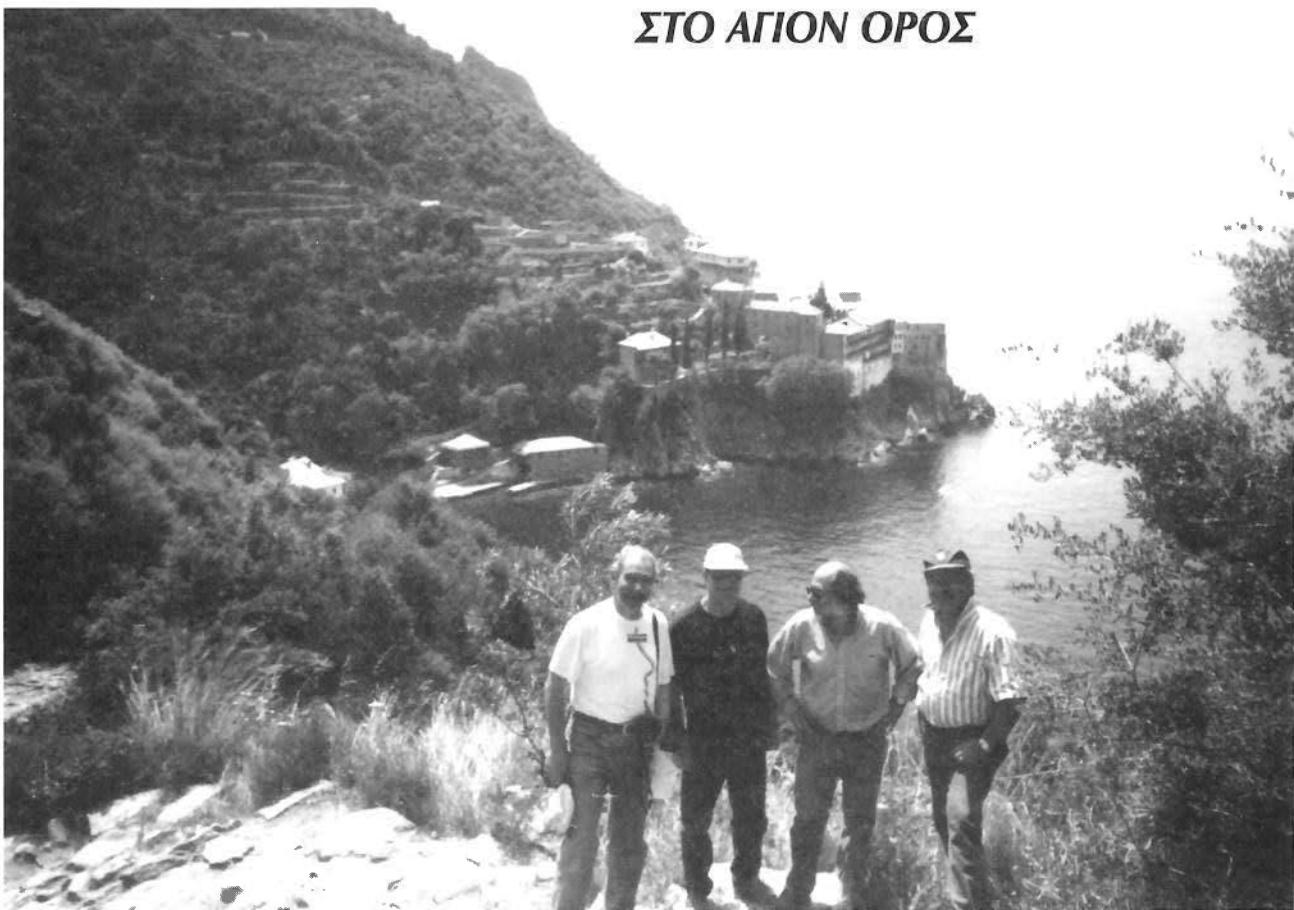
όλους τους ρήτορες της πλατείας. Από το σοκάκι ξεμπουκάρισε ο Γιωργαντάς βαρώντας μια τουμπανάρα που είχε κρεμασμένη από το λαιμό. Ήρθε και στάθηκε καταμεσής στον Πλάτανο και συνέχισε μεταρσιωμένος και εκστατικός να βαράει με κατακόκκινο πρόσωπο την τουμπανάρα του, τραγουδώντας πάντα τον ίδιο το σκοπό "ναρίνα ναρίνα"...

Όταν ξύπνησα τ' αυτιά μου ακόμα βούιζαν από τα "ναρίνα" και τον ήχο της τουμπανάρας...

Μετά από λίγο τηλεφώνησα στον αδελφό μου να του πω να μη με περιμένει, γιατί δε θα πήγαινα ούτε φέτος να δω το καρναβάλι της Πάτρας.

1 Μαρτίου 1998

ΣΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Στα μονοπάτια του Άθωνα με θέα τη μονή Γρηγορίου (φωτό Β.Ψ.)

Μια παρέα Μυτιληνιοί επισκεφθήκαμε στις αρχές του περασμένου Ιουνίου τα μοναστήρια του Αγίου Όρους: μονή Αγίου Παύλου, Γρηγορίου, Σίμωνος Πέτρα, Πρωτάτο Καρυών, Κουτλουμουσίου, Φιλοθέου, Ιβήρων, Παντοκράτορος. Μεγίστης Λαύρας, Βατοπεδίου και Εσφιγμένου.

Θαυμάσαμε τα έργα της πίστης και της φιλοπονίας των μοναχών, τον πλούτο των κειμηλίων και αφιερωμάτων, τις θαυμάσιες εικόνες και τοιχογραφίες που φιλοτέχνησαν μεγάλοι αγιογρά-

φοι, όπως ο Πανσέληνος και ο Θεοφάνης ο Κρητικός.

Προσκυνήσαμε την εικόνα του "Άξιον Εστί" στο Πρωτάτο των Καρυών, την "Παναγιά την Πορταΐτισσα" στη μονή Ιβήρων, την "Παναγιά τη Βηματάρισσα" και την "Αγία Ζώνη" της Θεοτόκου στη Μονή Βατοπεδίου.

Ζήσαμε για λίγες μέρες την ασκητική ζωή των μοναχών με το αυστηρό τυπικό αλλά και την... ανυστερόβουλη φιλοξενία: πταγωμένο νερό και τσίπουρο, καφέ και λουκούμι από τον

Λουκούμι και πταγωμένο νερό στ' αρχονταρίκι της μονής Γρηγορίου

Αρχοντάρη καλόγερο που μας υποδεχόταν στο Αρχονταρίκι. Ξύπνημα με τους ήχους του σήμαντρου στις τρεις τρεις τα μεσάνυχτα. Όρθρος στο Καθολικό της μονής και λειτουργία ως τις δέκα και μισή. Γεύμα μετά τη λειτουργία στην Τράπεζα της μονής μαζί με τους μοναχούς. Φασόλια, ελιές, σιταρένιο ψωμί και κρασί το συνηθισμένο διαιτο-

λόγιο. Εσπερινός και δείπνο στις έξι και μισή. Ύπνος από τις εννιά και μισή.

Σιωπηλές μορφές και λιγοστές χαμηλόφωνες κουβέντες.

Πεζοπορήσαμε για ώρες στα απότομα μονοπάτια που οδηγούν από το μέρος της στεριάς, από το ένα μοναστήρι στο άλλο, και απολαύσα-

με την Αθωνίτικη φύση με τη θαυμαστή ποικιλία της χλωρίδας και την αφθονία των πηγαίων νερών.

Ασφαλώς δεν "αγιάσαμε" στις λίγες μέρες που βρεθήκαμε στο "Ορος". Για λίγες μέρες επιστρέψαμε στο βυζαντινό παρελθόν μας, θυμηθήκαμε τα νοήματα του ορθόδοξου βίου, ξαναστοχαστήκαμε το νόημα και την αξία της κοσμικής ζωής, βρήκαμε το χρόνο να φιλοσοφήσουμε για την απληστία και τη ματαιοδοξία που κατατρώγει την ψυχή και το πνεύμα των ανθρώπων.

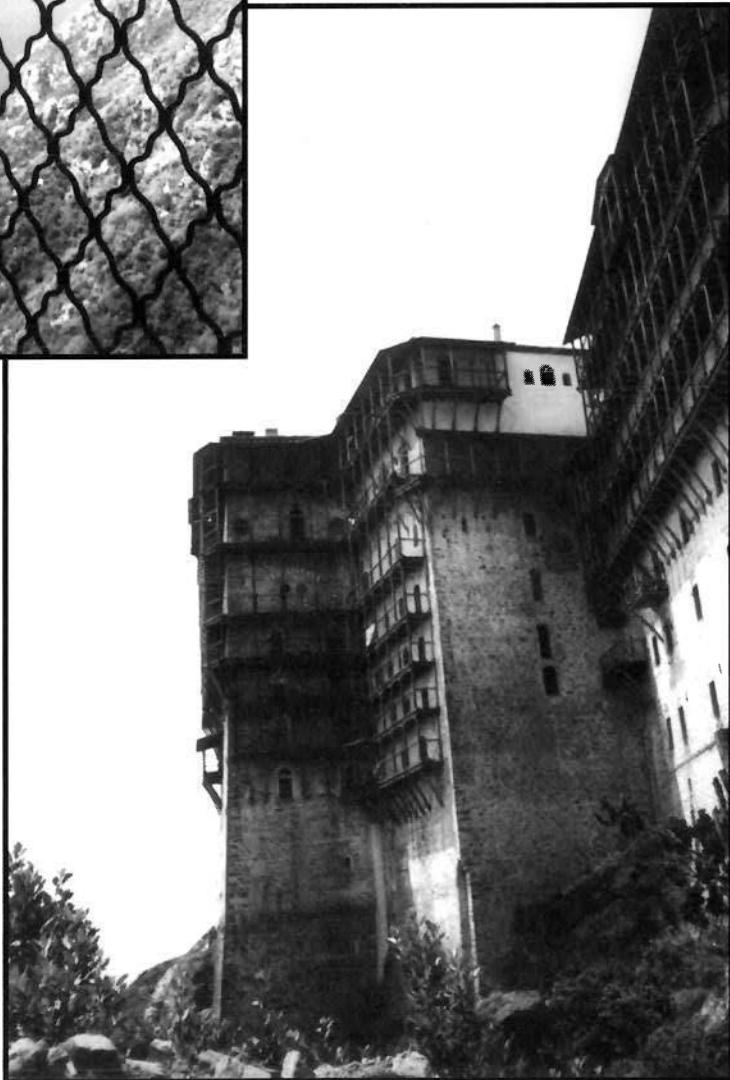
Για λίγες μέρες ζήσαμε σε μια ανθρώπινη κοινωνία όπου τα χρήματα δε χρησιμευαν σε τίποτα. Τίποτα δεν πουλιόταν και δεν αγοράζονταν εκεί. Ό,τι ήταν απα-

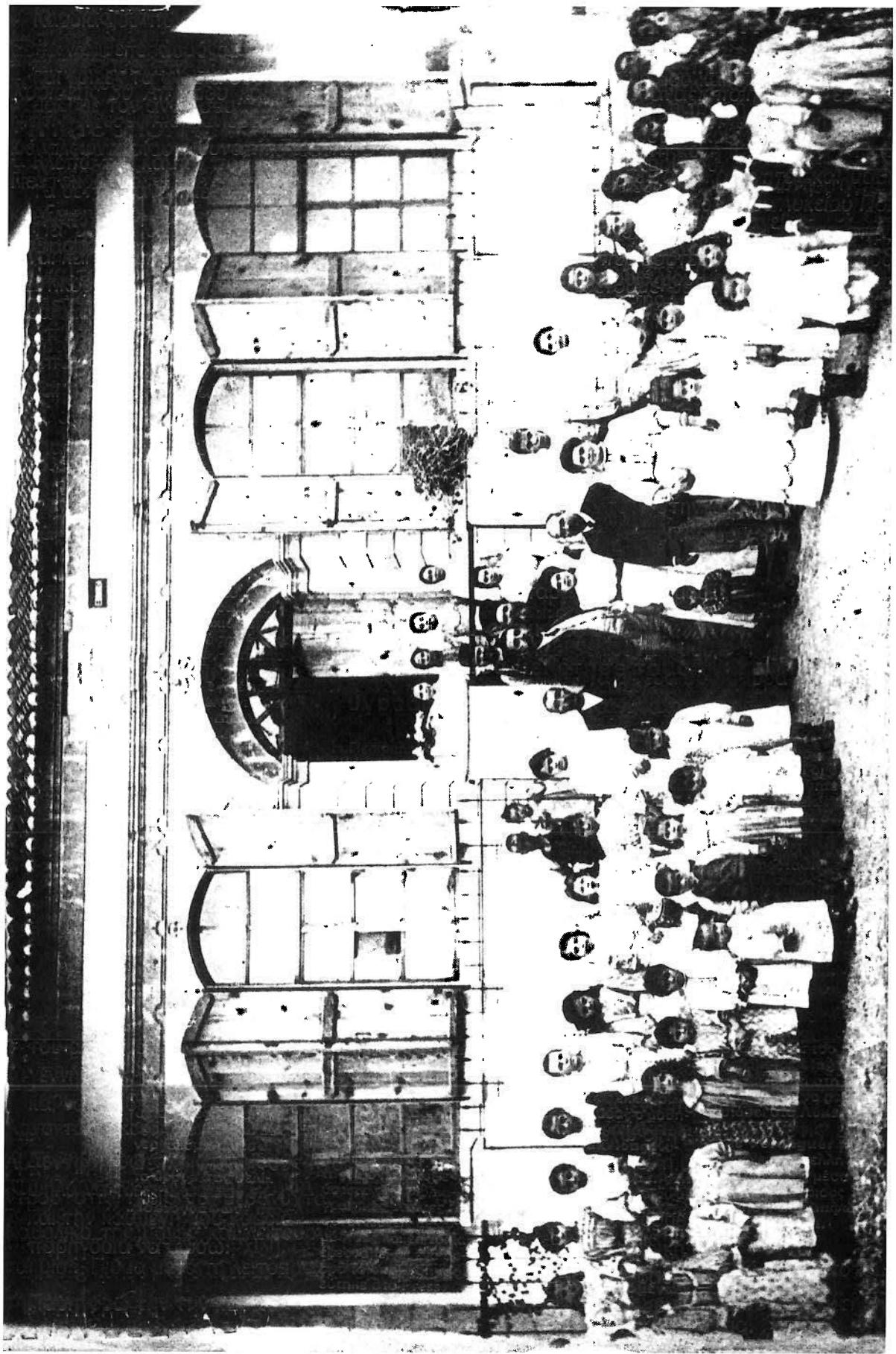
ραίτητο για τη ζωή στο χάριζε η φύση και η ανθρώπινη καλοσύνη.

Έτσι ο άνθρωπος γυμνωμένος από τη δύναμη του χρήματος, θέλει δε θέλει, ξεπεζεύει από το όλογο της αλαζονείας και πεζός πορεύεται ταπεινά στη ζωή του, ψάχνοντας να πιαστεί από διαφορετικές αξίες.

Για όλα αυτά αξίζει να επισκεφτεί κανείς τον "άγιο" τόπο. Κρίμα μόνο που είναι άβατος για τις γυναίκες.

**Από τον εξώστη της μονής
Σίμωνος Πέτρα
(φωτό Β.Ψ.)**

Τα εγκαίνια του Παρθεναγωγείου "ΔΑΓΠΑΝΗ ΥΩΝ Κ.ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ 17 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1909"
Στην είσοδο του σχολείου ο Σπύρος Χατζηαντωνίου με τη συζυγό του. (φωτογραφικό ορχείο Απόστολου Δ. Στεργίου)

Μαθητές δημοτικού σχολείου του 1914(;) . Μεταξύ των διασκάλων διακρίνονται οι:
Απόστολος Πετρός (1904 - 1914) και Παναγ. Παπάνης (1905 - 1935)
(φωτογραφικό αρχείο Απόστολου Δ. Στεργίου)

ΛΕΣΒΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Ιατρική και Λογοτεχνία

Είναι συνηθισμένο το φαινόμενο πολλοί γιατροί παράλληλα με τη θεραπεία των ασθενών να ασχολούνται και με τη "θεραπεία" των Μουσών.

Ιδιαίτερα για το χωριό μας το παραπάνω φαινόμενο αποτελεί πια παράδοση.

Στα παλιότερα χρόνια αντιπροσωπευτικά δείγματα γιατρών - διανοουμένων υπήρξαν ο Παναγιώτης Περρής (Παναγάρας) και ο Ιωάννης Νικολαΐδης (Νικολάκας), ο πρώτος με την έντονη κοινωνική και πολιτική δράση και τις φιλοσοφικές αναζητήσεις του που αποτυπώθηκαν σε πολλά άρθρα του στον Τοπικό Τύπο της Μυτιλήνης και ο δεύτερος με τη δραστήρια κοινωνική παρουσία του και την ιδιαίτερη ευαισθησία του για τη διάσωση της παλιότερης ιστορίας του χωριού μας, που καταγράφηκε στις "Σημειώσεις" του.

Στις μέρες μας συνεχίζεται η παράδοση από πολλούς νέους γιατρούς από τους οποίους περισσότερο γνωστοί είναι ο Γιάννης Π. Καβουρής και Κωστής Κώστας, ο πρώτος με την επίδοσή του στην ποίηση και ο δεύτερος με τα ιστοριοδιφικά του διαφέροντα.

Σ' αυτό το τεύχος του Περιοδικού μας θα παρουσιάσουμε ένα δείγμα της ποιητικής δημιουργίας του Γιάννη Καβουρή και ευελπιστούμε πως σ' ένα από τα επόμενα τεύχη του Περιοδικού μας θα έχουμε κι ένα δείγμα από την πεζογραφική δουλειά του.

Σε πολλούς ίσως δε θα είναι γνωστό ότι ο συγχωριανός μας Γιάννης Καβουρής, που ζει και εργάζεται ως γιατρός από πολλά χρόνια στη Μυτιλήνη, όπου διευθύνει την ιδιόκτητη παθολογική κλινική "Ο Άγιος Ραφαήλ", ασχολείται από τη νεαρή του ηλικία με την ποίηση, τη λογοτεχνία και γενικότερα με τις καλές τέχνες.

Καρπός αυτής της καλλιτεχνικής του ευαισθησίας είναι οι ποιητικές Συλλογές που έχει δημοσιεύσει: 1) *Fata Morgana*, 2) Ανθρώπινες Σπιγμές, 3) Μηνύματα πολέμου, 4) Ανθρώπινες καρδιές.

Τα δυο ποιήματα που διαλέξαμε να δημοσιεύσουμε σ' αυτό το τεύχος προέρχονται από την

ποιητική Συλλογή του "Ανθρώπινες σπιγμές".

ΑΝΟΙΞΣ ΤΗΝ ΠΟΡΤΑ ΜΟΥ

Γιάννη Καβουρή

Άνοιξες ξαφνικά την πόρτα μου και μπήκες,
κι' ήσουν ολότελα άγνωστη ως τη σπιγμή αυτή.
Με μια μονάχα σου ματιά γκρέμισες ότι βρήκες
και έφυγες ξεχνώντας την για πάντα ανοιχτή.

Ήσουν ολότελα άγνωστη, μα ποιός να το πιστέψει

πώς φεύγοντας θα μ' άφηνες αγιάτρευτη πληγή

ποιός νάλεγε ο Έρωτας πώς θάρτη να κουρσέψη

την πλούσια την αστείρευση κρουστάλλινη πηγή;

ΑΝΑΤΡΙΧΙΑ

Γιάννη Καβουρή

Στη βραδυνή του πάρκου καταχνιά
με των στερνών αχτίδων το παιχνίδισμα
μεσ' την τρεμουλιαστή των δέντρων φυλλωσιά,
ανατριχίλια ανήσυχη κι αβέβαιη μια ταραχή,
με τις σκιές με δένει τις αβέβαιες,
τις δίχως σχήμα και μορφή,
καθώς αργά γλυστρούν ηδονικά στο νωτισμένο
χώμα...

Σχήματα διάφανα, μορφές ακαθόριστες,
με σκοτεινά βαθούλωμένα μάτια
και σκέψη ανεξιχνιάστη
κι επιθυμία φλογερή στο φλογισμένο σώμα
το διάφανο σαν το γυαλί...

Στη νωτισμένη αυτή γραμμή με σχήματα ακαθόριστα,

με δένει πόνος μυστικός, μια φλογισμένη ανταύγεια

που πυρακτώνει τη ψυχή,

πρωτόγνωρη μια ταραχή ηδονική,

γι' απόλαυση με σχήματα άγνωστα...

ΤΟΣΑ ΚΑΙ ΤΟΣΑ ΣΧΕΔΙΑ

Κώστα Γ. Μίσσιου*

Μελετημένα - τάχα
χαμένα πήγανε
καθώς
δεν υπελόγισες καλά
τις πιθανές συνέπειες
του αρχικού ανοίγματος
Το πιόνι εκείνο αν έβαζες
Ε3 αντί Ε4
τώρα δε θα βρισκόσουνα
σε τέτοια θέση δυσχερή
Μα που να φανταζόσουνα
πως ένα πιόνι ασήμαντο
θα 'παιζε ρόλο
ρυθμιστή

ΜΕ ΠΙΣΤΗΝ ΒΛΕΠΩ ΖΗΛΩΤΟΥ

Ακολουθείς
Τα διαλαμβανόμενα
Εν τω υπ' αριθμ. 3 προσόν του κώδικος
Καθ' α
Τον προς προσγωγήν κρινόμενον
Πρέπει να διακρίνει
"Η τήρησις του μέτρου εις πάσαν εκδήλωσιν"
Δι' ο
Εν μέτρω περπατάς
Εν μέτρω ντύνεσαι
Εν μέτρω μιλάς
Εν μέτρω χαμογελάς
Εν μέτρω γράφεις
Εν μέτρω σκέφτεσαι
Τω όντι
Είσαι μια υποδειγματική μετριότης
- Ακριβώς
Όπως επιθυμούνε

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΕΣ ΠΟΛΥ

Τούτη την ώρα
Που η συνισταμένη

Της ύπαρξής σου
Ταυτίστηκε με το μηδέν
Για να τη δεχτείς
Τόσο μεγαλόπρεπα
Κι εμείς
Που χρόνια ολόκληρα
Σε θεωρούσαμε δέσμιο
Κάθε ασήμαντου φόβου
Μόνο
Όταν σε είδαμε
Να κρατάς με τα χέρια σου
Την αγχόνη του σκότους
Καταλάβαμε
Τι αδιαφορία έκρυβε το χαμόγελό σου
Μπροστά
Στο μυστήριο του αγνώστου
Μα τότε
Είτανε πολύ αργά

ΣΤΟΝ ΙΣΚΙΟ ΕΝΟΣ ΘΕΟΥ

Βρισηγίδας Ψαλιδομάτη

Είναι στιγμές που θέλω
να ξεκουραστώ
στον ίσκιο ενός θεού,
που θα ήταν, λέει,
σα θεόρατος πλάτανος
με χιλιάδες καλλίφωνα πουλιά
στις φυλλωσίες του.

Είναι στιγμές που θέλω
να γείρω στο γόνατο
ενός θεού γερο - παπού
και έτσι ν' αποκοιμηθώ
καθώς θα μου χαιϊδεύει τα μαλλιά.

Είναι στιγμές που δεν αντέχω
άλλο
τόσα ερωτηματικά
που έσπειρες,
θεέ μου,
στην καρδιά μου.

*Ο Κώστας Μίσσιος γεννήθηκε στη Μυτιλήνη το 1938. Ποιητής και συγγραφέας πόλυγραφότατος. Πολύ σημαντικές οι φιλολογικές του μελέτες, όπως: Η λεσβιακή Ανοιξη εν καρποφορίᾳ 1994, Ανθολόγιο Λεσβίων ποιητών Α', Β', Γ' 1998 και πολλές άλλες.

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

Η Μπερμπερούδα κι ο Σαλαβατής

του Βασίλη Ψαριανού

Ο Θεός τους έπλασε λειψούς· μια σταλιά ανθρώπους στο κορμί κι αγαθούς στην ψυχή. Στο χωριό έλεγαν πως ήταν "σημειουμένοι", σαν τα αυγά που έκαναν καμιά φορά οι όρθες, που ήταν μικρά, όπως της πέρδικας. Η Μπερμπερούδα είχε δυο μεγάλα γαλάζια μάτια, λίγο γουρλωμένα, που λες και έπιαναν ολόκληρο το πρόσωπό της. Είχε και κάτι ίσια ξανθά μαλλάκια, κομμένα στο σβέρκο σαν σκουπάκι.

Ο Σαλαβατής ήταν λίγο στραβοκάνης κι αυτό τον έκανε ακόμα πιο κοντό. Φορούσε πάντα μια ντριλινη τραγιάσκα κι ένα σαλβάρι που το σελί του έφτανε ως κάτω στον αστράγαλό του.

Μόλις χάραζε η μέρα η Μπερμπερούδα κι ο Σαλαβατής ξεκινούσαν για τα χωράφια. Καβάλα στο γάϊδαρο η γυναίκα του και πίσω αυτός με το στυλιάρι στο χέρι να φοβερίζει το γάϊδαρο, μόλις σήκωνε το κεφάλι να μυρίσει στον αέρα τις μυρουδιές από τις γαϊδούρες, που χουζούρευαν ακόμα στον αχυρώνα.

Έτρεχε ο Σαλαβατής πίσω από το γάϊδαρο και το σελί του χτύπαγε μια στο ένα καλάμι του ποδαριού του, μια στο άλλο, που έλεγες τώρα θα μπεδουκλωθεί να πέσει.

- Για πού το 'βαλες Μπαρμπά-Στάτ';
- Παγαίνουμι στα Βιγλιά να κατιβάσουμι τ' απίδια.
- Εμ, αυγή - αυγή;
- Ε, πριν καψώσ' γίνουντι εύτις οι δλειές.

Γέμιζαν τα κοφίνια με αχτσιέδες ή μπεη - αρμούτες, με κοκκινάπιδα, μουτζουρτέλια ή δροσάπιδα, τα φόρτωναν στο γάϊδαρο, καβαλλίκευσε στη μέση και η Μπερμπερούδα κι έπαιρναν το δρόμο για το χωριό. Κι απ' όπου πέρναγε ο γάϊδαρος φορτωμένος με τ' απίδια μοσκοβόλαγε ο τόπος.

"Ε, καλοφάγωτα Μπάρμπα - Στάτ'", του εύχονταν οι συγχωριανοί που τους χτύπαγε στα ρουθούνια η μυρουδιά. Κι ο Σαλαβατής κάθε φορά που συναντιόταν με περαστικό χωριανό, φώνα-

ζε το γάϊδαρο να σταματήσει: "Τσιος, έρμι, τσιόοσ!" Γέμιζε τις φουύχτες και τον κόρφο του μ' απίδια και τα τρατάριζε: "Πάρι να τα ξεγλιχθείς, μπιρικέτ' είνι".

Νοικοκύρης, προκομένος ο Μπάρμπα Στάτης ο Σαλαβατής. Από το σπίτι του δεν έλειπε ούτε το φρούτο, ούτε το μπαχτσιαβανικό, ούτε το τυρί, το στάρι, το ψήμενο κουκί και το αρβύθι. Κι οι φτίνες του γεμάτες λάδι και κρασί. Ακόμα και τον καπνό που τύλιγε στο τσιγαρόχαρτό του, από του τον φύτευε και τον κίρντιζε.

Κι η Μπερμπερούδα όσο μποϊ της έλειπε τόση ήταν η σβελτοσύνη και η αξιάδα της. Δεξιοχέρα γυναικία. Τι υφαντά! Τι πλεχτά! Και το σπίτι γεμάτο σοδειές: με τα ξερά τα σύκα, τα μύγδαλα, τους φωκάδες με τα γλυκά του κουταλιού και τις γυάλες με το μέλι και το βράσμα.

Ο Θεός μπορεί να τους αδίκησε στο μπόι αλλά τους χάρισε τέσσερα γερά και όμορφα παιδιά. Η Μπερμπερούδα γέννησε το ένα μετά το άλλο, σχεδόν χρόνο παρά χρόνο από ένα, τρεις γιούς και μια κόρη. Κι όσο μεγάλωναν και ψήλωναν τα παιδιά τους, τόσο καμάρωναν κι έπαιρναν δύναμη και κουράγιο να δουλεύουν τη γη και να σοδειάζουν τον καρπό της. Και τα βλαστάρια τους ψήλωναν σαν λάτες και μόρφαιναν, σαν να μην ήταν παιδιά της Μπερμπερούδας και του Σαλαβατή.

Κι όταν πια ξεπέταξαν και πήγαν στο σκολειό, ο Θεός τα βλόγησε ξανά κι έγιναν πρώτα στα γράμματα. Τότε η Μπερμπερούδα κι ο Σαλαβατής πήραν τη μεγάλη απόφαση: τα παιδιά θα μάθουν γράμματα, να γλυτώσουν από την τυράννια του χωραφιού! Κι άρχισε ένας αγώνας που κράτησε κοντά είκοσι χρόνια. Την κόρη είπαν στην αρχή να την κρατήσουν κοντά τους, να τους γηροκομήσει. "Φτάνουν τα γράμματα του Δημοτικού" της είπαν· εκείνη όμως, που ήταν δεύτερη μετά τον πρώτο γιό, πάτησε πόδι. "Θέλω και γω να σπουδάσω, θα γίνω δασκάλα!"

Και έγινε!

Ένα, ένα, τα παιδιά τέλειωναν τα γράμματα, έπαιρναν το χαρτί τους κι έφευγαν από το χωριό, να πα' να βρουν την τύχη τους.

Κι η Μπερμπερούδα με το Σαλαβατή τα ξεπροβούσαν δακρυσμένοι και περήφανοι: "να 'στε καλοί μι τσ' ανθρώπη".

Προκόψαν όλα τα παιδιά, άνοιξαν δικά τους σπίτια, ρίζωσαν στα ξένα μέρη. Πρόβελναν αριά και πότε στο χωριό κι έβλεπαν τους γέρους. Πήγαιναν πότε - πότε κι οι γέροι στην πόλη, τη μια να παντρέψουν τον ένα, την άλλη να παραβρεθούν στα γεννητούρια του αγγονού τους.

Από τα παιδιά τους δεν είχαν παράπονο. Τι θέλεις να φας, τι θέλεις να πιείς και που να σεριανίσεις; Τους πήγαν να δουν και τα αξιοθέατα της μεγάλης πολιτείας. Μα την Μπερμπερούδα και το Σαλαβατή ούτε τα φώτα της πόλης ούτε οι αφράτοι καναπέδες τους ευχαριστούσαν. Ο νους κι ο λογισμός τους ήταν στο χωριό: "αφήσαμε τα ζα σε ξένα χέρια και τα χουράφια θέλουν ξέσασμα" έλεγαν.

Πιο πολύ όμως ήταν η κρυφή τους πίκρα που έκρυβαν βαθειά στα στήθεια τους και δε τη 'μολογούσαν ούτε ο ένας στον άλλο: Κάθε φορά που τα παιδιά τους τους σύστηναν σε κάποιο φίλο τους ή μουσαφίρη, τους κοίταζαν περίεργα. Άλλοι έκρυβαν το ξάφνιασμά τους και τους έλεγαν απλώς πως χαίρονταν για τη γνωριμία κι άλλοι φανέρωναν χωρίς ευγένειες ό,τι περνούσε

από το μυαλό τους. "Μπα, δε μοιάζεις καθόλου με τους γονείς σου", είπε κάποτε μια μουσαφίρισσα στο δεύτερο γιό τους. "Μοιάζει στον πάππο του, το μακαρίτη τον πεθερό μου" είπε η Μπερμπερούδα που κατάλαβε το δάγκωμα στην καρδιά του αντρού της.

Εκείνος δε μίλησε καθόλου κείνη τη βραδιά· όμως την άλλη μέρα το πρωί είπε στο γιό του: "Μεις τώρα θα παγαίνουμε στου χουριό, να μη μπερδευόμαστι τσι στα πουδάρια σας".

Όσα κι αν του 'καναν δεν άλλαξε γνώμη. Την άλλη μέρα μπήκαν στο βαπτόρι και γύρισαν στο νησί. "Άμα ιφτσιρείτε απ' τσ' ιδλειές σας ν' αρχόστι στου χουριό να σας γλέπουμε", είπαν στα παιδιά τους και τους αποχαιρέτησαν.

Γύρισαν πίσω στο χωριό και κεί έζησαν τα υπόλοιπα χρόνια τους. Και πέθαναν ο ένας μετά τον άλλο· πρώτα ο Σαλαβατής και σε δυο βδομάδες η Μπερμπερούδα. Άνοιξαν δυο λακάκια και τους παράχωσαν τον ένα δίπλα στον άλλο. Μόνο ο γαϊδαρος του Μπαρμπα - Σαλαβατή έμεινε πια στο χωριό παρατημένος να βόσκει στο σωθύρι, αλλά κι αυτός δε χάρηκε για πολύ τη ξενοιασιά του, γιατί το φθινόπωρο απόχτησε καινούριο αφέντη.

Θέα από τα συγχωρεμένα

ΙΣΤΟΡΙΚΑ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Η ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

της Σοφίας Γεωργακή

Λέγεται ότι η ονομασία του χωριού μας προέρχεται από την μυθική Βρισηίδα που έζησε στα χρόνια του Τρωικού πτολέμου. Η Βρισηίδα ήταν κόρη του Βρισέα από τη Λέσβο. Οι σχολιαστές του Ομήρου την ονομάζουν και Ιπποδάμεια και Αστυνόμη, επειδή θεωρούν ότι στην Ιλιόδα αναφέρεται με το πατρώνυμό της. Όταν ο Αχιλλέας κατέλαβε την πατρίδα της, την κράτησε κοντά του ως παλλακίδα, αφού σκότωσε το σύζυγό της Μύνη και τα τρία της αδελφια. Σύμφωνα με τον ομηρικό μύθο η επιμονή του Αγαμέμνονα να πάρει τη Βρισηίδα ως έπαθλο, επειδή άφησε

ελεύθερη τη δική του παλλακίδα τη Χρυσηίδα ύστερα από χρησμό του μάντη Κάλχαντα, εξόργισε τον Αχιλλέα. Η προσβολή του Αγαμέμνονα και ο έρωτάς του για τη Βρισηίδα τον έκαναν να αποσυρθεί από τον πόλεμο, πράγμα που προκάλεσε τις γνωστές ατυχίες των Ελλήνων κατά την πολιορκία της Τροίας. Η Βρισηίδα επανεμφανίζεται στο πλευρό του Αχιλλέα μετά το θάνατο του Πατρόκλου, θρηνώντας το νεκρό ήρωα, που πάντα της φερόταν φιλικά. Η μεταγενέστερη μυθογραφία αναφέρει ότι η Βρισηίδα τιμήθηκε αργότερα από το γιο του Αχιλλέα, το Νεοπτόλεμο.

(Από την εγκυκλοπαίδεια ΠΑΠΥΡΟΣ ΛΑΡΟΥΣ ΜΠΡΙΤΑΝΙΚΑ)

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ - ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

Χριστουγενιάτικα έθιμα της Βρίσας

της Ειρήνης Αλ. Αναγνώστου

Τα Χριστουγεννα είναι η σημαντικότερη γιορτή της Χριστιανοσύνης. Στην πατρίδα μας, τέτοιες μέρες γιορτάζονται ιδιαίτερα, επειδή οι Έλληνες, σαν άτομα είναι πολύ δεμένα με τη θρησκεία. Οι Μυτιληνιοί και πιο πολύ οι Βρισαγώτες είναι άνθρωποι που κάνουν το Θεό ρυθμιστή της ζωής τους. Τούτο φαίνεται και από το πλήθος των αφιερωμάτων και των εξωκλησιών που έχει το χωριό, αλλά και από τα λαϊκά έθιμα.

Παραμονές Χριστουγέννων, μόλις αρχίζει το σαραντάμερο, ανεβαίνουν πάνω στη γη οι καλλικάντζαροι και ροκανίζουν το ξύλο που τη στηρίζει. Όμως την κρίσιμη στιγμή καταφθάνει ο παπάς με την "αγιαστούρα" του, και τα πάντα αποκαθίστανται στην αρχική τους θέση. Καθώς οι ημέρες κυλούν στολίζεται το χριστουγενιάτικο δέντρο. Στα χρόνια των μεγαλύτερων το στόλιζαν με μήλα, κυδώνια, κουκουνάρια από πεύκο

και βαλανίδια. Όλα αυτά είναι καρποί της φύσης και τοποθετώντας τα πάνω στα κλαδιά του δέντρου, πιστεύουν ότι η μάνα - γη καλογνωμεί και παρόλο που υπάρχει κρύο, θα ξαναδώσει τις τροφές της. Αυτή η δοξασία φαίνεται καλύτερα την παραμονή της Πρωτοχρονιάς, όταν σ' όλα τα σπίτια των Βρισαγωτών είναι κρεμασμένο ένα στεφάνι από αγιόκλημα και μαζί μια φούντα ελιάς με το περισσότερο δυνατό καρπό. Πρώτα το σταυρώνουν με το θυμιατό και μετά μπαίνουν στο σπίτι. Κάτω από τα εικονίσματα του σπιτιού, γίνεται το "ποδαρικό". Όποιος έρθει πρώτος στο σπίτι την Πρωτοχρονία ή κάποιο μέλος της οικογένειας χτυπάει το ρόδι πάνω σε μια πλακούτσωτή πέτρα λέγοντας:

Γεια χαρά Άγιε Βασίλ'
γεια χαρά και για χασίλ'
πουλλά κ'θάρια, πουλλά στάρια
τοι πουλύ μπιρικέτ'.

Αν το ρόδι δεν σπάσει με την τρίτη φορά, κάτι θα συμβεί στην οικογένεια. Ύστερα ανεβάζουν

μερικά σπυριά στο εικονοστάσι σαν προσφορά στο Θεό αλλά μαζί και αίτηση για καθαγιασμό των καρπών της φύσης.

Με τον μικρό αγιασμό, που τελείται την παραμονή των Φώτων, ραντίζονται μόνο τα φυτά και τα δέντρα, ενώ με τον μεγάλο αγιασμό, που τελείται την ημέρα των Φώτων, ραντίζονται μόνο οι άνθρωποι. Ο τελευταίος θεωρείται και σαν θεία κοινωνία. Δεν μπορεί βέβαια να συγκριθεί με την θεία κοινωνία, ούτε να την υποκαταστήσει, αφού η θεία κοινωνία είναι ζωή και σαν ζωή δεν έχει υποκατάστατο. Με τον αγιασμό μειώνεται μόνο η πίκρα για όσους δεν μπορούν να μετέχουν στο κοινό ποτήριο.

Όλα αυτά τα έθιμα, από τη μια τονίζουν τα θρησκευτικά αισθήματα των χωριανών μας και από την άλλη δηλώνουν την ανανέωση όλης της φύσης με τον ερχομό του νεογέννητου Μεσσία. Τα στολίδια των χριστουγεννιάτικων δένδρων συμβολίζουν τον ανακαινισμό, την ανάσταση της φύσης, που δεν γίνεται όμως από κάποιον Θεό ή Θεά λ.χ. το Διόνυσο ή την Δήμητρα, αλλά από τον έναν και μοναδικό Θεό. Τούτο το δηλώνει και η παρασκευή του χριστόψωμου (την παραμονή των Χριστουγέννων) και το τραγούδι της Πρωτοχρονιάς που παρατέθηκε. Απευθυνόμαστε στο Χριστό, δια-μέσου του Αγίου Βασιλείου και του ζητούμε να ευλογήσει τη σοδειά.

Τα Χριστούγεννα, η Πρωτοχρονιά, τα Φώτα, δεν είναι απλώς κάποιες μέρες γιορτινές σε κάθε έτος. Είναι γεγονότα μοναδικά και ανεπανάληπτα και όμως συνεχώς επαναλαμβανόμενα. Η γέννηση του Κυρίου, η περιτομή του, η Βάπτιση του έγιναν μια φορά ιστορικά, όμως επαναλαμβάνονται κάθε μέρα στην καρδιά του κάθε ανθρώπου, που θέλει να πιστέψει ότι ο Χριστός μπορεί να τον λυτρώσει από την αγωνία του. Στους ύμνους των Χριστουγέννων, τούτο φαίνεται καλύτερα καθώς ψάλλουμε: "Σήμερον η Παρθένος τον προαιώνιον Λόγον", "Δεύτε ίδωμεν πιστοί που εγεννήθη ο Χριστός", "Σήμερον ο δεσπότης του κόσμου", "Τι σοι προσενέγκωμεν Χριστέ, περί πάντων ων ανταπέδωκες ημίν".

Στο χωριό οι ευχές για "Καλά χριστούγεννα" δίνουν και παίρνουν. Όμως αναρωτιέμαι αν εννοούμε μόνο το "καλά να φάμε, καλά να πιούμε, με

το καλό να δεχθούμε τους ξενητεμένους μας, να γιορτάσουμε" ή να αλλάξουμε όλοι προς το καλύτερο, να κάνουμε την καρδιά μας ζεστή σαν φάτνη, ώστε να γεννηθεί εκεί ο Χριστός. Σύμφωνα με το Χριστουγεννιάτικο ύμνο, η γη προσφέρει το σπήλαιο, ο ουρανός το αστέρι, οι μάγοι τα δώρα, εμείς οι άνθρωποι την Παναγία Μητέρα. Αλήθεια εμείς οι Βρισαγώτες δίνουμε τις κακίες μας, τα όποια μας βαραίνουν, γινόμαστε αγνοί σαν την Παναγία, άδολοι σαν τα παιδιά ή απλώς η 25η Δεκεμβρίου είναι ένα ακόμη φύλλο του ημερολογίου;

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΒΡΙΣΑ

Καρδιά μου που 'σουν ήσυχη
τι σου 'ρθε ν' αγαπήσεις
που ήσουνα βασιλισσά
σκλάβα να καταντήσεις.

Καρδιά μου απαρηγόρητη
και παραπονεμένη
πράγματα που δεν έλπιζες
απόκτησες καύμενη.

Καρδιά μου τι έχεις κι όλο κλαις
κι όλο βαριασαίνεις
βαρύ γομάρι δεν κρατείς
βουνό δεν ανεβαίνεις.

Τέσσερα φύλλα εχ' η καρδιά
τα δυο τα 'χεις παρμένα
και τ' άλλα δυο μου τ' άφησες
και 'κείνα μαραμένα.

Παρηγορώ την την καρδιά
και φέματα την λέγω,
κείνη βουρκώνει δυνατά
και κάνει με και κλαίω.

Τα μάτια την καρδιά ρωτούν
καρδιά γιατί έχεις λύπη,
- Είστε τυφλά δεν βλέπετε
το ταίρι μου πως λείπει;

Καρδιά μου πώς μαράθηκες
πριν έρθει ο καιρός σου
και έριξες τα φύλλα σου
μαζί με τον ανθό σου;

Βλέπω τον κάμπο πράσινο
τα δέντρα ανθισμένα
βλέπω και της καρδούλας μου
τα φύλλα μαραμένα.

Μεγάλος αναστεναγμός
απ' την καρδιά μου βγαίνει
από τα στήθη μου περνά
και πάλι μέσα μπαίνει.

Μαύρισε η καρδούλα μου
κι ακόμα θα μαυρίσει,
γιατί δε βρίσκεται κανείς
να την παρηγορήσει.

Δε μ' αφελεί να ζήσω
αν δε ζήσουμε μαζί
δυο καρδιές να γίνουν ένα
κι ένα σώμα μια ψυχή.

Τι περιμένεις να σου πω
πως σ' αγαπά η καρδιά μου,
δε βλέπεις να βεβαιωθείς
απ' τα καμώματά μου;

Πάντα με σκέψη περπατώ
κι όλο τη γη κοιτάζω
στον κόσμο εγεννήθηκα
καρδιές να δοκιμάζω.

Έχεις καρδιά που δεν πονεί
του αλλουνού τον πόνο,
γεννήθηκες να τυραννάς
και να παιδεύεις μόνο.

Δεν ημπορώ τα μάτια μου
ψηλά να τα σηκώσω
και την καῦμένη μου καρδιά
παρηγοριά να δώσω.

Παρηγορώ την την καρδιά
μα δεν παρηγοριέται,

τη λέω χλια ψέματα
μα 'κείνη δε γελιέται.
Κατακαῦμένη μου καρδιά
βαθιά που 'ναι η πληγή σου
στον άλλο κόσμο ακούγονται
οι αναστεναγμοί σου.

Καρδιά μου θέλει να σφαγεί
μα γω την εμαλώνω,
βάστα καρδιά μου μαχαιρίες
και γω ιρατώ τον πόνο.

Κρυφή πληγή έχω στην καρδιά
και στάζει μαύρο αίμα,
εσύ μικρό μ' την άνοιξες
με το γλυκό σου βλέμα.

Αν έχεις πόνο στην καρδιά
να μου το λες μικρό μου,
όχι να κάθεσαι να κλαις
παραπονιάρικό μου.

Μαβί χελιδονάκι μου
που 'ν τα φτερά σου μαύρα
αν έχεις πόνο στην καρδιά,
έλα να κλαίμε αντάμα.

Τα σύννεφα παίρνουν βροχή
από τα δάκρυά μου,
οι αστραπές και οι βροντές
βγαίνουν απ' την καρδιά μου.

Αχ! είπε το χειλάκι μου
ράγισε η καρδιά μου,
βουρκώσαν τα ματάκια μου
από τα δακρυά μου.

Πονείς εσύ, πονώ και γω
τα δυο μας ένα πόνο,
εγώ τον έχω στην καρδιά
και συ στα χειλη μόνο.

Έλα ν' αλλάξουμε καρδιές
να πάρεις τη δική μου
να δεις πως βασανίζεται
για σένα το κορμί μου.

Καρδιά μου γίνε σίδερο
καρδιά μου γίνε αμόνι,
για να βαστάξεις βάσανα,
για να βαστάξεις πόνοι.

Δε θέλω ήλιο να θωρούν
τα μάτια τα δικά μου,
μον' θέλω να 'ναι σκοτεινά
σαν που 'ναι η καρδιά μου.

Καρδιά την είχα σαν γυαλί
και ράγισε για σένα
και μάτια σαν τα σύννεφα
καθημερνώς κλαμένα.

Όσο μπορείς καρδούλα μου
βάστα κρυφά τον πόνο,
να μην το μάθει ο ντουνιάς
με ποιό μεράκι λιώνω.

Χίλιες ευχές απ' την καρδιά
σας στέλνω να σας βρούνε
να σας φυλάγουν πάντοτε
να σας ακολουθούνε.

ΑΥΤΑ ΠΟΥ ΧΑΘΗΚΑΝ

Του σκολειού η καμπάνα

Νταν νταν νταν ακουγόταν γρήγορη και χαρούμενη του σκολειού η καμπάνα. Τότε το άκουσμά της το' παίρναν στα χειλή τους οι μιανάδες, που φώναζαν στα παιδιά "Άειντε μουρά, σηκωθείτε γρήγορα και χτύπησε η καμπάνα". Από κει και πέρα, ώσπου να έρθει η ώρα να ετοιμαστούν να φύγουν, η καμπάνα ήταν σε πρώτο πλάνο με το "Άειντε τοι έχει πρόση ώρα που χτύπησε η καμπάνα", "Άειντε τοι δε θα προυλάβετε ανοιχτή την πόρτα του σκολειού". Ήταν το πρωινό εγερτήριο και σε λίγο γέμιζαν οι δρόμοι παιδιά, που τραβούσαν για τ' αλώνια όπου είναι το σχολείο, με τα υφαντά χρωματιστά τρουβάδια περασμένα σταυρωτά στο λαιμό και λίγα ξερά σύκα στην τσέπη. Το καταχείμωνο βαστούσαν κι από ένα ξύλο στο χέρι για τη σόμπτα, που λίγο

άναβε και πολύ κάπνιζε.

Αλλά το χτύπημα της καμπάνας το πρωί δεν ήταν μόνο για τα παιδιά, που τότε ήταν πλήθος, αλλά για όλο το χωριό, που δεν είχε ρολόγια και μάθαιναν την ώρα από το χτύπημα της καμπάνας. Ήταν και η πρωινή συζήτηση μαζί με την καλημέρα. "Χτύπησε η καμπάνα του σκολειού;" ρωτούσε όποιος βαράκουγε ή όποιος είχε έρθει απ' έξω, απ' τα χωράφια, όπου πηγαίνουν οι χωριανοί απ' την αυγή για διάφορες δουλειές. "Ου, πάση ώρα έχει που χτύπησε". Ακόμα και το βράδυ στα καφενεία αναφερόταν το χτύπημα της καμπάνας. "Σηκώθηκα αυγή αυγή και πήγα και γύρισα και δεν είχε χτυπήσει ακόμα η κάμπανα του σκολειού".

Για το χτύπημα της καμπάνας του σκολειού ορίζε ο δάσκαλος ένα παιδί υπεύθυνο, κι ήταν λίγο τιμητικό, σαν τον παραστάτη της σημαίας. Και τα αγόρια ζηλεύαν αναμεταξύ τους για την προτίμηση και για το μεγαλείο που θα έχαναν να ανεβούν ψηλά στο καμπαναριό και να χτυπήσουν χαρούμενα την καμπάνα.

Μαζί με την καμπάνα του σκολειού κατάργησαν και το χτύπημα της καμπάνας του γάμου, που χτυπούσε χαρούμενα αλλά λίγο πιο αργά και πιο γλυκά, όταν ετοιμαζόταν η νύφη. Τότε ο γαμπρός με τον κουμπάρο, τους συγγενείς και τους φίλους του με τη μουσική μπροστά να παίζει ξεκινούσαν από το καφενείο που τα έπιναν ως εκείνη την ώρα και πήγαιναν στο σπίτι της νύφης να κόψουν τα κλίτσια κι από κει να ξεκινήσουν περνώντας μέσα από τα σοκάκια του χωριού να πάνε στην εκκλησία. Κι ενώ ο γλυκός ήχος της καμπάνας τους συνόδευε, ξεσήκωνε το χωριό να λάβει μέρος σ' αυτό το χαρούμενο γεγονός.

Τώρα δεν ακούγεται η καμπάνα του χωριού μας να χτυπάει γι' αυτό το κάλεσμα της χαράς. Εδώ ταιριάζει να πούμε με την πλωμαρίτικη διάλεκτο "Τώρα μουρ' κόρη μ' κίπουτα". Κι έμεινε πια η καμπάνα να χτυπά μόνο πεθαμενατζίδικα.

Γιατί άραγε μερικά χαρούμενα πράγματα τα κατάργησαν και κράτησαν μόνο τα λυπητέρα; Γιατί;

Ο σουφράς

"Βάλτι του σουφρά να φάμι" ή "Σκώστε του σουφρά". Λέξεις, προτάσεις που ήταν σε καθημερινή διάταξη δε λέγονται πια για τον απλούστατο λόγο ότι δεν τρώει πια ο κόσμος κάτω στο σουφρά.

Ένα σχεδόν μικρό τραπέζι, στρογγυλό με δυο σανίδια για πόδια λίγο παρμένα στη μέση, ήταν δεν ήταν μια παλάμη ύψος. Ήταν το τραπέζι που τρώγαμε ολόκληρη φαμίλια, σταυροπόδι στο πάτωμα. Όταν τον έφερνε κανένα παιδί τον τσουλαγέ σαν ρόδα. Τώρα που το σκέπτομαι λέω "Πώς χωρούσαμε τόσο άνθρωποι;". Μόνο ο πατέρας καθόταν σε σκαμνί, οι άλλοι χάμω γιόγκα. Έ, βέβαια, λέγαμε ο ένας στον άλλο "Μάζεψε κουμάτ' τα πουδάρια σ'" ή "Σύρτσι κουμάτ' πιο πέρα". Απορίας άξιο είναι πώς τρώγαμε τη σούπα, πώς δεν ζεματίζαστε. Και δεν είμαστε ένας, δεν είμαστε δυο, παρά "οκτώ νομάτ' σ' ένα δωμάτ'", κατά το τραγούδι. Τώρα πώς χωρούσαν οκτώ πιάτα; Μα δεν ήταν οκτώ, ένα ήταν, άντε δύο, όταν είχε και σαλάτα, κι όλοι τρώγαμε από το ίδιο πιάτο. Και για νερό μια καύκα φερμπατού (τα γαλλικά μας μαραίναν) ήταν για όλους, που τη γεμίζαμε από το κουμάρι που παίρναμε δίπλα μας όταν τρώγαμε. Όταν τελείωνε το φαγητό, φέρναμε μια μεγάλη κούπα χωματένια με γιαούρτι, ξυνόγαλο το λέγαμε τότε, με κείνη την πέτσα τη λαχταριστή, κι αφού κρατούσαμε μαγιά, το τρώγαμε όλο με μεγάλα κουτάλια της σούπας. Αυτό ήταν σε καθημερινή βάση, εκτός εξαιρέσεων.

Στο σουφρά επάνω ανοίγαν πάντα και τα φύλλα για να φτιάξουν τα χωριανά γλυκά: σαμσάδες, μπακλαβού, πλατσέδα. Τότε δεν υπήρχε έτοιμο φύλλο στο χωριό και, όταν ήταν να φτιάξουν μπακλαβού για να πάνε στο γαμπρό, χρειαζόταν να ανοίξουν πολλά φύλλα για να γίνει "αψιλή", αρχοντικά, για να πάνε στο γαμπρό. Γι' αυτό, όσες ήταν να βοηθήσουν να γίνει το γλυκό, έπαιρναν μαζί με τη ματσόβεργα και το σουφρά τους και πηγαίναν στο σπίτι της νύφης και "ματσοπτίζαν" και μάλιστα καθόταν κάτω, κατά-

χαμα. Οι σαμσάδες βέβαια θέλαν λιγότερες ματσόπτης, αλλά το έθιμο ήταν, κι ακόμα είναι, το γαμπρό να τον πηγαίνουν μπακλαβού. Όσο για την περίφημη πλατσέδα, το καθεαυτού παραδοσιακό μας γλυκό, και τώρα ακόμα γίνεται μόνο με φύλλο στο χέρι. Επίσης, στο σουφρά άνοιγαν τα φύλλα για πίτες: ριζόπιτες, κολοκυθόπιτες, χορταρόπιτες. Δε λέω για σπανακόπιτες, δεν το ξέραμε τότε το σπανάκι.

Ο σουφράς είχε κι αυτός τους κανόνες ευγενείας του. Στο σουφρά ποτέ δεν τρώγαμε χωρίς τραπεζομάντηλο, χωρίς "μισάλα", όπως τη λέγαμε. Επίσης ήταν τιμή να βάλεις μαξιλάρι να καθίσει κάποιος στο σουφρά για φαγητό και ήταν προσβολή όταν δεν του έδινες. Ένα μεγάλο αντίο λοιπόν, στο χαμηλό στρογγυλό τραπεζάκι κι ένα μεγάλο ευχαριστώ για τις αναμνήσεις που μας άφησε.

Η γωνιά μας

Εμείς γωνιά λέγαμε το τζάκι τότε, και τα δωμάτια τα λέγαμε κάμαρες. Η πιο ογαπημένη μας κάμαρα ήταν αυτή με τη γωνιά? με ταξιδύλα να καίγονται και να τριζοβολούν, ενώ πάνω στα κόκκινα τούβλα της ψήναμε κουκιά, ρεβύθια ή κάστανα, όταν είχαμε. Όμορφη γωνιά, πέτρινη, με πελεκητά στολίδια μοναδικά, βγαλμένα από τα χέρια του πατέρα. Η κάμαρα είχε και δυο μεγάλα παράθυρα, ένα καναπέ, ένα γυαλοντούλαπο κολλημένο με τη μισάντρα και το ερμάρι, που ήταν όλο μέσα έξω από ξύλο. Άλλα το πιο στολιδάτο που είχε ήταν οι κουφέσες. Φαρδιά ξύλινα ράφια, τοποθετημένα ψηλά, γύρω γύρω σχεδόν στην κάμαρα. Κουφέση είχε και η γωνιά, αλλά πέτρινη και βρισκόταν σε πιο χαμηλό ύψος, στο τελείωμα της γωνιάς.

Την πιο καλή θέση την κρατούσαν οι Παναγιές, τα εικονίσματα με το τενεκεδένιο καντήλι και τα τενεκεδένια φύλλα και πουλιά πάνω από το τζαμένιο πορτάκι του. Μπροστά στις Παναγιές έβαζαν τα ζαμπάκια και τα μυριτζίδια, που έβγαιναν στα χωράφια το χειμώνα. Στη συνέχεια, όλη η κουφέση είχε στολισμένα όρθια στον τοίχο τα

καλά πιάτα του σπιτιού, που τα είχαν φέρει από τη Σμύρνη. Αυτά δεν τα χρησιμοποιούσαν, τα είχαν για ομορφιά. Η κάτω μικρή κουφέση της γωνιάς είχε κι αυτή πιάτα στην ίδια διάταξη, είχε και τις καύκες, τα φλυτζάνια που έπιναν το γάλα ή το φασκόμηλο. Αυτά ήταν χωματένια ή φερμπατού και ήταν σε καθημερινή χρήση.

Όσο που κράταγε η μέρα, η λάμπτα του γκαζίου ήταν πάνω στη μικρή κουφέση, καθώς και το μπρούτζινο καφεκούτι με ένα διαχωριστικό στη μέση για τη ζάχαρη, που σπάνια είχε και καφέ. Όταν πλησιάζαν τα Χριστούγεννα και το Πάσχα, έπαιρναν οι γυναίκες κόλλες χρωματιστές και, διπλώνοντας την κάθε κόλλα, έφτιαχναν με το φαλίδι γλώσσες με λουλούδια και τις στερέωναν με ζυμάρι πάνω στην κουφέση. Αργότερα κατάργησαν τις χάρτινες κι έφτιαχναν υφασμάτινες με κεντήματα, πολύ όμορφες. Τα Χριστούγεννα στόλιζαν πάνω στην κουφέση και τα λίγα μανταρίνια που αγόραζαν, με αποτέλεσμα εμείς τα παιδιά να στραβιλαιμιάζουμε κοιτάζοντάς τα, καθώς τα λιγούρευμαστε.

Σ' αυτή την κάμαρα με τη γωνιά αρκετό χώρο κράταγε το γυαλοντουλάπι με τη μισάντρα, ένα είδος ντουλάπας χωρίς κανάτια, αλλά με ένα σεντόνι μπροστά, που μέσα έβαζαν τα στρώματα που τα τύλιγαν το πρωί, όταν ξυπνούσαμε. Και ήταν υφαντό λουκουμάτο, με κνικάτη μπαμπακουλα και ταντέλα κάτω κάτω.

Τώρα που φέρνω στα μάτια μου την όλη εικόνα, σκέπτομαι πως ήταν πολύ πανηγυριώτικη με τις χρωματιστές λαδόκολλες να κρέμονται, μια πράσινη μια κόκκινη και με όλα τα άλλα χρώματα και τα πράγματα γύρω γύρω. Ήταν όμως ο δικός μας ο κόσμος, ζεστός και οικείος. Κι οι Παναγιές, όπως λέγαμε τα εικονίσματα, με το αναμμένο τους καντήλι, απόμακρες και κοντινές, να κρατάν από ψηλά τις ισορροπίες στην κάμαρα με τη γωνιά.

Πέτρινα σπίτια με σουβελίκια

Δε χτίζονται πια με πέτρα τα σπίτια και με πελεκητά παράθυρα και πόρτες με φουρούσια.

Κι αν έτυχε να χτιστεί κανένα, είναι η εξαίρεση του κανόνα. Όσο πιο άρχοντες ήταν εκείνα τα χρόνια, τόσο πιο πολλά πελεκητά σκαλιστά έφτιαχναν πάνω απ' τα παράθυρα και τις πόρτες των σπιτιών τους, καθώς κι εκείνες τις εντυπωσιακές γωνίες. Επίσης τα αρχοντικά ξεχώριζαν και για το μοναδικό μπαλκόνι που έφτιαχναν με ωραία κάγκελα και σανιδένιο πάτωμα πάνω σε σιδεριές. Υπήρχαν επίσης και κλειστά μπαλκόνια, ήταν όμως πολύ λίγα.

Αλλά και η μεσαία τάξη με πέτρα, σουβελίκια και πέτρινες γωνίες έφτιαχνε τα σπίτια της, πιο απλά, πιο φτωχικά, με λιγότερα ή καθόλου σκαλιστά, αλλά σουβελίκια έβαζαν και στα παράθυρα και στην πόρτα. Επίσης, δεν έφτιαχναν εκείνες τις όμορφες γωνίες, γιατί η πέτρα δεν ήταν τόσο πλούσια, ώστε να φτάσει να πελεκηθεί και να εξέχει από το χτίσιμό της στις γωνίες, όπου την τοποθετούσαν για το δέσιμο του σπιτιού. Εννοείται, όλα αυτά για λόγους οικονομίας, δυστυχώς, για λιγότερα μεροκάματα.

Καθισμένοι κατάχαμα κοντά στο γιαπί που γινόταν, οι πελεκητάδες της πέτρας, κρατώντας στο δεξί χέρι τον ματραγκά και στο αριστερό το καλέμι, σχημάτιζαν με επιδεξιότητα ότι είχαν επιλέξει να φτιάξουν, ενώ ακουγόταν το χαρακτηριστικό τσαφ τσαφ της πέτρας που ξεφλουδίζόταν.

Πελεκάνοι ήταν ο Γιάννης ο Μπάσιος, που είχε μάθει και το γιό του το Στρατή, ο Στέλιος ο Αβαγιάννης, που είχε μάθει και το γιο του Αποστόλη καθώς και τον ανηψιό του, τον Αντώνη Ταξείδη, κι ο Γιάννης ο Πονηρός. Πελεκάνος είναι κι ο Νικόλας Καρνάς. Την πέτρα από το βουνό, τ' Αλωνέλια, την έβγαζαν άλλοι και την κατέβαζαν με μουλάρια στο χωριό, εκτός αν ήθελαν για κάποιους λόγους να παν οι ίδιοι. Με την ίδια πέτρα έφτιαχναν και τα τζάκια του χωριού με σχέδια πελεκητά κι αυτά με ωραίο φινίρισμα.

Τώρα τα σπίτια στο χωριό χτίζονται όπως και στην Αθήνα, με τσιμέντο και τούβλα. Πολλοί μαστόροι αυτής της τέχνης δεν υπάρχουν πια,

αλλά ασφαλώς θα στοιχίζει και πολλά να κάνει κανείς ένα σπίτι με πελεκητά στολίδια, γιατί πράγματι ήταν στολίδια, ήταν κέντημα πάνω στην πέτρα, που έμειναν να τα θαυμάζουμε σήμερα, όσα έμειναν.

Παράθυρα

Παράθυρα του χωριού μου, δίφυλλα, μακρόστενα, χρωματιστά παράθυρα αγαπημένα. Σφιχτά δεμένα με του βουνού την πέτρα, παράθυρα στα χρώματα της γης, της ελιάς, του κάμπου, της θάλασσας, του γέρικου ξύλου, του ξανθού σταριού, του ώριμου βύσσινου, κι αχνά γκριζογάλανα, σαν την αυγή όταν γλυκοχαράζει. Παράθυρα μεγάλα, για τα νησιώτικά σπίτια μας, χωρίς μπαλκόνια, δίχως κάγκελα, βαλμένα στις εκατοχρονίτικες σιδερένιες θηλιές, που στο άνοιγμά τους βγαίνουν έξω από το πέτρινο κασαλίκι τους στη γειτονιά σεργιάνι. Παράθυρα που στο πλατύ περβάζι σας στήθη κοριτσιών ακούμπησαν, περιμένοντας ένα σύνθημα, ένα σφύριγμα, ένα τραγούδι, που θα ακουγόταν από τον Πλάτανο, τον Παράδεισο ή από κάποιο τρίστρατο του χωριού. Παράθυρα που τον ήλιο ανοίξατε διάπλατα να μπει, το δυνατό βοριά κλείσατε έξω τις μεγάλες νύχτες του χειμώνα και ζηλότυπα κρατούσατε κλειστά όσο να ξημερώσει τις ίδιες ανάσες, τους ίδιους ανθρώπους, τις ίδιες γενιές. Παράθυρα χρωματιστά, την αγαπημένη του παληκαριού κρατήστε κοντά σας τις ώρες που η καρδιά με λύπη είναι φορτωμένη, που τα δυο της μπράτσα σε σένα ακουμπά, περιμένοντας να πέσει ένα αστέρι, περιμένοντας την αγάπη να περάσει για να της πει τραγουδιστά

Στο παραθύρι που ακουμπάς ξερά είναι τα ξύλα

Κι από την εμορφάδα σου ανθούν και βγάζουν φύλλα.

Έβγα στο παραθύρι σου να δω την ομορφιά σου

Να δω αν σεκλετίζεται για μένα η καρδιά σου.

Ο γυαλάς

Ένα καλάθι σε σχήμα ταψιού μεγάλου, με χέρι που σχημάτιζε μια μεγάλη καμπύλη, είχε περασμένο στο μπράτσο του ο γυαλάς, που γύριζε τις γειτονιές με το εμπόρευμά του. Ήταν ξενομερίτης κι ερχόταν μερικές φορές το χρόνο με την πραμάτεια του που χωρούσε όλη κι όλη σ' αυτό το παράξενο καλάθι. Και χαμηλόφωνα, λες και συστηνόταν, έλεγε "Ο γυαλάς, ο γυαλάς". Έβγαιναν οι γυναίκες από τα σπίτια τους να ψωνίσουν και τα παιδιά να χαζέψουν. Γύρω από το κατάστημα με τα γυάλινα ποτηράκια, τα πορσελάνινα φλυτζανάκια του καφέ, τα λίγα πηρουνάκια και τα κουταλάκια του γλυκού. Ακόμα είχε και πιατάκια, που ήταν όλα τους διαφορετικά, μα τα πιο φανταχτερά, ήταν κάτι χρωματιστές φλυτζάνες φερμπατού (εμαγιέ), μπλε, γαλάζιες, άσπρες, όλες με λουλουδάκια επάνω. Είχε και τρία τέσσερα γυαλιά της λάμπας, περασμένα σε καλάμι, χωριστά το καθένα, γύρω από το καλάθι. Και ψωνίζαν πια οι γυναίκες, και κάναν παζάρια και τι παίρναν; Δυο ποτηράκια για το ρακί και τρεις καντήλες (μεγάλα ποτήρια) για το νερό η μία, δυο φλυτζανάκια του καφέ και τρία χλιάρια η άλλη, μια φλυτζάνα φερμπατού κι ένα γυαλί της λάμπας η Τρίτη, όλες οι γυναίκες έτοι ψωνίζαν πάνω κάτω. "Πάρτε τίποτα παραπάνω, γιατί θα αργήσω να έρθω" έλεγε. "Όχι, φτάνουν, την άλλη φορά άμα ξανάρθεις, θα πάρουμε" έλεγαν. Τώρα πως δεν ήταν εξάδες και ήταν λογιών λογιών τι πείραζε; Είχαν και ποικιλία. Ήταν και αφορμή να μαλώνουν τα μωρά αναμεταξύ τους για το ποιος πήρε ποιανού το χλιάρ' που είχε ένα πλελ' απάνω και ποιος το χλιάρ' που είχε μια γλαιστρούδα. Τόσο ...όμοια ήτανε.

Όλα αυτά που γράφτηκαν για το γυαλά έχουν πολλή ομοιότητα με τον πραμάτευτή. Γιατί το ίδιο καλάθι χρησιμοποιούσαν κι οι δυο. Μόνο στην πραμάτεια ήταν η διαφορά. Κι αντί για φλυτζανάκια και τα λοιπά, ο πραμάτευτής είχε τσιμπιδάκια, κουβαρίστρες, χρώματα ένα σωρό, όπως λέει σ' εκείνο το όμορφο τραγούδι "Ο πραμάτευτής". Βίοι παράλληλοι, άλλωστε.

ΚΑΤΟΥΔΙΑ ΚΑΙ ΒΙΓΛΙΑ

του Βασιλη Ψαριανού

Οι τοποθεσίες Κατούδια και Βιγλιά βρίσκονται στα βόρεια του σημερινού οικισμού της Βρίσας, στους βραχώδεις και δύσβατους λόφους, που υψώνονται μετά την επίπεδη περιοχή της Πευκιανής.

Το ορεινό και βραχώδες συγκρότημα των λόφων παρεμβάλλεται ανάμεσα στο ποτάμι της Λαγκάδας, (ανατολικά), και στον Αλμυροπόταμο, (βορειοδυτικά). Αρχίζει με το λόφο Οργάνι και

τόπο υψηλό στα χαμηλότερα) και η ονομασία Βιγλιά από τη λέξη βίγλα (υποκοριστικό βιγλίον - βιγλία) και σημαίνει μικρές βίγλες, δευτερεύουσες βίγλες σε αντιδιαστολή με τις κύριες βίγλες.

Πώς προήλθαν όμως αυτές οι ονομασίες και ποιά σχέση έχουν οι δυο αυτές τοποθεσίες με τις άλλες βίγλες, την Παλιά Βίγλα, που βρίσκεται στα νοτιοδυτικά υψώματα της περιοχής του χωριού μας και κατοπτεύει τη θάλασσα από την πλευρά των Ψαρών, και τη Νέα Βίγλα, νότια, στο λόφο της Κορώνης, που κατοπτεύει τη θάλασσα προς την πλευρά της Χίου και του Λογαρά;

Κατούδια και βιγλιά. Άποψη από τον κάμπο της Πευκιανής (φωτο Β.Ψ.)

καταλήγει στο Φτερό πάνω από τις απότομες όχθες του Αλμυροπόταμου. Στη μέση περίπου της λοφοσειράς βρίσκονται τα Κατούδια στο πρώτο επίπεδο και τα Βιγλιά στο υψηλότερο επίπεδο. Οι ονομασίες και των δυο αυτών τοποθεσιών είναι μεσαιωνικές, της βυζαντινής εποχής. Η ονομασία Κατούδια ετυμολογείται από το κατείδον (αόριστος του ρήματος καθορά, που σημαίνει βλέπω προς τα κάτω, παρατηρώ από

Ο αείμνηστος Κώστας Τσέλεκας στο βιβλίο του "Το χωριό μου η Βρίσα Λέσβου" υποστηρίζει ότι στα Βιγλιά υπήρχε άλλη μια θέση βιγλάτορα, χωρίς όμως να διευκρινίζει τον ειδικότερο ρόλο που έπαιζε, την περιοχή δηλαδή που κατόπτευε και τη σχέση του με τις άλλες Βίγλες, καθώς και με τα Κατούδια που βρίσκονταν στο αμέσως κατώτερο επίπεδο.

Η γνώμη μου είναι ότι από τις δυο αυτές τοπο-

θεσίες δε χρειαζόταν και δε μπορούσε να γίνει ασφαλής κατόπτευση της θάλασσας Βατερών - Αγίου Φωκά αλλά ούτε και των χερσαίων προσβάσεων προς το χωριό από το βορρά, από την πλευρά Γρίπας και Πολυχνίτου. Το πρώτο επιτυχανόταν από τη Νέα Βίγλα, ενώ το δεύτερο ήταν αδύνατο για πολλούς λόγους και διότι οι επιδρομείς μπορούσαν να ακολουθήσουν το μονοπάτι που παρακολουθεί τον ρου του Αλμυροπόταμου και να φθάσουν αθέατοι ως το Λιβάδι και την Πευκιανή. Εξάλλου και οι δυο τοποθεσίες, Κατούδια και Βίγλια, είναι προσανατολισμένες προς την επίπεδη έκταση της Πευκιανής και προς τους λόφους που είναι χτισμένο το σημερινό χωριό της Βρίσας. Εάν λοιπόν δεχτούμε ότι έπαιζαν κάποιο ρόλο για την ασφάλεια του χωριού και ήταν ενταγμένες οι δυο θέσεις στο σύστημα κατόπτευσης των κινήσεων του εχθρού, που δεν ήταν άλλοι από τους πειρατές, οδηγούμαστε στην υπόθεση ότι από τις τοποθεσίες αυτές γινόταν η κατόπτευση όχι των αποβατικών κινήσεων των πειρατών αλλά της προώθησής τους στα ενδότερα, της εισόδου τους στο χωριό και της αναχώρησής τους από το χωριό.

Η υπόθεση αυτή γίνεται περισσότερο πειστική, εάν με την φαντασία μας παρακολουθήσουμε την κατεύθυνση και την πορεία που θα ακολουθούσαν οι πανικόβλητοι κάτοικοι του χωριού μας μόλις οι βιγλάτορες από την Παλιά ή τη Νέα Βίγλα έδιναν το σήμα κινδύνου. Οι κάτοικοι του χωριού είχαν δυο εξόδους διαφυγής: τη μια μέσω του Λόγγου της Ζίβας προς τη Λαγκάδα και την άλλη μέσω του δάσους της Πευκιανής ν' ανέβουν στα υψώματα που βρίσκονται τα Κατούδια και τα Βίγλια. Και από κει, εάν ο εχθρός τους καταδίωκε, να προωθηθούν προς το εσωτερικό του νησιού σε ακόμη πιο απρόσιτα και δασοσκεπή εδάφη.

Οι προγονοί μας λοιπόν που ανέβαιναν στα Κατούδια και στα Βίγλια την ώρα του κινδύνου, κρυμένοι στα βράχια και στην πυκνή βλάστηση, που κάλυπτε τα υψώματα, "καθορούσαν" παρατηρούσαν προς τα κάτω στην Πευκιανή και "βίγλιζαν" από τα ψηλότερα να δουν εάν οι πει-

ρατές ανακάλυψαν το χωριό που ήταν κρυμένο στη λόχη πίσω από τα υψώματα της Χούλιαρης, της Ορνής και Πλατιάρας. Και έαν τελικά κουρσεύονταν το χωριό τους, περίμεναν πρώτα να δουν τους πειρατές να φεύγουν και ν' ανοίγονται στο πέλαγος και μετά κατέβαιναν από τους λόφους και γύριζαν στα ρημαγμένα τους σπίτια.

Τα Κατούδια και τα Βίγλια, λοιπόν, ήταν η πλησιέστερη προς το χωριό θέση που παρείχε και ασφάλεια σε ώρα κινδύνου και συγχρόνως παρείχε τη δυνατότητα της αθέατης κατόπτευσης των κινήσεων των επιδρομέων.

Η επυμολόγηση πάντως των δυο παραπάνω τοποθεσιών, η συσχέτισή τους δηλαδή με το κατείδον και τα βιγλία (υποκοριστικό της βίγλας) μας οδηγούν και σε ένα άλλο σημαντικό συμπέρασμα: ότι το χωριό βρισκόταν ήδη από τη βυζαντινή εποχή (9ος, 10ος αιώνας) στη σημερινή του θέση, συνυπάρχοντας ίσως και με άλλους οικισμούς, που υπήρχαν στην ευρύτερη περιοχή και στους οποίους εγκαταστάθηκαν οι κάτοικοι της αρχαίας Βρίσας, όταν αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την παράλια πόλη τους. (Παλιόπυργος, Λιβάδι, Δαξάρι, Αιγίδα: βλ. και Βασιλη Ψαριανού: Αρχαίοι και Μεσαιωνικοί οικισμοί στην περιοχή Βρίσας. Αντίλαλος Βρίσας τεύχος 22 Ιούλιος 1996).

ΤΑ ΒΡΙΣΑΓΩΤΙΚΑ ΠΙΟ... "ΚΑΘΑΡΟΑΙΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ"

του Β. Ψαριανού

Ο τραχανάς στα βρισαγώτικα λέγεται τραχανός κι αυτό είναι το σωστότερο, διότι προέρχεται από την αρχαία ελληνική λέξη τραγανός.

Το πλιγούρι ή μπλουγούρι στα βρισαγώτικα πνιγούρι, διότι προέρχεται από το ρήμα πνίγομαι.

Η μαρίδα στα βρισαγώτικα σμαρίδα, διότι προέρχεται από την αρχαία ονομασία του φαριού σμαρίς.

Το τριζόνι τριξαλλιά από το αρχαίο τρωξαλλίς. Ο βάτραχος στα βρισαγώτικα βαθρακός, διότι

προέρχεται από το αρχαίο ελληνικό βάθρακος.

Τα πίτουρα στα βρισαγώτικα πίτυρα από το αρχαίο ελληνικό πίτυρον.

Ο κότσυφας στα βρισαγώτικα κόσυφας από το αρχαίο κόσυφος.

Ο συκοφάγος στα βρισαγώτικα σκόχλουρας (συκόχλωρας) από το αρχαίο συκοχλωρίων.

Το βούρλο στα βρισαγώτικα βρούλο διότι προέρχεται από το αρχαίο βρούλλον - βρύλλον.

Το βελανίδι στα βρισαγώτικα βαλανίδι, διότι προέρχεται από το βαλανίδιον, υποκοριστικό του βάλανος.

Ο λόξυγγας στα βρισαγώτικα κλούξας, διότι προέρχεται από το αρχαίο κλώξος.

Η βρούβα στα βρισαγώτικα λαψάνα από το αρχαίο λαψάνη.

(και έπειται συνέχεια...)

ΤΙ ΞΕΡΕΙ Ο ΠΑΤΕΡΑΣ

Έξι χρονών: Ο πατέρας τα ξέρει όλα

Δέκα χρονών: Ο πατέρας ξέρει πολλά

Δεκαπέντε χρονών: Όσα ο πατέρας ξέρει τα ξέρουμε και μεις

Είκοσι χρονών: Σίγουρα υπάρχουν πολλά πράγματα που ο πατέρας δεν ξέρει

Τριάντα χρονών: Θα μπορούσαμε, όπως και να 'ναι, να ζητήσουμε τη γνώμη του πατέρα

Σαράντα χρονών: Παρ' όλα αυτά κι ο πατέρας κάτι ξέρει

Πενήντα χρονών: Ο πατέρας όλα τα ξέρει

Εξήντα χρονών: Αχ, αν ακόμα μπορούσαμε να ζητήσουμε τη γνώμη του πατέρα!

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Εάν επιθυμείτε να συνεχιστεί η αποστολή του περιοδικού ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ της ΒΡΙΣΑΣ στη διεύθυνση του σπιτιού σας ή της εργασίας σας παρακαλούμε να μας ενημερώσετε στελνοντας και την ετήσια συνδρομή σας (3.000 δρχ.) με επιταγή στον ταμία του Συλλόγου μας κ. Ν. Γκουγκούλιο (Εθνικής Στέγης 23, 171 24 Νέα Σμύρνη ΑΘΗΝΑ) ή παραδίνοντας το παραπάνω ποσό ιδιοχείρως σε κάποιο άλλο μέλος του Δ.Σ., με το οποίο τυχόν να συναντηθείτε.

Η συνδρομή σας είναι αναγκαία για να μπορέσουμε να συνεχίσουμε την έκδοση του περιοδικού μας.

Σας ευχαριστούμε

Σημ. Η παραπάνω ανακοίνωση είναι ευνόητο ότι δεν αφορά όσους παραβρέθηκαν στη Γεν. Συνέλευση και ανανέωσαν την εγγραφή τους.

ΤΟ ΛΥΚΕΙΟ ΠΟΛΥΧΝΙΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Διαβάσαμε την είδηση στα Αιολικά Νέα της Κυριακής 30 Απριλίου και νιώσαμε περήφανοι, γιατί η πνευματική "φλέβα" του τόπου μας παραμένει ζωντανή και δυνατή. Το ΛΥΚΕΙΟ ΠΟΛΥΧΝΙΤΟΥ κερδίζει πανευρωπαϊκές διακρίσεις!

Για μας η διάκριση του Λυκείου Πολυχνίτου είναι και ένα μήνυμα προς όλους εκείνους, εκπαιδευτικούς και μαθητές, που μεμψιμοιρούν και προφασίζονται διάφορες υλικές ελλείψεις, για να

συγκαλύψουν τις προσωπικές τους ευθύνες, γιατί αφήνουν αναξιοποίητες τις ευκαιρίες που τους προσφέρονται στη σύγχρονη εποχή.

Συγχαίρουμε τους καθηγητές και μαθητές της περιβαλλοντικής ομάδας του Λυκείου Πολυχνίτου και τους ευχόμαστε να είναι πάντα στην πρωτοπορία για περισσότερη γνώση και πρόοδο.

(παραθέτουμε φωτοτυπία από το δημοσίευμα των Αιολικών Νέων)

Το Λύκειο Πολιχνίτου σε ευρωπαϊκό πρόγραμμα συνεργασίας σχολείων

Σε ευρωπαϊκή τροχιά με τη χρήση νέων τεχνολογιών μπήκε το Λύκειο Πολιχνίτου, το οποίο έγινε πρόσφατα μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου "Νέοι δημοσιογράφοι για το περιβάλλον" (Young reporters for the Environment). Στο δίκτυο αυτό συμμετέκουν σχολεία από 13 ευρωπαϊκές χώρες με σκοπό υπερθνητικές συνεργασίες και δραστηριότητες πάνω σε περιβαλλοντικά θέματα. Γενικός συντονιστής του προγράμματος είναι η FEEE (Federation for the Environmental Education in Europe), ενώ εθνικός συντονιστής είναι η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης. Τα σχολεία-μέλη του δικτύου χωρίζονται σε ομάδες με κοινό θέμα έρευνας και συνεργατόμενα μέσω Ιντερνετ δημοσιεύουν τα άρθρα στις σελίδες των "Νέων δημοσιογράφων" στο Web, στην αγγλική γλώσσα.

✓ Η Περιβαλλοντική Ομάδα του σχολείου μελέτησε τους υγροβιότοπους της Καλλονής

Η Περιβαλλοντική Ομάδα του Λυκείου Πολιχνίτου με συντονιστής τη φιλόδοχο κ. Γιαννικοπούλου Αιμιλία και τον κημικό κ. Νικέλιπην Ευστρατίο, συνεργάστηκε με το Γαλλικό Λύκειο Fuillade και το Robert College, ιδιωτικό κολλέγιο της Κωνσταντινούπολης, με κοινό θέμα "Παράκτιοι Υγρότοποι". Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, η Π.Ο. του Λυκείου ανέλαβε να μελετήσει τους υγροβιότοπους του Κόλπου Καλλονής που εντάχθηκαν στο Ευρωπαϊκό δίκτυο "Natura 2000". Το προϊόν της μελέτης που πρόσκυψε ώστερα από βιβλιογραφικές μελέτες, συνεντεύξεις με αρμόδιους και επιτόπια έρευνα, είναι ένα άρθρο το οποίο δημοσιεύτηκε στο Press Agency της ομάδας. Στο άρθρο αναδεικνύεται η σημασία της συνεργασίας μεταξύ των δύο σχολείων.

και η οικονομική σημασία των υγρότοπων της περιοχής μας, προτείνεται η βιώσιμη ανάπτυξη ως μοντέλο διαχείρισης, την ανάγκη ενημέρωσης του ντόπιου πληθυσμού, η προστασία της τοπικής κλωρίδας, πανίδας και κυρίως ορνιθοπανίδας που μπορεί να αξιοποιηθεί ως πόλος έλξης του οικολογικού τουρισμού.

Εκτός από την πλεκτρονική συνεργασία, το δίκτυο οργανώνει και συναντήσεις των μαθητών των ευρωπαϊκών σχολείων σε

πρωτεύουσες - μέλη του προγράμματος. Στα πλαίσια αυτά, φέτος επιλέχτηκε ως εκπρόσωπος της Ελλάδας ο μαθητής της Β' Λυκείου Πολιχνίτου Τσακνίδης Κυριάκος, που θα πάρει μέρος στο Φόρουμ της Αισθάνοντας 9 - 13 Μαΐου με θέμα "Βιώσιμη ανάπτυξη: μια στρατηγική για το μέλλον".

Επίσης, η ομάδα "Παράκτιοι Υγρότοποι" των τριών συνεργασόμενων σχολείων επιλέχτηκε ως η καλύτερη συνεργα-

ζόμενη ομάδα του δικτύου και οι συντονιστές καθηγητές των τριών σχολείων θα συναντηθούν στη Γαλλία στις 11-14 Μαΐου για να συντάξουν πρόταση με οδηγίες για την καλύτερη συνεργασία των ευρωπαϊκών σχολείων του δικτύου και να οργανώσουν την εξέλιξη της συνεργασίας για την επόμενη χρονιά. Επιπλέον, για την επόμενη χρονιά όλη η ομάδα μέσω του προγράμματος Lingua θα ταξιδέψει στη Βαρκελώνη για να παρουσιάσει στο Λύκειο

Les Verdaguer τη συνέχεια της ελληνικής γλώσσας μέσα από δύο Λέσβιους ποιτές, τη Σαπφώ και τον Ελύτη.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΒΡΙΣΑΣ

"Η Τράπεζα αίματος" Βρίσας

Ένα όνειρο που αρκετά χρόνια τώρα ήταν σκοπός του εκπολιτιστικού συλλόγου Βρίσας "Ο Άγιος Κωνσταντίνος" έγινε πραγματικότητα στις 13 Νοεμβρίου 1999.

Θελήσαμε και στο παρελθόν να δημιουργήσουμε στο χωριό μας μια τράπεζα αίματος η οποία να μπορεί να προσφέρει κάτι όταν η δύσκολη στιγμή βρισκόταν μπροστά μας και παρά τη στενοχώρια της αρρώστιας θα τρέχαμε να βρούμε τις φιάλες αίματος που μας ζητούσε το νοσοκομείο. Άλλα οι προσπάθειές μας δεν εύρισκαν ανάλογη ανταπόκριση.

Πριν αρκετό καιρό και πάλι αρχίσαμε την ίδια κίνηση για να μπορέσουμε να περάσουμε το μήνυμα της σπουδαιότητας μιας παρακαταθήκης αίματος στο χωριό μας και το πετύχαμε.

Κοντά μας και βοηθός στάθηκε ο συγχωριανός μας γιατρός Νίκος Μαυρουδής, τον οποίο ευχαριστούμε ιδιαιτέρως διότι ένα μεγάλο μέρος της επιτυχίας ανήκει σ' αυτόν, στην αγάπη του για

τη Βρίσα.

Έτσι λοιπόν στις 13-11-99 το κλιμάκιο της αιμοληψίας βρισκόταν στο χωριό μας και μαζί του οι χωριανοί μας γιατροί Νίκος Μαυρουδής και Μιχάλης Πελέκος που πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους.

Οι Βρισαγώτες πρόσφεραν 38 φιάλες αίματος και έτσι γεννήθηκε από τη μέρα αυτή η "Τράπεζα αίματος Βρίσας".

Δυστυχώς η νεολαία του χωριού μας δεν προσέρθηκε σε μεγάλο ποσοστό.

Πιστεύουμε στο μέλλον να αντιληφθούν τη σπουδαιότητα του σκοπού μας και να συμπεριληφθούν στην ομάδα των αιμοδοτών για νά γίνει αυτή η τράπεζα αίματος όσο το δυνατόν πιο μεγάλη και να μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του χωριού μας.

Ένα μεγάλο εύγε αξίζει σε όλους τους εθελοντές αιμοδότες.

Εμείς δε όλοι όσοι δώσαμε το αίμα μας, μ' αυτό θα βρισκόμαστε κοντά σας Βρισαγώτες, για να σας συμπαρασταθούμε σε μια δύσκολη στιγμή.

13 Νοεμβρίου 1999. Συγχωριανοί μας εθελοντές αιμοδότες

Ο Πρόεδρος του συλλόγου

Παππάς Παναγιώτης

Εθελοντές αιμοδότες

1. Κων/νος Λαζόπουλος
2. Γεώργιος Βαλιλής
3. Μυρσίνη Καλατζή
4. Κων/νος Καλατζής
5. Κων/νος Καραϊσκος
6. Κων/νος Παππάς
7. Ευάγγελος Βαλιλής
8. Νικόλαος Μαυρουδής
9. Ειρ. Καραϊσκου
10. Ευστρ. Αλβανός
11. Μαρ. Γερακέλλη
12. Ιωαν. Γκουγκούλιος
13. Μαριάνθη Ντινενή
14. Γεωργ. Μαυρουδής
15. Σπυρ. Τριανταφύλλου
16. Κάρεν Καλαγάνη

17. Γεωργ. Χαχαδάκης
18. Βασιλ. Τσέλεκας
19. Σταυρούλα Νικέλλη
20. Δημ. Νικέλλης
21. Στέλιος Μπινής
22. Αθαν. Δημητρακέλλης
23. Ελευθ. Αναγνωστοπούλου
24. Δημ. Ταξείδης
25. Αναστ. Πάλλη
26. Παναγ. Παππάς
27. Παναγ. Καλαγάνης
28. Γαβριήλ Πανσέληνος
29. Φίλιππος Φιλίππου
30. Δέσποινα Μαυρουδή
31. Δημ. Δεκελιώτης
32. Ειρ. Κολλαρά
33. Μαρία Χαχαδάκη
34. Ζαχαρώ Παππά
35. Ευστρ. Βερβάτης
36. Ευμορφία Τσέλεκα
37. Χριστίνα Σάββα
38. Βεΐζη Γκεζίμ

13 Νοεμβρίου 1999. Συγχωριανοί μας εθελοντές αιμοδότες

Ο Σύλλογος Βρισαγωτών Αθήνας συγχαίρει για την ευγενική πρωτοβουλία και την ανθρωπιστική τους δράση τόσο τον αδελφό Πολιτιστικό Σύλλογο Βρίσας όσο και τους εθελοντές αιμοδότες συγχωριανούς μας.

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

Έφυγε ο Μίλτης Παρασκευαϊδης. Μια ακόμα μεγάλη πνευματική μορφή της Λέσβου πέρασε στην Ιστορία των αιολικών γραμμάτων. Ο Μίλτης Παρασκευαϊδης λάμπρυνε την πνευματική παράδοση του νησιού μας με την πολυεπίπεδη πνευματική του δράση ως φιλόλογος, δημοσιογράφος, λογοτέχνης, ζωγράφος και ερευνητής της λαογραφίας και αρχαιολογίας\$ το πιο λαμπρό όμως αποτύπωμα που άφησε πίσω του, πολύτιμη κληρονομιά στους μαθητές του, τους φίλους του, τους συναγωνιστές και τους συνεργάτες του, καθώς και σ' όσους είχαν την τύχη να τον γνωρίσουν από κοντά, ήταν η ανθρωπιά του.

Επικήδειος για το Μόσχο Στρούμπα από τον Δ. Ταξείδη

Φίλε Μόσχο,

Συγκεντρωθήκαμε σήμερα όλοι οι συγχωριανοί σου, για να σε κατευδώσουμε στην τελευταία σου κατοικία και όλοι με δάκρυα στα μάτια σου λέμε το ύστατο αντίο.

Δεν το πιστεύουμε, πως θα μας λείψεις εσύ, που μέχρι χθες ήσουν κοντά μας και σκόρπιζες τη χαρά και το γέλιο με το πλατύ χαμόγελό σου και τα αστεία σου.

Πάλεψες με τη φοβερή και ύπουλη αρρώστια και μέχρι το τέλος στάθηκες παλικάρι χωρίς να καταλάβει κανείς τι έτρωγε τα σωρικά σου.

Πάλεψες αλλά νικήθηκες. Αυτή είναι η μοίρα των ανθρώπων! Έφυγες αφήγοντας στη σύζυγό σου, στα παιδιά σου, στα αδέλφια σου, στους φίλους σου, στους χωριανούς σου, τον πόνο και τη θλίψη.

Αλησμόνητε φίλε, μας πλήγωσες με το χαμό σου, αλλά παρηγοριόμαστε με τη σκέψη, ότι ο Θεός κρίνει και παίρνει κοντά του όποιον αγαπά.

Η συνεισφορά σου στον τόπο που γεννήθηκες, μεγάλωσες και έζησες ήταν μεγάλη. Γιός υπαλλήλου της Κοινότητας, του αείμνηστου Απόστολου, συνέχισες το έργο του με την ίδια αγάπη και καλοσύνη.

Εργάστηκες 35 χρόνια ως υπάλληλος της Κοινότητάς μας και στη μακρόχρονη υπηρεσία σου εξυπηρέτησες όλους τους χωριανούς και βοηθούσες πάντα να λύνονται τα προβλήματα του χωριού μας.

Ήσουν ένα ζωντανό κύτταρο της μικρής κοινωνίας μας, ένας παράγοντας προόδου.

Τελευταία από άλλο μετερίζι, από τη θέση του Συμβούλου του Τοπικού Συμβουλίου Βρίσας, έθεσες και πάλι τον εαυτό σου, στην υπηρεσία των συγχωριανών και μπορώ να διαβεβαιώσω ότι ήσουν ανήσυχος και πάντα σκεπτόσουν το καλό για τους Βρισαγώτες και την πρόοδο του χωριού μας, που τόσο αγάπησες.

Στο καλό φίλε μου, εκεί στους ουρανούς που

ταξιδεύεις σήμερα, δεν θα είσαι μόνος, έχεις να συναντήσεις τους άλλους της παρέας που μας αφησαν πολύ νεοί κι αυτοί.

Αντίο για πάντα αγαπημένε και αξέχαστε Μόσχο.

Σε χαιρετώ εκ μέρους των συγχωριανών μας, του Δημάρχου και του Δημοτικού Συμβουλίου, των μελών του Τοπικού Συμβουλίου Βρίσας.

Όλοι ενώνουμε την προσευχή μας για ανάπτυξη της ψυχής σου για να 'ναι ελαφρύ το χώμα της πατρικής γης που θα σε σκεπάσει σε λίγο.

Ας είναι αιωνία η μνήμη σου.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΒΡΙΣΑΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΜΟΣΧΟΥ ΣΤΡΟΥΜΠΑ:

Από τον Κώστα Κων/νο 10.000 δρχ.
και τον Γεωργέλη Παν. 10.000 δρχ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις 1999

- 1) Άρρεν Φρύσσα Αποστόλου
- 2) Άρρεν Βάσσου Ιωάννη
- 3) Θήλυ Κατσόνη Χαρίλαου (μόνιμος κάτοικος Βρίσας)
- 4) Θήλυ Νικέλλη Στυλιανού
- 5) Θήλυ Λάσκαρη Δημητρίου (μόνιμος κάτοικος Βρίσας)
- 6) Θήλυ Γεωργακή Ευστρατίου (μόνιμος κάτοικος Βρίσας)
- 7) Άρρεν Προκοπίου Μιχαήλ (μόνιμος κάτοικος Βρίσας)
- 8) Άρρεν Κατσιγίνη Μικέ
- 9) Άρρεν Βαληλή Ευάγγελου (μόνιμος κάτοικος Βρίσας)

Γεννήσεις 2000

- 1) Άρρεν Γεωργίου Βάσσου (μόνιμος κάτοικος Βρίσας)
- 2) Άρρεν Γεωργίου Κούσκου (μόνιμος κάτοικος

Βρίσας)

3) Θήλυ Χρήστου Κουτσουραδή (μόνιμος κάτοικος Βρίσας)

ΓΑΜΟΙ (Δ.Δ. Βρίσας)

- 1) Μαργαρίτης Θεόδωρος του Γεωργίου με την Λεοντή Ταξία του Δημητρίου παντρεύτηκαν στον Πολιχνίτο την 6-6-1999
- 2) Προκοπίου Παράσχος του Χαραλάμπους με την Πάγκα Γιαννούλα του Περικλή παντρεύτηκαν στην Βρίσα την 2-9-1999
- 3) Ζαφειρίου Δημήτριος του Ευλάβιου με την Κατσιγένη Σαπφώ του Ευστρατίου παντρεύτηκαν στην Βρίσα την 6-11-1999
- 4) Κουτσουραδής Χρήστος του Βασιλείου με την Βανζέττεν Βιλαμήνα - Χεντρίκα Γιανβίλαμ παντρεύτηκαν στον Δήμο Πολιχντίου την 4-1-2000

(Ευχόμαστε σε όλους κάθε ευτυχία)

ΘΑΝΑΤΟΙ

- 1) Νικέλλης Γεώργιος του Δημητρίου
- 2) Πετράς Κων/νος του Δημητρίου
- 3) Καλατζής Αριστείδης του Παναγιώτη
- 4) Πορτογλή Ειρήνη του Παναγιώτη
- 5) Φιλιππίδης Γαβριήλ του Λουκά απεβίωσε την 7 Αυγούστου 1999
- 6) Λινάρδος Γεώργιος του Κων/νου απεβίωσε στην Βρίσα την 13 Αυγούστου 1999
- 7) Στρούμπας Μοσχόβης του Αποστόλου απεβίωσε στη Μυτιλήνη την 26 Αυγούστου 1999
- 8) Ταξείδης Ευάγγελος του Μιλτιάδη απεβίωσε στη Μυτιλήνη την 31 Αυγούστου 1999
- 9) Καρβούνη Στέλλα χήρα Εμμανουήλ απεβίωσε στη Βρίσα την 13 Σεπτεμβρίου 1999
- 10) Μαργαρίτη Ευαγγελία σύζυγος Ευστρατίου απεβίωσε στη Μυτιλήνη την 20 Σεπτεμβρίου 1999
- 11) Ιατρέλλη Ελένη του Παναγιώτη απεβίωσε στη Βρίσα την 2 Οκτωβρίου 1999
- 12) Κωλέτης Κων/νος του Θεοδώρου απεβίωσε στη Βρίσα την 22 Οκτωβρίου 1999
- 13) Καρέτας Σταύρος του Κων/νου απεβίωσε στη Μυτιλήνη την 11 Δεκεμβρίου 1999
- 14) Νικέλλης Κων/νος του Ευσταθίου απεβίωσε στη Μυτιλήνη την 21 Δεκεμβρίου 1999
- 15) Γεωργαντή Θέκλα χήρα Ευστρατίου απεβίωσε στην Αθήνα την 29 Δεκεμβρίου 1999
- 16) Μαργαρίτης Ιωάννης του Αγγελή απεβίωσε στη Μυτιλήνη την 31 Δεκεμβρίου 1999
- 17) Τσέλεκα Μυρσίνη σύζυγος Ανδροκλή απεβίωσε στη Μυτιλήνη την 9 Ιανουαρίου 2000
- 18) Διαμαντής Βασίλειος του Παναγιώτη απεβίωσε στη Βρίσα την 17 Ιανουαρίου 2000
- 19) Κουλαράς Γεώργιος του Παναγιώτη απεβίωσε στη Μυτιλήνη την 25 Ιανουαρίου 2000
- 20) Ταξείδη Μαρία χήρα Ευστρατίου απεβίωσε στη Μυτιλήνη την 1 Φεβρουαρίου 2000
- 21) Λινάρδου Ευανθία χήρα Παναγιώτη απεβίωσε στη Βρίσα την 4 Φεβρουαρίου 2000
- 22) Αγγελέρου Ειρήνη σύζυγος Ευστρατίου απεβίωσε στην Αθήνα την 23 Μαρτίου 2000
- 23) Καλατζής Παναγιώτης του Κων/νου απεβίωσε τον Απρίλιο του 2000

(Τα ειλικρινή συλλυπητήριά μας στις οικογένειες των εκλιπόντων)

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Στρατής Παπάνης - 10.000 δρχ. για το περιοδικό

Μαλάμω Πιτσιλαδή - 10.000 δρχ. για το περιοδικό

Πάνος Γιαννάκας - 10.000 δρχ. στη μνήμη των γονιών του Μυρσινιώς και Σταύρου Γιαννάκα

Μυρσίνη Καρβουνιέρη - 15.000 δρχ. για το περιοδικό

Συγχωριανή μας, ανωνύμως - 50.000 δρχ. για το περιοδικό

Μυρτώ Χαραλαμπίδη - 50.000 δρχ. στη μνήμη της μητέρας της Μαρίας και του πατέρα της Αντώνη Χαραλαμπίδη

Κατερίνα, Θέμις και Στέλιος Χιωτίδης - 30.000 δρχ. στη μνήμη των γονιών τους

Αλέκος Πολύζος - 40.000 δρχ. στη μνήμη των γονιών του

Μυρσίνη Γκουγκούλιου - 5.000 δρχ. στη μνήμη του συζύγου της

Κατερίνα Θ. Καπετανή - 5.000 δρχ. στη μνήμη του συζύγου της

Γιάννης Ν. Βογιατζής - 10.000 δρχ. στη μνήμη του ξαδέλφου του Γιάννη Δ. Βογιατζή

Καίτη και Σπύρος Τζίμας (φιλόλογοι) - 5.000 δρχ. για το περιοδικό

Ευαγγελία και Γεώργιος Λαουτάρης - 10.000 δρχ. στη μνήμη του πατέρα τους Ευάγγελου Λαουτάρη

Άννα Ζούρου - Βουλασίκη - 50.000 δρχ. για το περιοδικό

Πετράς Δημήτριος - 10.000 δρχ. στη μνήμη του πατέρα του

Καβρός Ευάγγελος - 10.000 δρχ. για το περιοδικό

Παπανδρέου Ελένη - 10.000 δρχ. για το περιοδικό

Φωτεινή Σαλβαρά - 5.000 δρχ. στη μνήμη του συζύγου της Γεωργίου Σαλβαρά

Σας ευχαριστούμε

(χάρη στην προσφορά σας μπορέσαμε να εκδώσουμε κι αυτό το τεύχος)

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Ζωγραφιές του παλιού καιρού. Πάνου Κοντέλη (Ν. Ρεπάνης 1998)

Η γυναίκα της Λέσβου στα χρόνια της Οθωμανοκρατίας.

Ιστορικά και λαογραφικά Ανάλεκτα
Έκδοση Δήμου Μυτιλήνης. Μαρίας Αχ.
Αναγνωστοπούλου

Τα γεωργικά της Λέσβου. Ο κάμπος της Καλλονής.

Χρήστου Τραγέλη
Έκδοση Δήμου Καλλονής 1999

Λέσβος η Πνευματική 1998
Προκόπη Παπάλα

Η αρχή μιας σκέψης γι' αργότερα (ποιήματα)
της Μαρίκας Μαριγλή

Τραγουδώντας και κουβεντιάζοντας στα λουτρά
της Μαρίας Σαμαρτζή (Αστερίας 1998)

Ανθρώπινες στιγμές (ποιήματα) Γιάννη Καβουρή
Μυτιλήνη 1980

Μηνύματα πολέμου και ανθρώπινες καρδιές (ποιήματα)
Γιάννη Καβουρή

Ποίηση στη Λέσβο. Όμιλος καφελογίων Μυτιλήνης Σήμερα
Μυτιλήνη 1998

Χάρτες και χαρτογράφοι του Αιγαίου Πελάγους
Εκδόσεις ΟΛΚΟΣ

Ελαιόλαδο: Πηγή Ζωής και πλούτου για τη Λέσβο και τη Μεσόγειο. Μέρος 2ο
Μυτιλήνη Ιανουάριος 2000

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ

ΑΛΦΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΟΥΓΚΟΥΛΙΑΣ
AGENCY MANAGER

ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 2-4 ΠΥΡΓΟΣ ΑΘΗΝΩΝ Β'
115 27 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: (01) 770 9011-14
FAX : (01) 779 7803
KIN. : 0977 31 07 95

ΑΓΟΡΑΙΟ

ΚΙΝΗΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ: 094 5931497

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

¤ ΠΛΑΤΑΝΟΣ (ΠΑΤΑΣ): (0252) 61.013 - 61.306
¤ ΟΙΚΙΑΣ: (0252) 61.527
¤ ΚΙΝΗΤΟ ΟΙΚΙΑΣ: 093 2432328

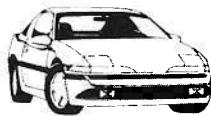

ΓΙΩΡΓΟΣ Π. ΚΟΥΣΚΟΣ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ

ΩΡΕΣ ΙΑΤΡΕΙΟΥ: 10.00 - 1.30 πρωΐ
απόγευμα 5.30 - 8.30 (εκτός απόγευμ. Τετάρτης)
ΣΑΒΒΑΤΟ πρωΐ με ραντεβού

ΚΑΒΕΤΣΙΟΥ 40, 1ος όροφος
Τηλ. 0251-47447 οικίας 40418 Κινητό 093-2580123

RADIO TAXI
ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ Νο 79

AIR CONDITION

ΚΩΣΤΗΣ ΚΑΡΕΤΑΣ
ΟΙΚΙΑ: 0251 - 44.483
ΚΙΝΗΤΟ: 093 2416 656

ΆΓ - Γιώργης